DÖNEM : 5 CİLT : 7 TOPLANTI : 2

MİLLET MECLİSİ TUTANAK DERGİSİ

5 nci Birleşim

9 . 11 . 1978 Perşembe

İÇİNDEKİLER

	Sayfa
I. — GEÇEN TUTANAK ÖZETİ	**158**
II. — YOKLAMA	**158**
III. — BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI	**158,186**
A) Gündem Dışı Konuşmalar	*158*
1. — Kocaeli Milletvekili Adem Ali Sarıoğlu'nun, İzmit'te bir baskın sonucu yakalanan 12 kişinin serbest bırakılması hakkında gündem dışı konuşması ve Adalet Bakanı Mehmet Can'ın cevabı.	158:161
2. — İzmir Milletvekili Erol H. Yeşilpınar'ın, Ziraat Bankasında meydana gelen otorite boşluğu hakkında gündem dışı konuşması ve Ticaret Bakanı Teoman Köprülüler'in cevabı.	161:163
3. — Denizli Milletvekili Ahmet Hamdi Sancar'ın, Cumhuriyet rejimine, devlet ve millet bölünmezliğine yönelen eylemler hakkında gündem dışı konuşması ve Devlet Bakanı Ahmet Şener'in cevabı.	163:168
B) Çeşitli İşler	*168*
1. — Çekoslovakya Sosyalist Cumhuriyeti Federal Meclisi Başkanının C. Senatosu ve Millet Meclisi üyelerinden oluşacak bir Parlamento Heyetini Çekoslovakya'ya davetinin kabul edilmesine dair Başkanlık tezkeresi ve Çekoslovakya Sosyalist Cumhuriyetini ziyaret edecek üyelere dair liste (5/24)	168
C) Danışma Kurulu Teklifleri	*186*
1. — Kurban Bayramı resmi tatili nedeniyle birleşimin 16 Kasım 1978 Perşembe gününe ertelenmesine dair Danışma Kurulu önerisi.	186
IV. — GENSORU, GENEL GÖRÜŞME VE MECLİS ARAŞTIRMASI	**168**
A) Öngörüşmeler	*168*
1. — Sıvas Milletvekili Ali Gürbüz ve 9 arkadaşının, hayat pahalılığı konusunda Anayasanın 88 nci, Millet Meclisi İçtüzüğünün 102 ve 103 ncü maddeleri uyarınca bir Meclis Araştırması açılmasına ilişkin önergesi. (10/23)	168:186

I. — GEÇEN TUTANAK ÖZETİ

Artvin Milletvekili Hasan Ekinci'nin, Muş Valisi hakkındaki gündem dışı konuşmasına Yerel Yönetim Bakanı Mahmut Özdemir ve

Bursa Milletvekili Özer Yılmaz'ın, Ziraat Bankası müstafi Genel Müdürü Erdoğan Soral'ın Ticaret Bakanıyla ilgili isnatları hakkındaki gündem dışı konuşmasına da Ticaret Bakanı Teoman Köprülüler cevap verdi.

Tokat Milletvekili Feyzullah Değerli de, Tokat ve Almus'ta cereyan eden olaylar hakkında gündem dışı bir konuşma yaptı,

Çalışma süreleri sona eren 10/2, 10/4 ve 10/5 esas numaralı Araştırma Komisyonlarına yeniden üçer aylık süre verilmesine dair Komisyon başkanlıkları tezkereleri kabul edildi.

Ankara Milletvekili İsmail Hakkı Köylüoğlu ve 9 arkadaşının, Mamak'ta meydana gelen tedhiş olayında gerekli önlemleri almadığı iddiasıyla İçişleri Bakanı İrfan Özaydınlı hakkında bir Gensoru açılmasına ilişkin önergesinin (11/14) gündeme alınması, yapılan görüşmelerden sonra reddolundu.

9 Kasım 1978 Perşembe günü saat 15.00'te toplanılmak üzere Birleşime saat 19.02'de son verildi.

Başkan	Divan Üyesi
Başkanvekili	Bursa
M. Şevket Doğan	*Halil Karaatlı*

Divan Üyesi
Adana
İ. Hakkı Öztorun

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati : 15.00

BAŞKAN : Başkanvekili M. Şevket Doğan

DİVAN ÜYELERİ : Halil Karaatlı (Bursa), İsmail Hakkı Öztorun (Adana)

BAŞKAN — Millet Meclisinin 5 nci Birleşimini açıyorum.

II. — YOKLAMA

BAŞKAN — Ad okunmak suretiyle yoklama yapılacaktır; sayın üyelerin salonda bulunduklarını yüksek sesle belirtilmelerini rica ederim.

(Yoklama yapıldı.)

BAŞKAN — Çoğunluğumuz vardır, görüşmelere başlıyoruz.

III. — BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI

A) GÜNDEM DIŞI KONUŞMALAR

1. — Kocaeli Milletvekili Adem Ali Sarıoğlu'nun, İzmit'te bir baskın sonucu yakalanan 12 kişinin serbest bırakılması hakkında gündem dışı konuşması ve Adalet Bakanı Mehmet Can'ın cevabı.

BAŞKAN — Gündem dışı söz istekleri vardır.

«Millet Meclisi Başkanlığına

Gündem dışı söz isteği.

İzmit Emniyet Müdürlüğü ekiplerinin bir evde yaptıkları baskında silahları ve yasak yayınlarıyla birlikte yakalanan 12 kişiyi Savcı Yardımcısı İsmet Karadayı ifadelerini de aldırtmadan serbest bıraktırmıştır. Bu skandal olayı hakkında gündem dışı konuşmak istiyorum.

Saygılarımla,

Kocaeli
Adem Ali Sarıoğlu»

Süreniz 5 dakikadır Sayın Sarıoğlu, buyurun.

ADEM ALİ SARIOĞLU (Kocaeli) — Yüce Meclisin Sayın Başkan ve üyelerini en içten duygularımla selamlıyorum.

Sayın milletvekilleri, 3 Kasım 1978 Cuma günü İzmit Emniyet Müdürlüğü mensupları, merkezimizdeki bir mahallede yaptıkları baskın sonunda; Orhan Birlik, Sefer Usta, Günaydın Ulucan, Çetin Karga, Kadir Çetin, Haluk Yaramış, Şahap Akarsu, Hasan Uzuner, Birol Yirmibeş, Halit Kaya, Ahmet Terzioğlu, Haydar Cömert isimli 12 Maocu, TİKKO'cu, Marksist, Leninist militanı, silahları, mermileri, patlayıcı maddeleriyle vatan hainlikleri, Danıştayın 5 nci Dairesi tarafından tescil edilmiş olan bazı satılmış kişilerin resimleriyle beraber yakalamıştır. Bu zatı muhteremler emniyet mensupları tarafından karakola götürülmüştür. Hadise buraya kadar doğrudur. Emniyet Müdürlüğü mensupları, 1978'in bu günlerine kadar huzur içinde hayatlarını sürdürmekte olan Kocaeli'de yeni bir olaya şahit olmuşlardır. Hadiseyi bundan sonra mevcut Hükümet zamanında İzmit'e tayin edilen İsmet Karadayı isimli Marksist Leninist militan bir Savcı Yardımcısı gece Emniyet Müdürlüğüne gelmek suretiyle....

ŞÜKRÜ BÜTÜN (Çorum) — Marksist sensin.

ADEM ALİ SARIOĞLU (Devamla) — Marksist Leninist'tir canım.

...Bu Savcı Yardımcısı karakola baskı yapmak suretiyle bu zatı muhteremlerin ifadelerini de aldırtmadan serbest bırakmıştır. 5 Kasım 1978 tarihli Kocaeli Gazetesinde, militanlar, silahları, mermileri, resimleri aynı şekliyle sergilenmiştir.

Şimdi 1971 TÖS olaylarında bir ilimizde vali olarak görev yapmakta olan bu zatı muhterem, aynı şekliyle solculuk ve komünizm propagandası yapan öğretmenleri, valilik makamından emniyete gitmek suretiyle yine de serbest bıraktırmıştır.

Şimdi ne yapılmak isteniyor? Yapılmak istenen şudur: 1978'in bugününe kadar Kocaeli'de hadise olmamıştır. Batı bölgesinde Kocaeli vilayetimiz stratejik vilayet olarak, solcu, komünist militanlar tarafından TİKKO'cu ve buna bağlı Kurtuluş'çu mudur, Marksist, Leninist örgütler tarafından stratejik vilayet olarak tescil edilmiştir. Bu hadiseler İzmit'te böyle devam ettiği müddetçe, polisin yakaladığını savcı salmaya devam ettiği müddetçe, devletine ve milletine bağlı, Hükümetine saygı duymakla meşbu olan Kocaeli'nin insanı kime elini uzatacaktır?

Muhterem milletvekilleri, 1974'te de hükümette idi Cumhuriyet Halk Partisinin sayın mensupları, 1974'te de komünistleri affettiniz ve 1978'in bu günlerinde yine Marksistliği, Leninistliği burada tescil edilmiş olan kişileri affediyorsunuz. 1974 düşüncesiyle 1978 düşüncesi arasında bir fark olmadığı bugün kayıtlarla tescil edilmiştir. Tek yönlü hareket eden bu Hükümetin, bundan sonra ne yapacağı da belli değildir.

«Türkiye'de milliyetçiler olmasa anarşi olmaz» diyecek kadar sorumsuzluk içerisinde olan bu Hükümetten başka bir şey beklemek mümkün değildir. Bu olay ne hadisenin başlangıcıdır, ne de sonucudur. Bu olay ne ilk defa Kocaeli'de olmuştur, ne de başka vilayetlerimizde, bütün vilayetlerimizde bu hadiseler olmaktadır.

Şimdi sormak lazımdır ilgililere; Adalet Bakanına sormak lazımdır, Hükümetin başında olan Sayın Başbakana sormak lazımdır: Neden taraf oluyorsunuz? Acaba Atatürk'ün resimlerini, Fatih'in, Yavuz'un resimlerini, İstiklâl Marşını ve Yüce Atatürk'ün, «Komünistler her görüldüğü yerde ezilmelidir» ibaresi okumak ve öğrenmek için bir yerde bir kaç tane milliyetçi toplansaydı, bu Marksist militan savcı ne yapacaktı?

Yapacağı bellidir, Cumhuriyet Halk Partisinin Sayın Genel Başkanı muhalefette olduğu zamanda; «Milliyetçiler olmasa Türkiye'de hadise olmaz» diyebilecek seviyeye inmiş ise, bugün Türkiye'de Hükümetin yaptığı icraat da doğrudur. Milliyetçiler Devletini, milletini sevenlere, vatanın bütününe saygı duyan insanlara Türkiye'nin her yerinde, karakollarda işkence yapılıyor ve yapılmaya devam ediliyor.

MEHMET GÜMÜŞÇÜ (Kayseri) — Sen enternasyonal milliyetçi misin?

ADEM ALİ SARIOĞLU (Devamla) — Enternasyonal milliyetçi değilim. Özbe öz Türk ve Müslüman insanın milliyetçisiyim, beynelmilelci değilim. (AP ve MHP sıralarından alkışlar.)

MEHMET GÜMÜŞÇÜ (Kayseri) — Sen ümmetçisin.

EROL SARAÇOĞLU (Ankara) — Sen kafatasçısın.

ADEM ALİ SARIOĞLU (Devamla) — Muhterem milletvekilleri, 900 insan ölmüştür Türkiye'de, binlerce bombalı saldırı olayları olmuştur; Türkiye'nin her yerinde kan ve barut kokusu... Eğer bu milletvekilleri, hangi siyasi partinin insanı olursa olsun burada bir gerçeği dile getirmekte olan bir milletvekiline söz atabiliyorsa, eğer gülebiliyorsa sizin yüzünüze iyi bakmak lazımdır, vicdanlarınıza da iyi bakmak lazımdır.

GÜNAY YALIN (Ordu) — Sen kendi vicdanına bak.

ETEM EKEN (Çorum) — Sen kendi suratına bak, köpeğe benziyorsun, köpek. Benim vicdanım seninkinden temiz.

ADEM ALİ SARIOĞLU (Devamla) — Köpek sensin, benziyorsunuz. İade ediyorum sözünüzü.

BAŞKAN — Sayın Adem Ali Sarıoğlu, rica ediyorum.

ADEM ALİ SARIOĞLU (Devamla) — Elinizi zulüm ve işkenceden, vicdanınızı komünistleri affetmekten kurtarmadığınız müddetçe 900 ölü için akan kanlar sizi boğacaktır. Tarihte de hiçbir hükümet kanunsuzluk, zulüm ve işkence üzerine hayatını idame ettirememiştir. Milleti bölün, milleti eşkiyanın eline teslim eden, anarşiyi körükleyen, kızıl komünistleri müdafaa eden zihniyeti kafanızdan atmadığınız müddetçe sonunuz hüsran olacaktır.

Yüce Meclise saygılar sunarım.

BAŞKAN — Teşekkür ederim Sayın Sarıoğlu.

ETEM EKEN (Çorum) — Şunun suratına bak...

ADEM ALİ SARIOGLU (Kocaeli) — İade ediyorum o «Köpek» lafını. Baktığım zaman benziyorsunuz. İsminizi bilmiyorum.

BAŞKAN — Türk çiftçisinin...

ERTUĞRUL GÜNAY (Ordu) — Sayın Başkan, böyle diyemez bu Meclis kürsüsünden.

ALTAN ÖYMEN (Ankara) — Ne biçim üslupla konuşuyor Başkan?

BAŞKAN — Bir dakika efendim, bir dakika.

Buyurunuz Sayın Yalın.

GÜNAY YALIN (Ordu) — Sayın Başkan; konuşmacı, milletvekili arkadaşlarımızdan bir tanesine «Köpeğe benziyorsunuz» diyor. Siz Başkan olarak müdahale etmiyorsunuz.

BAŞKAN — Evet beyefendi, arkadaş aşağıdan zannederim ona muadil bir şekilde hitap etmiştir.

GÜNAY YALIN (Ordu) — Sayın Başkan böyle şey olmaz.

BAŞKAN — Bilemiyorum. Zaptı getirteceğim, bilemiyorum, rica ederim efendim. (CHP sıralarından «Köpeğe benziyorsun dedi» sesleri.»

Hayır efendim, aşağıdan ben de o şekilde bir ses duydum. O itibarla son olarak arkadaşımızın ne cevap verdiğini bilmiyorum. O itibarla, «Durum karşılıklı olarak halledilmiştir» demek zorundayım efendim.

ETEM EKEN (Çorum) — Sayın Başkan bizi vicdansızlıkla, izansızlıkla burada suçlamış oldu, onun için bu cevabı aldı.

BAŞKAN — Rica ederim efendim.

ETEM EKEN (Çorum) — Vicdansızlıkla suçladı kürsüden.

BAŞKAN — Hiç söylenmeyen sözler değil ki beyefendi. Yani ne diyelim ki?... Rica ediyoruz.

ETEM EKEN (Çorum) — Olur mu beyefendi?

BAŞKAN — Satışılmasın efendim. Muhterem beyefendiler, istirhamım satışılmasın. Satışıldığı zaman hangi partiye mensup olursa olsun arkadaşlarımız cevaplıyorlar, rica ediyorum.

GÜNAY YALIN (Ordu) — Sayın Başkan, sizin göreviniz sataşana da, sataştıracak bir şekilde cevap verene de gerekli müdahaleyi yapmaktır.

BAŞKAN — Şimdi değerli üye, ben sayın arkadaşım tam ineceği sırada, «Teşekkür ederim Sayın Sarıoğlu» dedim ve burada bir muamelenin okumasına başladım. O arada bu sözler teati edilmiştir, duyamadım, rica ediyorum.

Türk çiftçisinin ülkemizdeki tek güvencesi...

ETEM EKEN (Çorum) — Sayın Başkan, bizi vicdansızlıkla itham ettiği için benden o cevabı aldı. Yine tekrar ediyorum, nasıl olsa zapta geçti: Kendisi köpek olmasa bize vicdansız diyemez.

BAŞKAN — Tamam efendim tamam.

AHMET KARAHAN (Gaziantep) — Sayın Başkan, konumacı...

BAŞKAN — Bir dakika.

Buyurun efendim.

AHMET KARAHAN (Gaziantep) — Sayın Başkan, konuşmacı...

BAŞKAN — Efendim, eğer konuşmacı ile ilgili olarak söylenecekse, sayın arkadaşımız...

ETEM EKEN (Çorum) — Sayın Başkan, sen kürsüden onlara müsamaha ediyorsun.

BAŞKAN — Rica ediyorum beyefendi, rica ediyorum. (AP ve CHP sıralarından gürültüler.)

BAŞKAN — İdare amirleri, sayın idare amirleri, her partiye mensup sayın idare amirleri; Sayın Hamdi Mağden, Sayın Mustafa Kemal Çilesiz, rica ediyorum efendim, neredesiniz? Sayın idare amirleri...

GÜNAY YALIN (Ordu) — Bu havanın çıkmasından memnun oluyormuşsunuz gibi bir tutumunuz var Sayın Başkan.

BAŞKAN — Nasıl sebebiyet veririm beyefendi? Rica ederim, rica ederim, hayır efendim.

ETEM EKEN (Çorum) — Alacağın olsun senin.

ADEM ALİ SARIOĞLU (Kocaeli) — Haydi gel, kimsin sen be? (Çorum Milletvekili Etem Eken'in AP sıralarına doğru yürümesi ve Kocaeli Milletvekili Adem

Ali Sarıoğlu ile Çorum Milletvekili Etem Eken'in karşılıklı tartışmaları, gürültüler.)

BAŞKAN — Rica ederim efendim, sayın üyeler...

Sayın Adalet Bakanı Mehmet Can, buyurun efendim. (Gürültüler.)

Rica ederim beyefendiler, meseleyi büyütmeyelim.

Sayın Adem Ali Sarıoğlu'nun konuşmasına cevap vermek üzere Sayın Adalet Bakanı Mehmet Can, buyurun efendim.

Rica ederim arkadaşlar, rica ederim.

ADALET BAKANI MEHMET CAN (Adana) — Sayın Başkan.. (AP sıralarından gürültüler.)

AHMET KARAHAN (Gaziantep) — Sayın Başkan, bu kürsünün bir adabı, bir konuşma usulü vardır. Konuşmacı, görev başında bulunan bir Cumhuriyet Savcısına «Marksist, Leninist» demek suretiyle, onun başında bulunan Türk adaletine hakaret etmiştir.

ADALET BAKANI MEHMET CAN (Devamla) — Sayın Başkan, sayın milletvekilleri;

Kocaeli Milletvekili Sayın Adem Ali Sarıoğlu'nun buradaki konuşmasını ben hiç uygun bulmadım. (AP sıralarından gürültüler.) Burada olmayan bir arkadaşımıza, hele bilhassa adliye mensubuna bu şekilde ithamda bulunması hiç tasvip edilecek bir hareket değildir. (AP sıralarından gürültüler.)

İ. ETEM EZGÜ (Samsun) — Senin konuşman tasvip edilir mi? (Gürültüler.)

BAŞKAN — Sayın arkadaşlarım, Sayın Bakanın konuşmasına, lütfen, rica ediyorum imkân verelim. Rica ediyorum Sayın Ezgü, rica ediyorum efendim.

ADALET BAKANI MEHMET CAN (Devamla) — Ben yakıştıramadım.

Ayrıca Anayasamızın gayet sarih hükmü muvacehesinde, mahkemeye intikal etmiş konular burada görüşülemez ve konuşulamaz. Bunu da bilmesi lazımdır. (AP sıralarından gürültüler.)

Kendisinin soyadı Sağıroğlu değil, biraz da görmezoğlu olsa gerektir. Hepinizi saygıyla selamlarım. (AP sıralarından gürültüler.)

ADEM ALİ SARIOĞLU (Kocaeli) — Cevap ver cevap. Bana cevap ver. (AP sıralarından gürültüler, CHP sıralarından alkışlar.)

BAŞKAN — Teşekkür ederim Sayın Bakan.

2. — İzmir Milletvekili Erol H. Yeşilpınar'ın, Ziraat Bankasında meydana gelen otorite boşluğu hakkında gündem dışı konuşması ve Ticaret Bakanı Teoman Köprülüler'in cevabı.

BAŞKAN — «Meclis Başkanlığına, Türk çiftçisinin ülkemizde tek güvencesi durumunda olan Ziraat Bankasında, meydana gelen son otorite boşluğu hakkında gündem dışı söz istiyorum. Saygılarımla.» demektedir Sayın Erol Yeşilpınar.

Sayın Yeşilpınar, konuşma süreniz 5 dakika efendim, bilhassa rica ediyorum, buyurun.

EROL H. YEŞİLPINAR (İzmir) — Sayın Başkan, değerli milletvekilleri;

Türk çiftçisinin ülkemizdeki tek finansman kaynağı, tek dayanağı ve tek güvencesi durumunda olan Türkiye Cumhuriyet Ziraat Bankasında meydana gelen son otorite boşluğunu Yüce Meclisin bilgilerine sunmak istiyorum. Çünkü konu tüm milletvekillerinin seçim bölgeleriyle ilgilidir.

Büyük ümitlerle ve büyük bir sansasyon yaratılarak, mevcut Hükümet tarafından Ziraat Bankasının başına getirilen Genel Müdür Erdoğan Sorel, görevinden istifa etmiş ve bu ulu müessese başsız kalmıştır. Türk çiftçisinin güz dönemi tarımsal uğraşının doruk noktasına çıktığı şu günlerde, bankadaki tüm işler durmuş, yönetim kurulu kararına gerek duyulan kredi ve plasmanlar işlerliğini ve akıcılığını kaybetmiştir.

900'e yakın şubeye sahip ülkemizin bu en büyük milli bankası, mevcut Hükümet gibi bitkisel hayat yaşamaktadır. Banka Yönetim Kurulu toplanamamaktadır. Çünkü gerek Bankanın kuruluş kanunu olan 3202 sayılı Kanun ve gerekse Kamu İktisadi Teşekküllerine ait 440 sayılı Kanunlarda, Banka Yönetim Kurulu Başkanlığı ile Genel Müdürlük aynı kişi üzerinde birleştirilmiştir. Aynı kanunlara görede bu birleşik göreve asaleten bir genel müdür. ya da vekaleten bir genel müdür muavini, ancak ve ancak bir Bakanlar Kurulu kararnamesiyle atanabilir. Ziraat Bankasında, Genel Müdürden başka, ikisi Yönetim Kurulu üyesi olan ve ikisi de Yönetim Kurulu üyesi olmayan 4 Genel Müdür Muavini vardır. Asaleten bir atama yapılıncaya kadar, şayet görev vekâleten bir Genel Müdür Muavinine verilmek istenirse, bu vekâlet görevinin en kıdemli ve aynı zamanda Yönetim Kurulu üyesi olan bir Genel Müdür Muavinine ve de Bakanlar Kurulu Kararnamesiyle verilmesi gerekir. Bu husus Bankanın kuruluşundan bu yana teamül haline gelmiştir ve geçmişte sayısız örnekleri bulunmaktadır.

Hal böyle iken, 3202 ve 440 sayılı kanunlar hiçe sayılarak Genel Müdürlük müessesesine vekâlet görevi ilk kez (Altını çiziyorum) ilk kez Bakanlar Kurulu kararı dahi olmadan en kıdemsiz ve hatta Yönetim

Kurulu üyesi dahi olmayan Genel Müdür Muavini Turgut Erdem'e verilmeye kalkışılmıştır. Hatta Turgut Erdem, Genel Müdürlük müessesesi adına banka içinde bir yığın tasarrufta da bulunmuş durumdadır. Bazı önemli dosyaların Yönetim Kuruluna sevk imzalarını, Genel Müdür imiş gibi, hiç çekinmeden ve kanuni dayanaktan da yoksun olarak atmaktadır. Kendisine, Genel Müdürlüğe vekâlet edip etmediği hususunu soran seksiyon müdürlerine, «Evet, Genel Müdürlüğe ben vekâlet ediyorum» diye cevap vermektedir. Ancak, bu yasa dışı yetkiyi kimden aldığı hususu kendisine bir türlü sorulamamaktadır. Banka panik içindedir. İleride herhangi bir yasal sorumluluğa düşmemek için seksiyon müdürleri ve Yönetim Kurulu üyeleri izin alarak bir müddet bankayı terk etmeye hazırlanmaktadırlar.

Yönetim Kurulu üyesi dahi olmayan bu en kıdemsiz Genel Müdür Muavini Turgut Erdem, sanırım bu kanunsuz yetkiyi ve dayanıksız tasarruf hakkını, Tarım Satış ve Tarım Kredi Kooperatif ortaklarına ait özgür ve ak iradeyi hiçe sayarak ve çiğneyerek bu kuruluşların makam koltuklarını sınıf arkadaşlarına peşkeş çeken, kanun çiğneme şampiyonu Sayın Teoman Köprülüler'den almaktadır.

Değerli milletvekilleri, gelelim Turgut Erdem'e. Kimdir Turgut Erdem? Halk Partisi İstanbul Milletvekili Tarhan Erdem'in ağabeyisidir. Peki son olarak Maliye Bakanlığı Hazine Genel Müdürlüğüne atanan Kaya Erdem kimdir? Yine aynı milletvekilinin oğlan kardeşidir. İşte cüretler, cesaretler ve kimseyi takmayan tutarsız davranışlar buralardan kaynaklanmaktadır.

Son zamanlarda, bazı belli ve aynı soyadları taşıyan kişiler; viskili, puro pipo dumanlı, pokerli, bezikli, briçli kulüp ve dernek salonlarında yapılan karanlık hesaplarla Devletin önemli görevlerine getirilmektedirler. Gerçek değil; fakat uydurma ve düzmece sosyalizm kokan bu salonlarda yapılan çarpık anlaşmalarla enişteler, bacanaklar, kardeşler, yengeler, eşler, ağabeyler hakları olmadığı halde...

AHMET KARAHAN (Gaziantep) — Yeğenler...

EROL H. YEŞİLPINAR (Devamla) — Geleceğim efendim, yeğene de geleceğim. (AP sıralarından «Bravo» sesleri, alkışlar.)

... Hakları olmadığı halde devlet çarklarının dişleri arasına bir bir yerleştirilmektedirler. Bu durum, Halk Partisine ve onun ilkelerine inanmış, gerçekten inanmış kişileri dahi rahatsız etmeye ve üzmeye başlamıştır.

Geçmişte yeğen edebiyatı yaparak bugün Hükümete gelenler, Devletin önemli ve dolgun ücretli makamlarını, ihtisaslarına dahi bakmaksızın yakınlarına ikram etmektedirler.

BAŞKAN — Sayın Yeşilpınar, toparlayın efendim, lütfen.

EROL H. YEŞİLPINAR (Devamla) — Toparlıyorum efendim.

Değerli milletvekilleri, 2 400 000 çiftçi ailesinin kapısına baktığı Ziraat Bankası gibi ulu bir çınarı baltalamaya, kanunsuz ve dayanıksız bir yönetime itmeye kimsenin hakkı yoktur.

«Kalkınma köyden başlayacaktır» ya da «Köylüden yanayız» gibi düzmece sloganlarla, tarım emekçisini aldatarak elinden oylarını alıp, çarpık kuruluşlu bir Hükümet ile dahi olsa, bugün, Hükümeti yönetenler, Devleti yönetenler, eğer geçmiş vaatlerinde az da olsa samimi iseler, çiftçinin öz kuruluşu olan 120 yıllık Ziraat Bankası üzerinde oynadıkları partizanca oyunlara son versinler ve onu rahat bıraksınlar.

Yüce Meclisin değerli üyelerine saygılar sunarım. (AP sıralarından alkışlar.)

BAŞKAN — Teşekkür ederim Sayın Yeşilpınar.

Ticaret Bakanı Sayın Teoman Köprülüler, buyurun efendim.

TİCARET BAKANI TEOMAN KÖPRÜLÜLER (Ankara) — Değerli arkadaşlarım, bir gün önce başka bir Adalet Partisine mensup değerli arkadaşımız çıktı, Ziraat Bankası konusunu dile getirdi. Kendilerini sanıyorum cevapladık. Bugün başka bir arkadaşımız çıktı, o da bu konuya değindi.

Bir defa Sayın Yeşilpınar'a şu cevabı vereyim: Dün başka bir grup sözcüleriyle tezat halindedirler bugün. Muş Valisi konusunda dün Adalet Partisi Grup Sözcüsü konuşurken, burada bulunmayan bürokratlara bühtanda bulunmamak konusunda Meclisin dikkatini çekti. Burada bulunmayan bir arkadaşımıza ve Bakanlar Kurulu kararı tekemmül etmiş, Cumhurbaşkanına sunulmuş bir arkadaşımıza hiç bir şekilde hakaret etmesine, söz söylemesine göz yumamam Bakan olarak arkadaşlarım.

EROL H. YEŞİLPINAR (İzmir) — Hakaret etmedim Sayın Bakan.

TİCARET BAKANI TEOMAN KÖPRÜLÜLER (Devamla) — Eğer bürokrasiyi koruyacaksak, eğer kendisi de bürokrasiden geldiyse 26 yıl Türkiye Cumhuriyet Ziraat Bankasında şerefle mesleğini yapmış, 26 yıl müfettişlik yapmış ve ondan sonra Genel Müdür Yardımcılığı görevine gelmiş bir arkadaş için hiç

bir şekilde konuşmasını tasvip etmediğimi belirtmek isterim arkadaşlarım.

Bürokrasiye saygı ise, önce siz saygılı olunuz lütfen.

EROL H. YEŞİLPINAR (İzmir) — Cevap ver.

TİCARET BAKANI TEOMAN KÖPRÜLÜLER (Devamla) — Değerli arkadaşlarım, Turgut Erdem konusunda atama yoluna uygun şekilde Bakanlar Kurulu kararnamesi tekemmül etmiş, Cumhurbaşkanının onayına sunulmuştur. Ayrıca bu sabah, sizin üyelerinizin de katkısıyla Ziraat Bankası Teşkilat Yasasında yapılan değişiklik tasarısı hakkındaki teklifimiz komisyondan geçmiştir. Ziraat Bankası geçmişte olduğu gibi, ağa para babalarına veyahut da toprak ağalarına değil, bundan sonra bu getirdiğimiz yasa tasarısındaki değişiklikle küçük çiftçiye, kooperatifçiye kredi açacaktır. Ziraat Bankasında çalışanların sosyal hakları daha fazla güvenceye kavuşturulacaktır. Ziraat Bankasının kaynakları artırılacaktır.

Sayın Yeşilpınar bir konuda lütfen birleşelim: Dün bir sözcünüz çıkar Muş Valisi hakkında yapılan işlem dolayısıyla bürokrasiye burada sataşma yapılamaz derken, siz bugün bir zamanlar belki de bürokraside daha önde olan, saygı duymanız gereken bir insan hakkında bu şekilde lütfen konuşmayınız. Eğer bu şekilde konuşulursa o zaman çelişki içinde oluruz.

EROL H. YEŞİLPINAR (İzmir) — Hakaret etmedim Sayın Bakan.

TİCARET BAKANI TEOMAN KÖPRÜLÜLER (Devamla) — Ziraat Bankası tarımsal alanda Türk tarımına en büyük hizmeti yapan kuruluştur. Bu görevine, yeni getirdiğimiz tasarı ile daha büyük katkıda bulunacaktır.

Hepinize saygılar sunarım arkadaşlarım. (CHP sıralarından alkışlar.)

BAŞKAN — Teşekkür ederim Sayın Köprülüler.

3. — Denizli Milletvekili Ahmet Hamdi Sancar'ın, Cumhuriyet rejimine, devlet ve millet bölünmezliğine yönelen eylemler hakkında gündem dışı konuşması ve Devlet Bakanı Ahmet Şener'in cevabı.

BAŞKAN — «Cumhuriyet rejimine, devlet ve milletin bölünmezliğine yönelen eylemler üzerinde gündem dışı söz verilmesini arz ve rica ederim» diyerek Denizli Milletvekili Sayın Ahmet Hamdi Sancar söz istemişlerdir.

Buyurunuz efendim.

Muhterem arkadaşlarım, şu anda Konya Milletvekili Sayın Şener Battal, Konya uçak seferlerinin iptali ile ilgili gündem dışı söz talep etmişlerdir. Bugünkü gündem dışı kontenjanı dolmuş bulunduğundan, inşallah önümüzdeki oturumların birisinde bu hakkını kullanabilir.

ŞENER BATTAL (Konya) — Tamam Sayın Başkan.

BAŞKAN — Teşekkür ederim Sayın Battal.

Sayın Sancar konuşma süreniz 5 dakika efendim, buyurunuz.

AHMET HAMDİ SANCAR (Denizli) — Sayın Başkan, sayın milletvekilleri;

Anarşi olaylarının yeni bir çılgınlık tırmanmasına şahit olmanın derin üzüntüsü ve endişeleriyle huzurunuzdayım. Şahsım adına konuşuyorum.

Hâkimiyetin kayıtsız ve şartsız kaynağını oluşturan sizlere bir şeyler haber vermek istiyorum, konuşmak istiyorum, konuşma da değil bu, feryat ediyorum, feryat. (AP sıralarından alkışlar.)

Siyaset terminolojisinde, İkinci Dünya Harbiyle girmiş olan bir deyim var; «korkusuz yaşama hürriyeti.» «Korkusuz yaşama hürriyetinin» ne demek olduğunu şu son aylarda ve son seneler içinde ve hassaten son aylarda Türkiye'de yaşayan insanlar çok iyi anlamışlardır.

İSMAİL AKIN (Afyonkarahisar) — Tahkikat Komisyonu kurulduğu zaman da biliyordunuz.

AHMET HAMDİ SANCAR (Devamla) — Bu isimdeki kelimelerin gerçek değerini şimdi anlıyoruz. Şimdi anlıyoruz ki, 20 nci yüzyıl insanının kendisinden ayrılmaz her gün nefes alır gibi ihtiyaç duyduğu bir hürriyet var; korkusuz yaşama hürriyeti.

TEMEL ATEŞ (Ordu) — Herkese mi?

AHMET HAMDİ SANCAR (Devamla) — Cevap vermeyeceğim; söyleyebilirsiniz.

Büyük vatandaş kitleleri alabildiğine ürküntü içindedir, korku içindedir. Sabahleyin evinden çıkarken, işine giderken korku içindedir, akşam evine geldikten sonra korku içinde yatmaktadır, sokakta korku içinde yürümektedir, işinde korkuyla çalışmaktadır.

Saat dokuzlardan sonra Ankara'nın Kızılay Meydanında, bulvarlarında artık insanlar görmüyoruz. Ya hastasına ilaç aramaya çıkan insan vardır veyahut çok zaruri işlerin peşinde olan birkaç insan vardır.

Bu vatandaşlar ki, siyaset kavgalarında da yeri yoktur bunların, bu insanların bir çoğunun partilerle alakası da yoktur. Daha doğrusu bu insanlar şu son gidişe bakarak siyasetten de partiden de usanmış, bıkmış, lanet etmiş durumdadır.

Günün hangi saatinde, nerede, ne zaman bir serseri haydutun kurşununa hedef olacağını bilmeyen in-

sanlar şehirleri, köyleri, kasabaları doldurdu. Hiç kimseye mensubiyeti, hiçbir iddiası olmadığı halde, kahvehanede oturan insanların üzerine tabancalar boşalıyor, camiden çıkan insanlar kurşunlanıyor; böyle bir ortamda yaşıyoruz. Vatandaş sığınacak yer arıyor, yer. Devlet nerede?. Vatandaş devlet arıyor. Günün devleti, bugünün devleti, her şeyden evvel vatandaşa korkusuz yaşama hürriyetini sağlamaya mecburdur. Eğer bunu yapamıyorsa, hikmetini kaybetmiş, sebebini kaybetmiş, izzetini kaybetmiş, gerekçesini kaybetmiştir; devlet yoktur.

Devlet tek başına bir varlık değildir; devleti oluşturan üç kuvvet vardır: Yasama, icra, yargı. Yasama ne yapıyor? Meclis açıldığından bu yana iki haftayı geçirdik. Yasama başka işle meşgul değil.

DOĞAN GÜNEŞ (İstanbul) — Bu ortamı kim hazırladı?..

ALTAN TUNA (Çanakkale) — Yasama, gensorularla uğraşıyor!

AHMET HAMDİ SANCAR (Devamla) — Meclisin bu kürsüleri, vatandaşın bugün içinde yaşadığı tedirginlik ve ürküntünün çarelerini aramakla meşguldür. Meclis, bundan daha fazlasını nasıl yapar? Meclisin vazifesi denetim, yasama. En çoğu, icranın faaliyeti üzerinde yol göstericidir; bu kürsülerin vazifesi bu, bundan ötesi yok.

Hepimiz, seçim bölgelerimizden - parti farkı gözetmeden hepimiz - «Bu gidişe ne zaman çare bulacaksınız?» diye sorulan suallerin ağır yükü ile dönmüş bulunuyoruz. Burada parti farkı da yok. Kim bu Meclisin içinde, bu memleketin içinde bulunduğu bugünkü halden, kim bu memleketin içindeki vatandaşın her günkü şikâyetlerinden kurtulmuştur ve ondan beridir; söyler misiniz lütfen?

İcra ne yapıyor? İcra, hiçbir şey yapmıyor. İcra, icranın en büyük vasfı mani olmaktır, mani tedbir almaktır. Mani tedbir almak icranın başlıca vazifesidir, vazifesi budur. Yapıyor mu? Yapmıyor. Mani tedbir alacağı yerde; «Hadiseler filan sebepten neşet etmiştir, şu kadar zaman evvel yapılan hareketlerin sonucudur, şu kadar ay evvel gösterilen ihmallerin sonucudur» diye, hadiseler bir tarafta bütün vahametiyle cereyan ederken, o birtakım akademik münakaşaların içindedir. Kendisinin mesuliyetini başkasının üzerine atmanın gayreti içindedir.

Arkadaşlarım, bütün bunları, bu zemini koyduktan sonra, 5 Kasım 1978'de Adana'da İstasyon Meydanından Ziyapaşa Bulvarını takiben Adana'nın göbeğinde cereyen etmiş tüyler ürpertici bir hadiseden bahsedeceğim.

BAŞKAN — Sayın Sancar, çok kısa zamanınız kaldı, toparlayın efendim, rica ediyorum.

AHMET HAMDİ SANCAR (Devamla) — Evet. Adana'da kurtuluş mitingi var. Neden kurtuluş? (CHP sıralarından «Sizden kurtuluş» sesleri) Kimden kurtuluş? Aslını sorarsanız devletten kurtuluş, kanundan kurtuluş mitingi var.

Bir zamanlar Fransız İstila Ordusuna karşı milis muharebeleri vererek, şehitler vererek Adana'yı kurtaran insanların çocukları, bu defa devlete karşı, devletten kurtulmanın gayretini gösteren insanlara karşı ibret nazarlarıyla bu hadiseleri seyretmiştir. Toplantı bir melodiyle şöyle devam ediyor. Dikkat buyurmanızı rica ederim. Söylenen sözler iki başlıkta:

1. Topraklar, fabrikalar ve siyasi iktidar emekçilerin olacak.

2. Egemen Kürdistan Devleti kurulacak. Bu devleti biz kuracağız.

Bu bir defa söylenmiyor, İstasyon Meydanından Ziya Paşa Bulvarının sonuna kadar devamlı surette bir melodiyle devam ediyor. Devletin polisi bunları sadece takip ediyor. O kadar.

BAŞKAN — Sayın Sancar, toparlayın rica ederim.

AHMET HAMDİ SANCAR (Devamla) — Şimdi aziz arkadaşlarım, fabrikalar, tarlalar, çiftlikler emekçinin olacak, siyasi iktidarlar emekçinin olacak...

Anayasanın 4 ncü maddesinde ne diyor; hiçbir sınıf ve zümre devlet egemenliğine iştirak edemez,, diyor.

Anayasanın 3 ncü maddesi ne diyor; «Türkiye Devleti, ülkesi ve milletiyle bölünmez bir bütündür» diyor. Yani Türkiye Devleti içinden yeni bir Kürdistan çıkaracak. Yeni bir Kürdistan çıkarmanın imkânlarını Anayasanın 3 ncü maddesi tıkamıştır.

AKIN SİMAV (İzmir) — Tahkikat Komisyonu da var mı Anayasada?

AHMET HAMDİ SANCAR (Devamla) — Şimdi bu sözlerimin burasına bir nokta koyarak bir kerre açıyorum.

İEMET ATALAY (Kars) — Sayın Başkan uzun süre konuşmaya hakkı var mı üyenin?

BAŞKAN — Sayın Sancar, rica ediyorum, toparlayın efendim.

AHMET HAMDİ SANCAR (Devamla) — Biz Doğulu vatandaşlarımızın en tabii vatandaşlık haklarının, en tabii vatandaşlık haklarının gasbedildiğinin ertesinde 1946 ruhuyla gelen insanlarız. Kanunlara müracaat edilmeden Hükümet kararnameleriyle, na-

muslu vatandaşları istediği yere süren insanların ve bir zihniyetin karşısına gelen insanlarız. Biz bu insanlara en asgarisinden insan hakkı tanıyan ve onları tekrar memleketlerine geri gönderebilen, onları bu Meclisin içine kadar millet temsilcisi olarak getirmenin yollarını açan bir zihniyetin insanlarıyız.

ALTAN TUNA (Çanakkale) — İlle ki sahipli olmak mı lazım?

BAŞKAN — Sayın Sancar, rica ediyorum, toparlayın efendim, rica ediyorum. (CHP sıralarından gürültüler).

AHMET HAMDİ SANCAR (Devamla) — Konuşturmuyorlar ki efendim.

BAŞKAN — Rica ediyorum efendim, rica ediyorum.

Sayın arkadaşlar siz de müdahalenizi biraz az yapın, bitirsin efendim.

Sayın Sancar, rica ediyorum bitirin efendim, rica ediyorum.

AHMET HAMDİ SANCAR (Devamla) — Yani Doğulu vatandaşlarımız en az bu memleketin batısında oturan insanlar kadar haysiyetlidir, şereflidir, namusludur ve onların sahibi biziz, biz.

AHMET MELİK (Urfa) — Kimin sahibisin sen? Sen kendine sahip ol.

AHMET HAMDİ SANCAR (Devamla) — Şimdi Adana sokaklarında Kürdistan Devleti kurmak isteyen bedbaht, namertlerin naralarıyla bu insanların hiçbir alakası yoktur.

AKIN SİMAV (İzmir) — Sen kendini hâlâ Tahkikat Komisyonu Başkanı zannediyorsun.

AHMET HAMDİ SANCAR (Devamla) — Arkadaşlarım, Müstakil Kürdistan Devleti naralarını kuran insanlara karşı Hükümet ne yapmıştır? Yani müstakil bir devleti Türkiye misakı milli hudutları içinde kurmak isteyen insanlara karşı Hükümet ne yapmıştır? Hiç.

Hükümetin polisi seyircidir orada. Mani tedbir vazifesini yapmış mıdır? Hayır Ondan sonra gelmiştir, Mecliste bunların çaresini bulabilmek için «teşhiste müşterek olmamız lazımdır» demiştir. (CHP sıralarından gürültüler).

AHMET ÇOBANOĞLU (Konya) — Sayın Başkan, hatibin vakti çok geçti. Dün burada Sayın Bakanın konuşmasını kestiniz ama?

BAŞKAN — Sayın Sancar, toparlayınız efendim. (CHP sıralarından gürültüler).

Sayın Sancar, çok rica ediyorum toparlayınız, sözünüzü keseceğim.

Son teşekkür sözünüzü söyleyiniz, tamamlayınız konuşmanızı, çok rica ediyorum efendim. Beni çok güç durumda bırakıyorsunuz efendim.

AHMET HAMDİ SANCAR (Devamla) — Devleti, ülkesi ve milletiyle bölünmezlik Anayasa kuralının müeyyideleri vardır, Türk Ceza Kanununda bunun müeyyideleri ve cezaları var.

AHMET ÇOBANOĞLU (Konya) — Sayın Başkan sözünü niye kesmiyorsunuz?

BAŞKAN — Keseceğim efendim, bunu da keseceğim.

AHMET HAMDİ SANCAR (Devamla) — Bu bir suçtur, suç.

BAŞKAN — Sayın Sancar, rica ediyorum efendim, kesiniz sözünüzü, yeter, tamam efendim, rica ediyorum.

AHMET HAMDİ SANCAR (Devamla) — Bağlayayım Sayın Başkan.

BAŞKAN — Bağlayın efendim, rica ediyorum. Çok güç durumda kalıyorum efendim.

AHMET HAMDİ SANCAR (Devamla) — Halk Partili arkadaşlarım tedirgin oluyorlar. Sürem bitti; ama geleceğim buraya bunu yine konuşacağım, devam edeceğim.

BAŞKAN — Sayın Sancar beni güç durumda bırakıyorsunuz.

AHMET HAMDİ SANCAR (Devamla) — Bu Hükümet, şimdiye kadar devlet bölücülerini yakaladı da biz karşısına mı çıktık? Bir gün şu bölücüleri, bu anarşistleri yakalayın ve hükümet olmanın haysiyetini koruyun diye...

BAŞKAN — Sözünüzü kesiyorum efendim, sözünüzü kesiyorum Sayın Sancar, rica ediyorum.

AHMET HAMDİ SANCAR (Devamla) — Hepinizi saygı ile selamlarım. (AP sıralarından alkışlar).

BAŞKAN — Teşekkür ederiz Sayın Sancar.

Hükümet adına Sayın Ahmet Şener, buyurunuz efendim.

DEVLET BAKANI AHMET ŞENER (Trabzon) — Sayın Başkan, muhterem arkadaşlarım;

Benden evvel gündem dışı konuşan Sayın Ahmet Hamdi Sancar arkadaşımızı dinlediniz. Gönlüm ister ki, bu kürsüye her çıkan arkadaş evvela bu kürsünün hakkını vermeye kalktığı zaman milletini, hükümetini, devletini, hepimizi düşünmeye mecbur olsun, ve mecburdur da. Burada elbette ki bu mikrofonun fonctik sesine kapılarak çok heyecanlı ve kendisinin

ifade ettiği gibi, haykırarak konuşmak isteyenler olur ve buradan da indikten sonra belki bazı arkadaşlar ve hatta liderlerin o arkadaşı tebrik ettikleri çok vakidir. Ama görüyorum ki, 5 nci devredir buradayım o şekilde konuşanlar bir devre gelmişlerdir ve bir daha da gelememişlerdir.

İstirham ediyorum, ben burada hiçbir zaman arkadaşımı tenkit etmek istemezdim. Ancak bu arkadaşımızın bölücülükten bahsetmesiyle bilhassa milletin kürsüsünden bölücülüğü kendisi koyuyor ortaya. Bunu yapmamalıdır, bunu yapmamalıdır. «Korkudan sokağa çıkamıyoruz» diyor. Kendisi hatırlar mı, Komisyonun Başkanlığını yaptığı zaman Cumhuriyet Halk Partilileri dışarı çıkartmamak için listeler tanzim ediyordu; ama bu Anayasa onu buraya kadar getirdi. (CHP sıralarından «Bravo» sesleri, alkışlar). Şimdi sarılmış olduğu Anayasayı onun yüzünden çıkardık.

İSMAİL HAKKI KÖYLÜOĞLU (Ankara) — Bağırma, bir daha gelemezsin.

DEVLET BAKANI AHMET ŞENER (Devamla) — 1924 Anayasasını, kendisinin tatbikatı sonunda, yanlış tatbik ettikleri için 1961 Anayasası çıkmıştır.

İSMAİL HAKKI KÖYLÜOĞLU (Ankara) — Çok bağırma, buraya bir daha gelemezsin.

BAŞKAN — Rica ediyorum sayın arkadaşlar, müdahale etmeyin, Sayın Bakan sözlerini bitirsin. Rica ediyorum efendim; Sayın Köylüoğlu, rica ediyorum.

İSMAİL HAKKI KÖYLÜOĞLU (Ankara) — Efendim, bağırmasın.

BAŞKAN — Rica ediyorum efendim, rica ediyorum.

DEVLET BAKANI AHMET ŞENER (Devamla) — Sayın Başkan... (AP sıralarından «Bağırma gelemezsin» sesleri).

BAŞKAN — Buyurun Sayın Bakan.

DEVLET BAKANI AHMET ŞENER (Devamla) — Sayın Başkan, Doğunun fakirliği üzerinde hiç kimse spekülasyon yapmasın. Çünkü, o Doğunun biz, milli hudutlarımızın içinde bulunan vatandaşlarımızı Anayasanın icabı aynı seviyede görüyoruz. Kalkınması da aynı seviyede olacaktır ve bugün Hükümet olarak Doğuya bu konuda yapmış olduğumuz hizmetleri kendileri de bilmektedirler. Arkadaşımız ne diye haykırıyor? «Devlet yoktur» diyor. Devlet vardır, Hükümet vardır, elbette Büyük Millet Meclisi de vardır; ama bakıyorum ki, Sayın Hamdi Sancar arkadaşımız, buraya geliyor, 1961 Anayasasının altına şemsiye gibi giriyor ve bugün bu memleket insanlarına neler söylemek istiyor? Bölücülüğü ta kendisi yapıyor. (CHP sıralarından «Bravo» sesleri, alkışlar).

Bu memlekette bulunan bölücülükten hiç kimse istifade etmedi. Bunu, onların ağa babaları yapmış; ama sonra gördü, nerede soluğu oldı. (AP sıralarından gürültüler).

İSMAİL HAKKI KÖYLÜOĞLU (Ankara) — Fazla bağırma, gelemezsin.

AHMET SAYIN (Burdur) — Ağa babası ne demek?

BAŞKAN — Sayın arkadaşlar rica ediyorum sükunetle dinleyin; rica ediyorum, rica ediyorum.

DEVLET BAKANI AHMET ŞENER (Devamla) —Sayın Başkan, eğer cevap vermek lazımsa buradan cevap versinler. Lütfen susturunuz.

BAŞKAN — Rica ediyorum efendim. Devam buyurunuz zatıâliniz, rica ediyorum.

DEVLET BAKANI AHMET ŞENER (Devamla) — Sayın Başkan, yoksa Tüzüğün 136, 137 ve 138 nci maddelerini tatbik ediniz. Başka çare yok. (AP sıralarından gürültüler).

BAŞKAN — Rica ediyorum efendim, rica ediyorum, buyurun.

DEVLET BAKANI AHMET ŞENER (Devamla) — Herkes dinlemeye mecburdur. (Başkanın tokmağı vurması). Burada kendileri konuştu, biz dinledik. Bu memlekette neler yapmak istediklerini ve söylemek isteyip de yapamadıklarını da burada söyledi. İstirham ediyorum, Hükümet olarak soruyorum kendilerinden. Biz Hükümet olarak, «anarşi ister soldan gelsin, ister sağdan gelsin, nereden gelirse gelsin onun karşısındayız; beraber karşısında olalım» dedik. Elbetteki yargı organları müstakildir. Yargı organlarının mahkemelerini biz - Anayasanın 132 nci maddesine göre - buradan yürütecek değiliz.

YAKUP ÜSTÜN (Isparta) — Adana'da ne yaptınız, Adana'da?

DEVLET BAKANI AHMET ŞENER (Devamla) — Adana'da savcı vardır, polis vardır, jandarma vardır, vali vardır; onlar Hükümetin temsilcileridir ve vazifelerini elbette yapacaklardır. (AP sıralarından gürültüler).

MUSTAFA KEMAL AYKURT (Denizli) — Siz neredesiniz, siz?. (Başkanın tokmağı vurması).

DEVLET BAKANI AHMET ŞENER (Devamla) — Tenkitleri yaparken.. Sayın Başkan gene Tüzüğün icabı olarak arkadaşlarımız burada bana müsaade edecekler, kendilerine cevap vereceğim.

BAŞKAN — Rica ediyorum, rica ediyorum efendim.

DEVLET BAKANI AHMET ŞENER (Devamla) — Eğer ben tatmin edemezsem çıkar bunun cevabını verirler; aksi takdirde Sayın Başkan, karşılıklı olarak konuşursak olmaz.

BAŞKAN — Gayet tabii, gayet tabii Sayın Bakan.

DEVLET BAKANI AHMET ŞENER (Devamla) — İstirham ediyorum. Sizin vazifenizi de kolaylaştırmak, hem hatibin ve hem de arkadaşların görevidir.

BAŞKAN — Rica ediyorum efendim, rica ediyorum, Evet...

DEVLET BAKANI AHMET ŞENER (Devamla) — Ama siz, eğer bu konuda vazifenizi yapmazsanız karşılıklı olarak konuşacağız. O zaman konuşma üslubumuz ortadan kalkar.

BAŞKAN — Sayın Şener, zatıâliniz biraz heyecanlı yüksek bir dozda konuşuyorsunuz. Yalnız, Sayın Adalet Partisi Grupundaki arkadaşlardan da durumu sükunetle takip etmelerini bilhassa benim işimi kolaylaştırma bakımından rica ediyorum efendim. Rica ediyorum arkadaşlarım, biraz sakin olmanızı rica ediyorum.

Buyurun Sayın Bakan, buyurun.

MUSTAFA KEMAL AYKURT (Denizli) — Kendi sakin olsun.

BAŞKAN — Rica ediyorum Sayın Aykurt, rica ediyorum. Buyurun Sayın Bakan, buyurun.

MUSTAFA KEMAL AYKURT (Denizli) — Biraz sakin olsun efendim.

BAŞKAN — Rica ediyorum Sayın Aykurt. Rica ediyorum, rica ediyorum efendim. Buyurun Sayın Bakan.

DEVLET BAKANI AHMET ŞENER (Devamla) — Sayın Başkan, istirham ediyorum, medeni insanların en başta evvela dilleri vardır. Elleriyle kollarıyla kürsüyü göstererek konuşmaları doğru değildir. Aksi takdirde buna mukabil bir hareket oldu mu, burada doğru olmaz Sayın Başkanım. Biz burada arkadaşlarımızdan, hangi gruptan olursa olsun bütünü şahsımın dostudurlar. Hiçbir tanesini tefrik etmem, ancak istirham ediyorum, buradaki konuşmaları koridora çıkarmayalım, koridordakileri sokağa dökmeyelim.

Biz burada karşılıklı olarak, Tüzüğün icabı, yasaların icabı hepimiz birbirimizi müdafaa edeceğiz, ama evvela Türk milletini müdafaa edeceğiz. Türk miletinin müdafaasını yaparken başka gruplar hükümetleri elbette tenkit edecekler. Muhalefetten biz bir buket çiçek beklemiyoruz, ama elbetteki icraat yapılırken, bu hükümetlerin de bugünkü atmosferde Türkiye'de bugünkü aşırı istikamette yol almış - ister sağdan ister soldan olan - bir anarşik ortamı ortadan kaldırmadaki gayretine yardımcı olunmalıdır. Demin arkadaşım söyledi, devleti kim temsil edecek? Meclisi kim temsil ediyor? Muhalefetiyle, iktidarıyla, müstakil milletvekilleriyle Millet Meclisi temsil ediyor, doğru. O halde buradaki sorunları beraber halledeceğiz. İcranın sorunlarını, eğer yanlış yapıyorsak, o icranın sorunlarının tenkidi burada yapılır. Yalnız, yapılırken Anayasanın, Tüzüğün hudutları dışına çıkıldı mı elbetteki bizden de mutlaka cevabı öyle alınacaktır. Başka türlü alınması mümkün değil. Biz yargı organlarını müdahale edemeyiz; yargı organlarının işine biz karışamayız. Karıştığımız zaman Anayasayı ihlal ederiz. Bunu Sayın Sancar arkadaşımız bilir. Yargı organlarının yapmak istediklerini buradan istikamet vererek biz mi yapalım? Savcı vazife yapmamışsa veyahutta polis vazife yapmamışsa, yapmıyorsa...

AHMET HAMDİ SANCAR (Denizli) — Kim «yapmıyor» dan bahsetti?

BAŞKAN — Rica ediyorum efendim, rica ediyorum Sayın Sancar.

DEVLET BAKANI AHMET ŞENER (Devamla) — İşte buyurun Sayın Başkan; bu şekildeki ifadelere ben nasıl cevap veririm?

BAŞKAN — Rica ederim efendim, rica ederim. (AP sıralarından gürültüler). Rica ediyorum sabırla dinleyelim sayın arkadaşlarım.

DEVLET BAKANI AHMET ŞENER (Devamla) — Sayın arkadaşlarım, burada yaptığımız konuşmalarımızı elbette ki tenkit edeceksiniz; Anayasanın, tüzüğün ve yasaların dışına çıkıldığı zaman mutlaka cevabını alırsınız; bunu bilelim. Bunun dışında; memur tayin edilecek; hemen buraya çıkarsınız; ama o memuru yeremezsiniz, gelen memuru yeremezsiniz; çünkü, sicilini siz vermiş değilsiniz.

İ. ETEM EZGÜ (Samsun) — Zannediyorum kumar borcu var.

BAŞKAN — Arkadaşlar, kürsüde konuşan hatiple karşılıklı konuşmak diye bir usul yok; rica ediyorum biraz sükûnetle dinleyiniz, rica ediyorum canım.

Sayın Bakan, toparlarsanız iyi olur; zatıâlinizden de rica ediyorum. Gündeme geçeceğiz, rica ediyorum Sayın Şener.

DEVLET BAKANI AHMET ŞENER (Devamla) — Sayın Başkan, muhterem arkadaşlarım;

Hükümet yasalar içinde, hürriyet içinde bu gibi hareketlerin cezasını mutlaka adli organlara teslim etmek suretiyle verecektir. Onun için, yapılacak olan iş, bütün muhalefet arkadaşlarımdan da, Mecliste Grupu bulunan arkadaşlarımdan da bu konuda yardımı beklemek Hükümetin hakkıdır.

Saygılarımla. (Alkışlar).

BAŞKAN — Teşekkür ederim Sayın Şener.

Efendim gündeme geçiyoruz.

AHMET HAMDİ SANCAR (Denizli) — Sayın Başkanım, bir dakika beni dinler misiniz? Sayın Hükümet azasına söylüyorum; Tahkikat Encümeni Reisliğiyle iftihar ediyorum. (AP sıralarından alkışlar). Buraya da o kuvvetle geldim. Buraya gelmemin imkânlarını millet tayin eder, Bakan tayin etmez; iyi bilsinler. (AP sıralarından alkışlar, CHP sıralarından gürültüler).

BAŞKAN — Teşekkür ederim efendim.

Efendim, gündeme geçiyoruz.

B) ÇEŞİTLİ İŞLER

1. — Çekoslovakya Sosyalist Cumhuriyeti Federal Meclisi Başkanının, C. Senatosu ve Millet Meclisi üyelerinden oluşacak bir Parlamento Heyetini Çekoslovakya'ya davetinin kabul edilmesine dair Başkanlık tezkeresi ve Çekoslovakya Sosyalist Cumhuriyetini ziyaret edecek üyelere dair liste. (5/24)

BAŞKAN — İki tane sunuş vardır. Birincisi; Başkanlık tezkeresi vardır, okutup, oylarınıza sunacağım.

Millet Meclisi Başkanlığına

Çekoslovakya Sosyalist Cumhuriyeti Federal Meclisi Başkanının, Cumhuriyet Senatosu ve Millet Meclisi üyelerinden oluşacak bir Parlamento heyetimizin Çekoslovakya'ya resmi bir ziyarette bulunmasına dair vaki daveti; Parlamentomuzun tatilde olması nedeniyle, Genel Kurulun onayına sunulma olanağı bulunamadığından, Yasama Meclislerinin dış ilişkilerinin düzenlenmesiyle ilgili Yönetmeliğin 12 nci maddesinin son fıkrası hükmü uyarınca, siyasi parti grupu başkanvekilleriyle görüşülerek davete icabet uygun görülmüştür.

Yasama Meclislerinin Dış İlişkilerinin Düzenlenmesi hakkındaki 378 sayılı Yasanın 1599 sayılı Yasa ile değiştirilen 5 nci maddesi ve aynı Yasanın uygulanmasına ilişkin yönetmeliğin 11 nci maddesi hükümleri uyarınca Yüce Meclisin onayına sunulur.

Cahit Karakaş
Millet Meclisi Başkanı

BAŞKAN — Efendim, tezkereyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Bu tezkereye müsteniden Çekoslovakya'ya giden arkadaşlarımızı da bilgilerinize sunacağız, onu da okutacağım, ikinci sunuşda odur.

Millet Meclisi Genel Kuruluna

Çekoslovakya Sosyalist Cumhuriyeti Federal Meclisi Başkanının resmi davetlisi olarak 16 - 21 Ekim 1978 tarihleri arasında Çekoslovakya'yı ziyaret eden üyelerin isimleri :

Sayın Çağlayan Ege (CHP İstanbul Milletvekili)
Sayın İsmet Atalay (CHP Kars Milletvekili)
Sayın İlhan Ersoy (AP Kütahya Milletvekili)
Sayın M. Emin Seydagil (MSP Muş Milletvekili)
Sayın Sadi Somuncuoğlu (MHP Niğde Milletvekili)

Yüce Meclisin bilgilerine sunulur.

Cahit Karakaş
Millet Meclisi Başkanı

BAŞKAN — Bilginize sunulur efendim.

IV. — GENSORU, GENEL GÖRÜŞME VE MECLİS ARAŞTIRMASI

A) ÖNGÖRÜŞMELER

1. — Sıvas Milletvekili Ali Gürbüz ve 9 arkadaşının, hayat pahalılığı konusunda Anayasanın 88 nci, Millet Meclisi İçtüzüğünün 102 ve 103 ncü maddeleri uyarınca bir Meclis Araştırması açılmasına ilişkin önergesi. (10/23)

BAŞKAN — Efendim, gündemimizin Genel Görüşme ve Meclis Araştırması yapılmasına dair öngörüşmeler kısmına geçiyoruz.

Gündemimizin Genel Görüşme ve Meclis Araştırması yapılmasına dair öngörüşmeler kısmının 1 nci sırasında yer alan, 10/23 esas numaralı, Sıvas Millet-

vekili Ali Gürbüz ve 9 arkadaşının «Hayat pahalılığı» konusunda Anayasanın 88 nci Millet Meclisi İçtüzüğünün 102 ve 103 ncü maddeleri uyarınca bir Meclis Araştırması açılmasına ilişkin önergesi üzerindeki öngörüşmelere başlıyoruz.

Hükümet?.. Sayın Köprülüler Hükümeti temsilen burada.

Önergeyi tekrar okutuyorum efendim :

Millet Meclisi Başkanlığına

Sayın Ecevit Hükümetinin işbaşına geldiği günden itibaren sırf partizanlık yüzünden zam, zulüm ve işkence ile memur kıyımına girip nakil, tayin, sürgün işleri ile meşgul olmuş, piyasa ile hiç ilgilenmemiştir. CHP Hükümeti, Milletimizi tam bir ekonomik bunalıma itmiştir. Özellikle dar gelirli vatandaşı gıda maddelerindeki artış perişan bırakmıştır. Fukaranın ekmeğine katık ettiği bir kilo zeytin 80 liraya, bir kilo yağ 125, keza peynirin kilosu 70 lirayı bulmuştur. Millete ucuzluk vaad eden Sayın Başbakan ve CHP iktidarı kendine umut bağlayan fakir fukarayı kendi tam bir çıkmaza itmiştir.

Şimdiye kadar görülmemiş vergi ve zamlar ile vatandaşın karşısına çşkan iktidar, 3,5 aydır Milleti canından bezdiren pahalılık ile zerre kadar ilgilenmiyen ilgililer piyasayı başıboş bırakıp pahalılığa sebebiyet vermişlerdir. Anayasanın 88 nci ve Millet Meclisi İçtüzüğünün 102 ve 103 ncü maddeleri gereğince Meclis Araştırması açılmasına delaletlerinizi saygılarımızla arz ederiz. 19 4 . 1978

Sivas Ali Gürbüz	Konya İhsan Kabadayı
Tokat Faruk Demirtola	Niğde Sadi Somuncuoğlu
Ankara Necati Gültekin	Kayseri Mehmet Doğan
Çorum Mehmet Irmak	Erzurum Nevzat Kösoğlu
Elazığ M. Tahir Şaşmaz	İstanbul Turan Koçal

BAŞKAN — İçtüzüğümüze göre Meclis Araştırmasının açılıp açılmaması hususunda Hükümete, siyasi parti gruplarına ve önerge sahiplerinden birine sırası ile söz verilecektir.

Hükümet ve gruplar 20'şer dakika, imza sahibi 10 dakika konuşacaklardır, İçtüzüğümüzün 100, 102 ve 61 nci maddeleri gereğince.

Hükümet adına Sayın Ticaret Bakanı Teoman Köprülüler, buyurun efendim.

Sayın Bakan, süreniz 20 dakika efendim.

TİCARET BAKANI TEOMAN KÖPRÜLÜLER (Ankara) — Teşekkür ederim.

Sayın Başkan, değerli parlamenterler, Sivas milletvekili Ali Gürbüz ve 9 arkadaşının, hayat pahalılığı konusunda Meclis Araştırmasına ilişkin önergesi hakkında Hükümet adına görüşlerimi arz edeceğim efendim.

Değerli arkadaşlarım, fiyat artışlarının nedenlerine baktığımız zaman, fiyat artışlarının - çok değişik kaynaklardan meydana geldiğini biliyoruz.

Bunların belli başlıcalarını sıralarsak, hele ülkemizdeki durumu gözönünde tutarsak, şunları görebiliriz:

Birincisi; en önemlisi ekonomik etkenler,

İkincisi; denetim yetersizliği,

Üçüncüsü; tüketicinin örgütlenmemesi,

Dördüncüsü de, kredi düzenlindeki bozukluklar.

Ekonomik etkenleri de araştırdığımız zaman, bunların başlıcalarını; ülkenin kendi içinde oluşan ekonomik etkenler ve ülkenin kendi içinde oluşmayıp dışarıda oluşan ama, ülkeyi etkileyen ekonomik nedenler olarak görüyoruz.

1973'te dünyadaki ham petrol fiyatlarında meydana gelen hızlı artışlar neticesi, Türkiye petrol üreten değil, daha ziyade petrol tüketen ve bu tükettiği petrolün her yıl artması nedeni ile, gerçekten kendi elinde olmayan ekonomik nedenlerle ithal edilen mallara, petrol fiyatlarının da yansıması nedeniyle, son yıllarda dış etkenler nedeniyle, ithalat mallarının pahalılığı nedeniyle, belli bir şekilde kendi elinde olmayan nedenler dolayısıyla hayat pahalılığını artırıcı bir etken olarak bunu görüyoruz.

Bunun dışında, ülkede, kendi içinde en önemli neden; üretim yetersizliği olarak göze çarpmaktadır.

Türkiye'de geçen yıllarda, bilhassa döviz ödemesi nedeniyle içine düşülen darboğaz, ülkemizde sanayi üretimini etkilemiş ve 1977'de döviz darboğazı nedeniyle sanayi üretimi kapasitenin % 50'sinin altına düşmüştür.

Bugün ülkemizde döviz darboğazı tam manası ile aşılamadığı için sanayi üretimindeki düşük kapasite belli bir şekilde devam etmektedir. Ancak, bir şeyi belirtmek isterim; Türkiye'de üretim yetersizliği ne-

deniyle değil, gerekli üretim olduğu halde, denetim yetersizliği nedeniyle bazı konularda piyasada halkın zararına bir fiyat mekanizmasının da işlediği bir gerçektir. Bunun da iki nedeni vardır. Biraz önce arz ettiğim fiyat gelişmesini etkileyen nedenlerden olarak gösterdiğim;

1. — Denetim yetersizliği,

2. — Ülkemizde tüketicilerin örgütlenememesidir.

Bugün, tüketicilerin, kooperatifleşme yolu ile örgütlenememeleri sebebiyle, üretici ile tüketici arasına belli şekilde aracı dediğimiz fiyatları etkileyen unsurlar girmiştir.

Değerli arkadaşlarım, bu unsurları yasal ve denetim yoluyla temizleyemediğimiz sürece, fiyat artışlarında yeterli bir denetim mekanizması kurmuş olamayız.

Sözlerimin başında da belirttiğim gibi, fiyat artışlarını etkileyen diğer bir neden de kredi düzenidir. 1977 yılında Türkiye'de 220 milyar lira civarında kredi dağıtımı yapılmıştır. 220 milyar Türk liralık kredi düzeni içinde; 140 milyar lira ticari amaçla dağıtılan kredi yekûnunu tutmaktadır. Tarımsal alana sadece 40 milyar lira ve sanayi alanına 6 milyar, küçük esnaf ve sanatkâra 7 milyar lira kredi dağıtılmıştır.

Türkiye'de kredi düzeniyle tüketicilerin örgütlenememesi ve denetim yetersizliklerini eklediğimiz takdirde, bugünkü üreticiden - tüketiciye aranın uzaması ve bu uzamada denetim yetersizliği nedeniyle; gerçekten bilhassa son yıllarda ülkemizin içine düştüğü döviz darboğazı nedeniyle de, fiyatlarda belli şekilde artışlar olmuştur ve devam etmektedir. Hükümetimiz göreve başladıktan sonra, mevcut yasalara göre bu bahsettiğim konularda ne yapılabilir, onun üzerinde durmuş ve hepinizin bildiği gibi, bir Sayın Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısının başkanlığında fiyat kontrol komitesi, il ve ilçe düzeyinde ona bağlı çalışacak yönetimler getirilmiştir. Ancak mevcut yasalara göre bu yönetimlerin yetkileri sınırlıdır.

Belediyeler yasasını ele alalım: Bugünkü Belediyeler Yasasına göre ve belediye örgütlenmelerine göre yeterli bir denetimden bahsedilemez.

O bakımdan Hükümetimiz mevcut yasalar içinde ne yapılabilir; o yolları, yeni yasalar çıkana kadar örgütlenmeye götürmüş, ama bunun yanında Ticaret Bakanlığınca hazırlanan ve Bakanlar Kurulunca tasvip edilerek Türkiye Büyük Millet Meclisinin komisyonlarına sunulan İç ve Dış Ticaretin Yeniden Düzenlenmesi Yasa Tasarısıyla ülkemizdeki denetim yetersizliği ve tüketicilerin örgütlenmesi yollarını bize daha kolaylıkla sağlayabilecek bir yasa tasarısını takdirlerinize sunmuş bulunuyoruz.

Bu yasa tasarısında -ki, bizden önceki dönemlerde de birçok değerli Ticaret Bakanı arkadaşımın da el attığı bir konudur- şunları getiriyoruz:

Bir defa Türkiye'de satıcı kimdir diye yasalarda bunun tarifi yoktur değerli arkadaşlarım. Satış şekilleri nelerdir? Bunların tarifi yoktur ve üretim birimlerinde fiyat nasıl oluşturulacaktır, oluşturulan bu fiyat halka nasıl duyurulacaktır, halkın bu fiyatları görebilmesi nasıl sağlanacaktır? Bütün bunlar bu yasa tasarısında yer almaktadır. Bunun dışında, tüketicilerin nasıl örgütleneceği ve tüketicilerin örgütlenmesinde devlet tarafından nasıl desteklenecekği bu yasa tasarısında yer almıştır. Son bölümünde de, bütün konularda yasa içindeki tarifelere, yasa içindeki işlevlere uymayanlar nasıl cezalandırılacaktır? Buna yer verilmiştir. Sanıyorum yakında, ilgili komisyonlarda bu tasarımız görüşülmeye başlanacaktır.

Değerli arkadaşlarım, bununla birlikte üretici ile tüketici arasındaki mesafeyi kısaltmak üzere Hükümetimizce bazı çalışmalara başlanmıştır. Bu konuda kooperatifler ve yerel yönetimlerin, kendi aralarında işbirliği sağlayarak, üretici ve tüketici arasındaki mesafeyi kısaltmaları ve GİMA gibi kuruluşlarımızın sermayelerinin artırılarak, Doğu ve Güneydoğu'dan başlayarak orada kuruluşlara gitmesi gerekirdi. Nitekim, GİMA'nın ilk şubesini Hakkâri'de açtık Hükümet dönemimizde. Ondan sonra Van'da, Bilecik'te açtık. Şimdi, Doğu ve Güneydoğu illerimizde, diğer illerimizde ve önümüzdeki yıl her ilimizde bir GİMA şubesi açmayı programlamış bulunuyoruz.

Ayrıca, Sayın Yerel Yönetim Bakanımızın, belediyelere, yerel yönetimlere tanzim satışları yetkisi ve olanağı sağlayarak, bu tanzim satışını da yaptırırken doğrudan üretici kooperatiflerden, Tarım Satış Kooperatifleri Birliklerinden, halkımızın temel gıda gereksinmelerini sağlaması bakımından çalışmalar son şeklini almak üzeredir. TANSA projesiyle Yerel Yönetim Bakanlığı, ilk defa İç Anadolu Bölgesindeki belediyelerde bir uygulamaya gidecek. TARİŞ, ÇUKOBİRLİK, ANT - BİRLİK gibi Tarım Satış Kooperatifleri ve Et - Balık Kurumu, Türkiye Süt Endüstrisi Kurumu gibi devlet kuruluşlarının ve kooperatiflerinin sağlayacakları temel gereksinme maddelerini aracısız, yerel yönetim tanzim satışları vasıtasıyla halkımıza sunmayı, bu görevi yapmayı yakında bir program dahilinde Yerel Yönetim Bakanlığı yerine getire-

cektir. Bunun için Yerel Yönetim Bakanlığı, gerekli finansmanı sağlamak için İller Bankasını da sanıyorum bu program içinde kullanacaktır.

Değerli arkadaşlarım, bununla birlikte Bakanlığımız, bu TANSA projesi kurulana kadar, bazı kooperatiflerin ve bazı yerel yönetimlerin doğrudan TARİŞ'ten, FİSKO - BİRLİK'ten ÇUKOBİRLİK'ten halkın temel gereksinme maddelerinden olan likit yağı, margarin yağı ve diğer ürünlerini sağlaması için her türlü kolaylığı göstermektedir ve Bakanlar Kurulunda göreve başladıktan sonra tarım satış kooperatiflerine verdiğimiz bir talimatla başbayilik ve bayiliklerin şahıslardan alınmasına, mukaveleler varsa bu mukavelelerin süresi dolduktan sonra hiçbir şekilde uzatılmamasına, başbayilik ve bayiliklerin kaldırılması konusunda Bakanlığımızın verdiği talimat uygulanmaktadır. En geç 1979 şubat ve mart ayına kadar bu başbayilik veya bayilikler kesinlikle kaldırılmış olacaktır.

Ayrıca, tarım satış kooperatiflerimizin üretim kapasitelerinin artırılması için bazı yatırımlara gidilmiştir. Bu yatırımları da sağladığımız nispette ülkemizde bu tarım satış kooperatiflerimizin ürettikleri mallarda daha ekonomik ağırlıkları olması konusu kendiliğinden ortaya çıkacaktır. O bakımdan Sayın Sivas Milletvekili Ali Gürbüz ve 9 arkadaşının hayat pahalılığı konusunda verdiği Meclis Araştırmasıyla ilgili olarak Hükümetimizin bugüne kadar yaptığı çalışmaları sizlere arz etmek istedim.

Ancak, her zaman söylediğim gibi, Türkiye'de geçmiş dönemde uygulanan ekonomik politika ve kredi politikası gerçekten halktan yana ve tüketiciden yana bir politika olmadığı için, aracının ve üreticiyle tüketici arasındaki mesafenin aracılar eliyle gelişmesine büyük katkıda bulunduğu için bu denetim yetersizliği, tüketicinin örgütlenmesi ve kredi düzeninde sağlanacak düzenlemelerle ülkemizde çok daha sağlıklı, hepimizin şikâyetine sebep olan, hepimizi hergün üzen ve sabit gelirli halkımızı çok daha fazla rahatsız eden hayat pahalılığı konusunda daha ciddi önlemlerin alınacağına inanıyorum. O bakımdan benden önceki Ticaret Bakanlarının da yaptıkları çalışmayla üzerinde durdukları iç ve dış ticaretin yeniden düzenlenmesi yasa tasarımızın en kısa zamanda Yüce Meclislerden geçerek yasalaşması halinde hem tüketicilerin örgütlenmesi bakımından, hem hepimizin şikâyetçi olduğu denetim yetersizliği karşısında yasaların boşlukları bakımından önemli bir konuyu Yüce Meclisin bu dönemde halledeceğine inanıyorum.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN — Teşekkür ederim Sayın Bakan.

Siyasi parti grupları adına söz isteyen sayın üye?.

Milli Selâmet Partisi Grupu adına Sayın Şener Battal, buyurunuz.

Sayın Battal konuşma süreniz 20 dakikadır.

MSP GRUPU ADINA ŞENER BATTAL (Konya) — Sayın Başkan, değerli milletvekilleri;

Millet Meclisimizde, Senatomuzda ve daha doğrusu Parlamentomuzda belli bir tarihten beri devamlı anarşiyi konuşuyoruz. Anarşi siyasi bir doktrin olarak ortaya çıkmış, devleti inkâr edenin, ortadan kaldırmak isteyenin, devletsizlik düzeninin veya hürriyetlerin namütenahi olduğu bir anlayış gibi tarifleri var; ama lügat anlamı bir manada da başıboşluk diye tarif ediliyor. Bu sevimsiz kelime ile konuya girmemin sebebi, pahalılık da fazla sevimli bir olay değil. Sevimli olmayan bir olayı tarif ederken bazı sevimsiz tabirler kullanmak zaruretli oluyor; bundan dolayı müsamahanızı rica etmek durumundayım.

Başıboşluk manasına da geliyor. Geçen gün alış veriş ederken dükkân sahibi anarşiden dert yandı, hemen arkasından «Aman bu Hükümete söyleyin, sadece anarşi, kavga, dövüşle değil, fiyatlarda da anarşi var. Devlettimizi bu manada müessir görmek istiyoruz» dedi ve ister istemez bu fiyat anarşisine, muhatabımı tasdik etmek suretiyle sükût ile cevap verdim.

Değerli milletvekilleri, Sayın Bakanın izahatını fazla bürokratik izahat buldum. Nedir? Şu kanunu çıkarıyorum, vazifemi yapıyorum.

Türkiye'de pahalılık olayının ekonomik izahını değerli Bakanımızın yapmasını çok isterdim ve Türkiye'de bu ekonomik izahı yapmadığınız sürece 10 tane 20 tane kanun getiriniz, polisleri fiyat etiketlerinin başına koyunuz ve bilesiniz ki, mesafe alamazsınız.

Ekonomik olaylar öyle asarım, keserim, kanun çıkarırım, polisi peşine takarım diye önlenecek olaylar değildir. Ekonominin kanunları birtakım polisiye tedbirlerle, kaş çatmakla, yumruk sıkmakla öyle alt edilecek kanunlar değildir.

Sayın Bakanımızı bu meseleyi önlerken bu dediğim genişlikte ekonomik bir izahat içinde görmeyi temenni ediyorum. Kendileri tabii ki benim bu temennim istikametinde büyük vukuf sahibidirler.

Bundan şüphe ettiğim için değil; ama olayı tam yorumlamak bakımından Sayın Bakanımızın meseleye böyle bakmasını temenni ediyorum. Böyle bakarsak doğru bakarız, doğru teşhis koyarız, değilse «Va-

zifemi yaparım, gözlerimi kaparım» gibi son derece meseleleri basite irca ederiz.

Değerli milletvekilleri, Türkiye'de ekonominin basit bir kanunu, arz - talep kanununun şartlarını tahakkuk ettirmeye mecbursunuz, üretimi, prodüktiviteyi buna göre temin etmeye mecbursunuz.

Bunu sağlamazsanız, en basit misalle margarin yağını kâfi miktarda çıkarmazsanız, bilesiniz ki elaltından satılması olayı olur. Hele hele manevi eğitimin önemsenmediği topluluklarda bir de arz talep kanunundaki bu dengesizlik oldu mu, ondan sonra tüketicinin hali - argo deyimle ifade etmeye mecburum, affedersiniz - tüketicinin hali duman olur. Onun için arz talep kanununu basit ölçüde hemen çözmeye mecbursunuz. Bu kanunun gereklerine göre ekonomiyi, piyasayı tanzim etmeye mecbursunuz. Bunu yapmadığınız müddetçe, getirdiğiniz son siyasi kanunlar meseleyi çözmez.

Bir diğer husus da, Türkiye'de marjinal istihlak temayülü fazladır. Türk toplumunda, yani tüketim eğilimi diye tercüme edersek, tüketim eğilimi, ziyadesiyle vardır. Marjinal istihlak temayülünün fazla olduğu toplumlarda, siz bu temayülü dikkate almadan, ikame nazariyelerini ekonomide dikkate almadan, bu psikolojiyi kontrol altına almadan, meselelere bakış getirirseniz değerli arkadaşlarım, getirdiğiniz kanun da sanıldığı gibi müessir olmaz. Hele bu marjinal istihlak temayülüne suni, aldatıcı ve kapitalizmin uygulaması sonucu reklamcılık, tüketimi iyice hızlandıran kontrolsuz reklamcılık ve marjinal istihlak temayülü olan topluluktaki bu ihtiyacın istismarı istikametindeki reklamcılık olayı da gözümüzün önünden kaçarsa, dikkatlerden kaçarsa, değerli arkadaşlarım işte bu olaylar olur.

Şimdi, bu genel girişten sonra, «Tüketicinin hali nedir?», «Hükümetimiz ne yapmıştır?» bütün bunları dikkate almaya mecburuz.. Ve bu arada şu kadarını söyleyeyim; bu önerge son derece önemli bir önergedir. Arkadaşlarımızı tebrik ediyorum, böylesine önemli bir önerge vermişlerdir.

Milletin, evine dönerken her gün ıstıraplı döndüğü vetiresini, gerçeğini, realitesini ortaya koyan bir önergedir. Ama bu önergenin talihsizliği, Parlamentonun bugün nazik bir toplanma günü tatil gününe rastlamış olmasıdır. Diğer konuştuğumuz anarşi önergeleri kadar bu önergede önemlidir. Onun için bugün ekseriyetimizin az olduğu bir toplantıda bu önergenin görüşülmesinin çok üzüntü verici olduğunu, talihsiz bir tesadüf olduğunu belirtmeye mecburum.

Değerli arkadaşlarım, bu başlangıç cümlelerimden sonra siyasi partilere tavsiye etmenin zamanı geldi sanıyorum, o da şu: Seçim meydanlarında; domatesi 25 kuruşa yedireceğiz, umudunuzu bize bağlayın, biz aracıyı tefeciyi kaldıracağız diye çıkar da ekonominin bu gerçeklerini ihmal ederseniz, bugün OECD raporlarına göre pahalılıkta, fiyat artışlarında birinciliği alırsınız. Ondan sonra geçmişten enkaz devraldık diye de, meseleyi kolay izahlarla halledemeyeceğimizi de görmüş duruma gelirliz. O halde, bütün siyasilere söylüyorum, bütün politikacılara söylüyorum; ekonomi konuşurken, dünya piyasa konjonktürünü konuşurken, ekonominin kurallarını hesaba katmadan konuşursak bugün bu durumlara düşeriz.

Demin başlangıç izahatıma da bir hususu ilave etmek istiyorum; o da, Türkiye de enflasyonla mücadele olayıdır. Enflasyonla ciddi mücadele yapmadığınız müddetçe istediğiniz kadar kanunları getirin, enflasyon sizi alır götürür. Sayın Yılmaz Erkenekon, Maliye Bakanı idi, Bütçe Plan Komisyonunda bir konuşma vesilesiyle, sanıyorum 1975 yılı bütçesinde, üyeler komünizmle mücadelenin önemini tekrarladılar, gecenin ilerlemiş saatinde son söz bana düştü. O gün şöyle söylediğimi hatırlıyorum ve bugünleri o zamandan ifade etmeğe çalışmıştım: «Sayın Bakan komünizmle mücadele elbette son derece önemlidir, lüzumludur, ama enflasyonla mücadele, komünizmle mücadeleden daha önemlidir bunu bilesiniz» demiştim. Değerli arkadaşlarım bugün enflasyon olayı Türkiye'de maalesef Türk insanının büyük ıstırabıdır ve artık evine, evladına bayram harçlığı veremeyen baba, kurban kesemeyen insanlar, filesini dolduramayan insanlar, ekmeği alırken çocuklarım çok ekmek yiyor diye düşünen aile büyüklerinin ıstırabını elbette düşünmeğe mecburuz. Zeytini taneyle bulamayan, yiyemeyen aileler vardır. Onun için bu pahalılık mevzuunda siyasi kürsülerde ucuz vaatler yerine, ciddi ekonomik tedbirleri ekonominin genel kurallarını iyi değerlendirmeye mecburuz. Böyle olursa meseleleri çözeriz.

Sanıyorum zaman darlığından Sayın Bakan bu hususları ifade edemediler; kanunun dört sistematiğini ortaya koydular, ekonomik etkenler başlığıyla meseleyi fiyat dalgalanmaları olarak ifade ettiler; «Denetim yetersizliği, tüketiciyi örgütleyeceğiz, kredi düzenini düzelteceğiz» dediler.

Tabii bu arada kredi düzenlinde % 30'a, % 40'a varan faiz dağıtımında (esnafın aldığı krediler bugün % 20'nin üsünde, asgari mal oluş faizini hesaplıyo-

rum) bu kadar yüksek faizlerle esnafa para verilir ve derseniz ki kâr senin haddin % 18, % 20, % 25; esnafın verdiği faiz % 25; ondan sonra elbette o % 25 faize % 25'te kâr koyarsa % 50 fiyat artışıyla karşılaşırsınız.

Oysaki Türkiye'de faiz olayı, mürekkep faiz denilen olaydır. Bir kumaşın iplik fabrikasından itibaren son hale gelene kadar iplik fabrikatörünün ödediği faiz, kumaş fabrikatörünün ödediği faiz, kumaş toptancısının, kumaş perakendecisinin ödediği faizleri katarsanız, enflasyonun tesirlerini katarsanız, kâr olayını, insafsızca kontrolsuz kâr olayını, kâr haddini katarsanız, ondan sonra ucuzluğu serap olarak bile düşünemezsiniz; Zümrüdü Anka kuşu olur gider. Bakanlar da pazarlarda domaes alırken resim çektirirler, «Ne güzel halktan yana bakan, domates alıyor. Bizzat pazara kadar gitti, mütevazi bakan» diye resimler çıkar ve bununla da birkaç günlük bir gazete haberinin tesellisini bulurlar.

Oysaki rakamlar böyle söylemiyor. Bu dediğimiz tedbirleri almadığımız için, 1968 rakamlarını 100 kabul edersenız, genel fiyat endekslerinde bu seneki 7 nci ay sonu itibariyle 100 rakamını 578 - 600 olarak görüyoruz. Bu, Ankara şehrinin tüketim endeksi olarak karşımıza çıkıyor. İstanbul şehri daha kontrolsuz, daha zor. 1968'i yine 100 olarak kabul ettiğimizde İstanbul 526'ya yükseliyor. Nispet olarak bu rakamlar son derece büyük rakamlardır.

Değerli kardeşlerim, arkadaşlarım, geliniz şu vatandaşın ıstırabını ciddi olarak ele alalım. Memura verdiğiniz para ev kirasına gidiyor. Ev buhranı ile bu yaşama ümidi âdeta elinden alınmış Türk insanı ile inanınız yüksek siyaset yapma devri çoktan geçti. Siyasi partilerden, demokrasiden ümidini yitiren kitleler, maalesef karşımıza çıkarsa, bundan çok büyük üzüntü duyarız. Onun için Türkiye'nin ekonomisini ciddi olarak almaya mecburuz. Bu rakamları çoğaltabilirim, rakamlar korkunç rakamlar; ama geliniz imkânlarımız nelerdir, bunları hesaba katalım.

İngiltere seyahatimizde, Avrupa seyahatlerimizde gördük. İngiltere ekonomisi ile gayrı safi milli hâsılası ile dünyada 6 ncı sırada bir devlet. Değerli arkadaşlarım, İngiltere Türkiye'nin üçtebiri kadar toprağa sahip. Toprakları Türkiye toprakları gibi verimli değil ve İngiltere domatesten en küçük ihtiyaç maddelerine kadar dışarıdan getiriyor. Türkiye İngiltere'nin üç misli genişlikte topraklara sahip; toprak genişliği bakımından dünyada 32 nci. Zinde bir nüfusa sahibiz; nüfus yoğunluğu bakımından dünyada 16 ncıyız ve gayri safi milli hâsılamız bakımından da, fazla kötümser olmamamız lazım; demirperde devletleri dahil, 25'nciyiz.

Bu tablo içinde 7 iklim, 4 mevsime sahip bir iklime ve vatan toprağı elimizde. Yılda iki mahsul, üç mahsul veren bölgelerimiz var. Güneş, Türkiye ufuklarından daima parlıyor. Böyle olunca, siz, tarımın sanayi kadar önemlidir denildiği bir devirde, dünyada 3 bin kişinin açlıktan öldüğü bir ortamda, böyle bir vatan çocuğu olarak, biz memleket evlatlarını doyuramıyoruz; onlara, pahalı yaşama imkânsızlığı veriyoruz, hediye ediyoruz gibi düşünceler son derece zararlı düşüncelerdir.

Değerli arkadaşlarım, onun için, bu ekonominin kaidelerini dikkate almaya mecburuz. Bu ekonomi kuralları içinde, bu ekonomi şartları içinde, büyük bir vatan toprağı, bu memleketin insanını besler. Zinde nüfus büyük bir potansiyeldir; ama biz, şu iç kavgalarımızı, birbirimizden rahatsızlıklarımızı giderip, milli ekonomiye geçmemiz lazım. Milli ekonomiye geçiş derken, neyi kasteddiyorum? Elbette IMF'nin emriyle devalüasyon yapmayı, diğer ülkelerin emriyle ekonomimizi tanzim etmemizi kasteddmiyorum. Eğer böyle yaparsak, IMF'nin emriyle, Avrupa'nın süper güçlerinin emriyle ekonomiyi tanzim ederseniz, bilesiniz ki, bu işin altından, teklif ettiğiniz kanunlarla çıkamazsınız, Efendim, Halk Partili arkadaşlar Bütçe - Plan Komisyonunda konuştular; «1955'lerde Demokrat Parti çok uluslu şirketleri kovmak istedi; ama gücü yetmedi. Demokrat Parti çok kuvvetliydi. Biz ne yapalım? Birden kovamayız. Bunları kovamayız, kapitalizme git diyemeyiz. O halde, enkaz da devraldığımıza göre, bu ekonomi şartlarını da devraldığımıza göre biz ne yapalım? Bunu devam ettireceğiz. IMF'den kredi almayalım mı, şunu yapmayalım mı? gibi, kendilerine göre haklı olan mütalaalarda bulundular.

Muhterem arkadaşlarım, o zaman, Cumhuriyet Halk Partisi şunu ilan etmek zorundadır: Benim, geçmiş iktidarlardan, hatta tenkit ettiğim Adalet Partisinden farkım yok. Neden? O da IMF'yi istedi, O da AET, o da NATO, o da Avrupa ile Amerika ile işbirliği yaptı; benim farkım yok; ama bunu demiyor, «Ben IMF'ye, Ortak Pazara, NATO'ya, Amerika'ya mecburum» diyor. Öbürü «Arzu ediyorum» diyor. sen «Mecburum» diyorsun. Bu mecburiyeti tanıdım size, ama yedi sene sonra yine IMF gelecek; o zamanki Başbakana, «Gel bakalım, % 30-40 devalüasyon daha yap» diyecek. 7 sene diyorum, çünkü bu kredilerin iyi niyetle vadesini 7 yıl diyorum, bu 10 yıla kadar uzar. Tabii, bu kredileri vereceklerse, şimdiye ka-

dar 180 milyon dolarlık «Hot money = Taze para» falan diyorlar, ondan alındı, başka para yok; ama, verirlerse alacağız deniyor. Yedi sene sonra, 10 sene sonra IMF yine gelecek, hadi bakalım devalüasyon diyecek; % 30 - 50 devalüasyon isteyecek.

Şimdi IMF'ye mecburuz, ben sana mecburum gibi hani şiirler var, onun için romantik ifade ediyorum, «IMF'ye mecburum» diyorsunuz, ama 10 sene sonraki iktidar da gelecek, «IMF'ye mecburum» diyecek, yine % 30 - 50 para değeri düşecek; ekonomi, devalüasyonlarla, diğer yansımalarla tahrip edilecek, yine pahalılık olacak. Siz, geleceğe bunu devrediyorsunuz Halk Partili arkadaşlarım; sizin ekonomi politikanız bu.

«Şener Battal, bunun çözümü nedir?».. Bunun çözümü şu anda konum dışı ama, bir sohbet için vakit ayırır gelirseniz, söylerim. Siz radikal parti olduğunuz takdirde o zaman çözümü bulursunuz; ama, «Ben IMF'ye mecburum, Ortak Pazara mecburum, Amerika'ya mecburum» derseniz, Adalet Partisini niye tenkit ediyorsunuz? O, «Mecburum» demeden el sıkıyor; siz, «Mecburum» diyerek el sıkıyorsunuz; ondan sonra da, kapitalist ekonominin tanzim ettiği bütün olaylar Türkiye'de oluyor ve diyorsunuz ki, «Ne yapayım enkaz devraldık, IMF'ye mecburum. Pahalılık böyle, ama seçimlerde böyle demedik. Seçimlerde bütün partiler birbirleriyle yarış etti: «Domates 25 kuruş. IMF'yi hallederiz, NATO'ya ve üslere hayır. NATO'ya, «Hayır» demese bile, «Üslere hayır.»

BAŞKAN — Sayın Battal, sözünüzü lütfen toparlayın efendim.

ŞENER BATTAL (Devamla) — Hay hay Sayın Başkanım; teşekkür ederim.

Bunlara hayır. «Aracı tefeci kalkacak. Domates 25 kuruş. Şu şöyle..» Meseleyi..

ALTAN TUNA (Çanakkale) — Domates ekenleri düşünmüyorsunuz. 25 kuruşla geçinilmez.

ŞENER BATTAL (Devamla) — Ben kendi programımı arz etmedim. 1973'lerde bu konuşmalar oldu; 1977'de söylemediniz.

Muhterem arkadaşlarım, fiyatı artırın.. Vaatettiniz. Ben onu ifade etmek istiyorum. Bu seçimde siz biraz daha yüksek vaat etmişsiniz ama 1973'lerde 25 kuruş lafı oldu.

BAŞKAN — Sayın Battal, sözünüzü tamamlayın rica ediyorum.

İSMAİL ÖZEN (Eskişehir) — 100 bin tank yapacağız diyordunuz.

ŞENER BATTAL (Devamla) — İsmail bey, konum dışı ama, şu kürsüden kesinlikle ifade edeyim; «100 bin tank yapacağız» dedi denen zat, Almanya'da tank motorlarının geliştirilmesinde çalışmış, doktora tezi vermiş bir kişi.. 100 bin tankın ne demek olduğunu bilir.. İkinci Dünya Savaşında bütün devletlerin, Rusya'nın, Amerika'nın 84 bin tankı vardı; 100 bin tankın ne demek olduğunu bilir. O sözü söyleyen zatın cümlesi aynen şöyledir: «Yılda 100 bin motor yapacağız: kendi tankımızı kendimiz yapacağız.» Aynen, yumruğu sıkarak söylenen söz budur ve ben bazı gazetelerin bu uydurma haberi karşısında, İstanbul Kongresine giden arkadaşıma rica ettim; «Sürçü lisan, insan hali, olur ya bazan dil sürçmesi olur; 100 bin motor derken bu olur mu? Bu söylenebilir mi, söylendi mi?» diye bizzat tahkik ettim ve şu kürsüden mukaddesler üzerine rahatlıkla teminat verebilirim; 100 bin tank sözü kattiyen söylenmemiştir; 100 bin motor denmiştir. 100 bin motor büyük bir rakam değil, TÜMOSAN'ın kapasitesi 140 bin motor. Sizin Bakanınız Sayın Bulutoğlu'nun açıklaması da 130 bin 140 bin motordur. İnşallah kendi tankımızı tabii yapacağız, idealimiz bu. İnşallah bütün sanayimizi yabancı kontroldan kurtarırız ve bu sözlerle alay etmek yerine, «Milli sanayii, milli ekonomiyi nasıl yapacağız?» bunu konuşalım. Her bakanı tenkit edin, beni tenkit edin, neyi çözeriz? Bunu, ayrı konuşalım; böyle olursak faydalı olur.

Değerli arkadaşlarım, bu kısa sürede genel, son derece önemli bir meseleyi elbette tam genişlikte, tam istenen ölçüde ifade etmekte müşkülatımız olmuştur; ama pahalılık mevzuunda kitleler son derece, demokrasiden de umudunu kesecek ölçüde mustariptir; bunu elbirliğiyle çözmemiz lazımdır. Bu ekonomi anlayışlarımızla - siyasi partilerimize söylüyorum - pahalılığı önleyemeyiz; polisiye tedbirlerle önüne geçemeyiz. Tedbirler zararlıdır demiyorum; çıkacak kanunun elbette kısmi faydaları olacaktır; ama arz ettiğim gibi, meseleleri bu ciddiyette, bu büyüklükte ele alırsak hal yolu buluruz.

Bu Araştırma önergesine, bu dediğim hususlarda fayda getireceği için, Grup olarak katılıyoruz değerli arkadaşlarım.

Hepinizi saygılarımla selamlıyorum, teşekkür ederim. (Alkışlar)

BAŞKAN — Teşekkür ederim Sayın Battal.

Adalet Partisi Grupu adına, Tekirdağ Milletvekili Sayın Halil Başol, buyurun efendim. (AP sıralarından alkışlar)

Sayın Başol, süreniz 20 dakikadır efendim.

AP GRUPU ADINA HALİL BAŞOL (Tekirdağ) — Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; Sıvas Milletvekili Sayın Ali Gürbüz ve 9 arkadaşının, hayat pahalılığı konusunda Meclis Araştırması açılmasına ilişkin önergesi münasebetiyle huzurunuzdayım. Sözlerime başlarken, Yüce Meclisi Adalet Partisi Millet Meclisi Grupu adına saygıyla selamlarım.

Önerge, Millet Meclisi Başkanlığına 14 . 9 . 1978 tarihinde tevdi edilmiştir. Önergede, Hükümetin 3,5 aydan beri zam, zulüm ve işkence ile; tayin, nakil ve sürgün işlemlerinden; memur kıyımından kendisini kurtaramadığı, piyasa ile hiç ilgilenemediği ve bu sebeple hayat pahalılığının görülmemiş boyutlara ulaştığı ifade edilmektedir. Bu nedenle, Anayasanın 88 nci ve Millet Meclisi İçtüzüğünün 102 ve 103 ncü maddeleri gereğince Meclis Araştırması açılması talep edilmiştir.

Oysa, bugün, bu hükümetin işbaşında bulunduğu süre 10 aydan fazladır. Nisan 1978'lerdeki, yani önergenin verildiği tarihlerdeki fiyatlar, milli özlem haline gelmiştir. Bugünün fiyat seviyesi o derece yükselmiştir ki, bundan 4,5 ay evvelki fiyat seviyesini vatandaşlar özlemektedir. Bugün, Türkiye'de yaşayan vatandaşlarımız, yurdun her tarafında mal ve can güvenliği endişesi içindedir. Bir köşe başında sıkılan bir kurşunla herhangi bir vatandaşımızın canı alınmakta, hayatı söndürülmektedir. Hayatın bedeli bir kurşun çekirdeğidir; 10 lira veya bir bıçak darbesidir.

TEMEL ATEŞ (Ordu) — Hayat pahalılığından bahsedin Sayın Başol.

HALİL BAŞOL (Devamla) — Evet, geliyorum hayatın pahalılığına.

Terörün ve anarşinin her köşede kolgezdiği ve dehşet saçtığı, canlar aldığı bir dönemde yaşıyoruz ve hayatın bedeli bir kurşun çekirdeği olan bir dönemde yaşıyoruz; 10 lira. Öyleyse, Türkiye'de hayat pahalı mıdır, yoksa ucuz mudur?

Değerli arkadaşlarım, Türkiye'de hayat hem ucuzdur, hem de pahalıdır. Eğer anarşik olayların vüsatini gözünüzün önüne getirirseniz. Türkiye'de hayat ucuzlamıştır; ama yaşam şartlarını gözünüzün önüne getirirseniz, Türkiye'de hayat ucuzlamıştır. Bu Hükümet, birbiriyle yan yana bulunması mümkün olmayan iki çelişkili hükmü Türkiye için doğru hale getirmiş bir hükümettir; hem, hayat ucuz, hem de pahalı.

Değerli arkadaşlarım, bilindiği gibi, hayat pahalılığı deyimi, bir ülkede fiyatların gelir ve kazançlardan daha hızlı yükselmesi anlamına gelir. Bu gibi dönemlerde vatandaşlar daha az zaruri olan ihtiyaçlarından yavaş yavaş vazgeçmek zorunda kalırlar. Eğer vatandaşın vazgeçmek zorunda kaldığı ihtiyacı, seyahat ihtiyacı ise, özel otomobil alma ihtiyacı ise ya da yılda yaptıracağı dört takım elbisenin ikisinden feragat etme durumuysa, tiyatro, gazino, sinema gibi eğlence ihtiyacı ise, bunlardan feragati, sıkıntılı ekonomik şartlar karşısında Hükümet isteyebilir ve bu istekte haklı olabilir. Ancak, vatandaşın vazgeçmek zorunda kaldığı ihtiyacı, onun yaşamını sürdürmek için mutlak zaruret olan ihtiyaçlarından birisi veya birkaçı ise, beslenme ihtiyacı ise, konut ihtiyacı ise, zorunlu giyim ihtiyacı ise, hükümetin bu ihtiyaçlardan vazgeçmesini vatandaştan talep etmeye hakkı yoktur.

Bugün, ortada bu durum vardır. Dar gelirli vatandaşlarımız artık, yemekten feragat etmek zorundadır; giymekten feragat etmek zorundadır; hayatını sürdürmek için insanca bir yaşayışın içerisinde bulunmaktan feragat etmek zorundadır. Mesele fevkalade büyük boyutlara ulaşmıştır. Eğer, hükümet öylesine ağır bir taleple milletinin karşısına çıkarsa, bilinmelidir ki, o hükümet beceriksizdir, ya da zalimdir. Milletlerine zulüm eden hükümetlerin uzun süre payidar olduğu da görülmemiştir.

İşte, bugünkü hükümete beceriksizliği ve zulmü yakıştıramıyorsanız, Millet Meclisi araştırması açılmasına izin veriniz ki, Meclis, Hükümete ışık tutmak, bıktırıcı hayat pahalılığının sebeplerini araştırmak hususunda yardımcı olsun.

Sayın milletvekilleri, muhalefette bulunduğu dönemlerde Cumhuriyet Halk Partisi, hayat pahalılığı hususunda çok duyarlı idi. Önceki hükümetlerin aldığı ekonomik önlemlere, hayat pahalılığı açısından şiddetle karşı çıkmıştır. Bakınız, bu konuda size birkaç misal vereyim; hem de Barış Gazetesinden misaller okuyacağım.

Ecevit buyuruyor: «Dışarıdan dikte edilen istikrar tedbirleri halkı ezecektir.» (5 . 8 . 1977)

Eyüboğlu: «Cephe Hükümeti, dar gelirli halka, sermayesi alınteri olan işçiye, köylüye, memura, havsalanın ve vicdanın kabul etmeyeceği zam paketleri hazırlamaktır.» (9 . 8 . 1977)

Sayın Ecevit buyuruyor: «Türkiye'yi bunalımdan Cumhuriyet Halk Partisi kurtaracaktır. Zamlar, Demirele güvenilmezliğin kanıtlarıdır.»

Aynı cümleyi ters çevirerek, hatta ters çevirmeden, ismini değiştirerek, «Zamlar, Sayın Ecevit'e güvenil-

mezliğin kanıtlarıdır» dersek, bugün, dünkünden mutlaka on defa gerçeği konuşmuş oluruz. (AP sıralarından alkışlar)

Ecevit; «Ulusça esenliğe erişeceğimiz günler yakın. Yokluk ve yoksulluk, insan sağlığını tehdit edici ölçülere ulaştı.» (15.9.1977)

Şimdi, piyasada ilaç yok, vatandaş beslenemiyor, insan sağlığını tehdit edecek ölçülerin çok üstüne geçti şartlar. Sayın Ecevit Başbakan; ama duyarsız, ama sessiz.

Sayın Üstünel konuşuyor: «Demirel kaldıkça, halkı ezen bu zamların sonu gelmez.» (21.1.1977)

Şimdi yine cümleyi okuyorum: «Ecevit kaldıkça, halkı ezen bu zamların sonu gelmez.» Dünkünden yüz defa daha doğru bir cümle. (AP ve MHP sıralarından alkışlar)

ÜZER YILMAZ (Bursa) — Hükümet istifa etsin.

HALİL BAŞOL (Devamla) — Gün var mı, gazeteleree bir zam haberini okumadan geçtiğiniz? Yok.. Zam zinciri, pahalılık..

Sayın Ticaret Bakanı pahalılığın sebeplerini ortaya koydular. Sırası geldikçe bu sebepler üzerinde ve alınan önlemler üzerinde, varılan sonuçlara da kısaca temas edeceğim. Ucuzluğu vaat eden, pahalılıktan şikâyet ederek iktidara gelen bir hükümetin, böylesine bir pahalılık karşısında söyleyecek aslında bir tek sözü var, bir tek kelimesi vardır; o da, «istifa» kelimesidir. (AP ve MHP sıralarından alkışlar)

Değerli arkadaşlarım, bir gerçektir ki, Cumhuriyet Halk Partisinin destek olduğu Hükümetin ve Cumhuriyet Halk Partisi Grupunun, artık dar ve ortagelirli vatandaşların geçim sıkıntısına karşı duyarlığı kalmamıştır, hassasiyeti kalmamıştır. Böyle bir söz, ne Cumhuriyet Halk Partisi Grupunu etkileyebilir, ne de Hükümeti etkileyebiliyor.

Sayın milletvekilleri, bugünkü dayanılmaz hayat pahalılığını tespit etmek amacıyla önce, isterseniz Ticaret Bakanlığınca neşredilen toptan eşya fiyatlarına ve İstanbul ve Ankara geçinme endekslerine bakalım. Hoş, Sayın Ticaret Bakanı, «pahalılık yoktur» diyemedi; pahalılığın sebeplerini ileriye sürdü; ama pahalılığın ölçüsünü de öğrenmemiz lazım.

Resmi rakamlar şöyle diyor: Toptan eşya fiyatları 1977 Eylül'ünde endeks 524, 1977 Aralığında 584,8; 1978 Eylülünde 804,7. Bu endekslere göre, 9 aylık fiyat artışı genel endeksle fiyatların genel seviyesinde % 37,6; 1 yıllık artış, Eylülden Eylüle % 53,6 fiyatların genel seviyesinde.

Ankara geçinme endeksine bakınız: 1977 Eylül endeks puanı 491,1; 1977 Aralık - Bizim teslim tarihimiz - 574,7; 1978 Eylül 813,3. Buna göre, 9 aylık fiyat artışı Ankara geçinme endekslerinde, % 41,5.

ÖZER YILMAZ (Bursa) — Maşallah, maşallah.

HALİL BAŞOL (Devamla) — 1 yıllık artış, Eylülden Eylüle % 67,8.

İstanbul geçinme endeksleri - tek tek saymayayım - 1 yıllık artış % 67,1; 9 aylık artış % 40.

ÖZER YILMAZ (Bursa) — Mahvetmişler.

HALİL BAŞOL (Devamla) — Değerli arkadaşlarım, «Acaba, 1977'lerde şikâyet ettiğiniz günlerde bu rakamlar ne idi, onu söylemedin Başol» diyebilirsiniz; isterseniz oraya da bir göz atalım:

1976 Eylülünden 1977 Eylülüne kadar 1 yıllık fiyat artışı neymiş? Bu fiyat artışı, yıllık olarak aynı ölçülere göre, % 28; Cumhuriyet Halk Partisi Hükümeti devrinde 9 aylık artış % 40; 1 yıllık artış % 67.

Şikayet ettiğiniz döneme nazaran fiyat artış hızı iki misli artmış. Bunu «korkunç» kelimesi bile tavsif etmeye yetmez.

Böylesine bir enflasyon hızına, Türkiye'de yaşayan dar ve ortagelirli vatandaş tahammül etmez. Böylesine hızlı bir enflasyon gelişmesine birçok yerlerde parlamenter demokratik rejimler tahammül etmemiştir. Bu enflasyon hızına karşı Hükümetin nasıl tahammül gösterdiği hepimizin meçhulüdür.

Sayın milletvekilleri, endekslerin bize gösterdiği, genel fiyat düzeylerindeki artışlardır; mal ve hizmet fiyatlarının ağırlık ölçüleridir bunlar. Oysa, bazı maddelerin fiyatları, bu göstergelerin gösterdiği seviyenin çok üstünde bulunmaktadır. Birkaç tanesini sayıverelim isterseniz:

Demir - çelik mamullerine getirilen zam, Hükümetçe getirilen zam % 37'dir. Piyasa fiyatlarının bu zamma göre 10,5 ile 11 lira civarında olması gerekmektedir. Sayın Ticaret Bakanı, çıkınız piyasada 18 liradan aşağı demir satın alamazsınız.

Sümerbank ürünlerine mükerreren yapılan zamlar - unutulmuştur kaç defa yapıldığı - % 100'ün üstüne çıkmıştır. Fakir, fukaranın giyeceği mallardır bunlar.

Deniz taşıma ücretlerine % 100 oranında bir kalemde zam yapılmıştır.

Tren taşıma ücretlerine % 45, uçak taşıma ücretlerine % 50 ile % 100 oranında zam yapılmıştır.

Zeytin 40 liradan 80 liraya, peynir 35 liradan 80 liraya çıkmıştır.

Şu anda vatandaş, piyasada yağ bulamamaktadır. Bir taraftan ajanslar dışarıdan 10 bin ton yağ getirildiğini haber verirler, öte yandan vatandaşlarımız bir teneke ayçiçeği yağı bulabilmek için arkadaşlarının aracılığını istiyorlar. Bugünkü durum budur Sayın Bakan.

Şehir içi taşıma ücretlerinde yüzde yüz oranına varan artışlar olmuştur. Fakir fukaranın iki çocuğunun, üç çocuğunun okula gittiğini düşünürseniz, şehir içi taşıma ücretlerindeki artışın bir fukara bütçesini nasıl tahrip ettiğini rahatlıkla anlarsınız.

Ev kiraları birkaç misline çıkmıştır. Köylümüzün muhtaç olduğu bütün araç ve gereç fiyatları yüzde yüzün üzerinde artış göstermiştir. Bir traktör 160 bin liradan 320 bin liraya çıkmıştır; bir traktör römorku 30 bin liradan 60 bin liraya çıkmıştır; bir traktör lastiği 6 bin liradan 18 bin liraya çıkmıştır. Fasulye ülkenin en pahalı gıdalarından biri haline gelmiştir, 50 lira. Bir işçi, bir küçük memur, bir günlük mesaisini iki kilo fasülye satın almak için harcıyor.

BAŞKAN — Sayın Başol, iki dakikanız kaldı, lütfen toparlayın.

HALİL BAŞOL (Devamla) — Değerli arkadaşlarım, pahalılığın korkunçluğunu tasvir etmeye gerek yok. Bu pahalılık karşısında, Hükümet, memura ne vermiştir? 400 lira, bütçe ile katsayı artışından vermiştir, 700 - 800 lira da geçen gün vermiştir. Şehir içi taşıma ücretlerinden sadece, okula giden iki çocuğun yol masraflarını karşılamaz bu.

İşçilere ne vermiştir? İşçilerin toplu sözleşmeyle aldığını götürmüştür zamların hepsi, tümüyle götürmüştür.

Esnafa ne vermiştir? Ekonomi bir durgunluk içerisindedir. Esnaf, sabahtan akşama kadar siftah edememenin ıstırabını duyuyor. «Acaba, iş yerimin kirasını nasıl ödeyeceğim?» diye kara kara düşünüyorlar; onlar da, milleti fakirleştirme siyasetinden nasibini almışlardır.

Emekliler, dullar böyledir.

Köylülerimiz nasıldır? Köylülerimiz, taban fiyatlarında gerçek satın alma gücüne göre bir sene önceye nazaran % 20 - 30 oranında noksan taban fiyatı almışlardır.

Sayın Bakan sadece kuru üzüm fiyatlarıyla iftihar ediyor; % 140. Dünya fiyatlarının fevkalade bir dönemde köylümüze verdiği nimettir o, Sayın Bakanın Hükümetinin nimeti değil o.

Nerede buğday? Buğday 310 kuruş Trakyada. Şimdi buğday kaç para? 425 kuruş. Kim sattı buğdayını taban fiyatından? Fukara çiftçi sattı. Kime sattı? Stokçuya ve değirmenciye sattı. Bugünkü bir iki liralık fiyat farkından faydalanan fukara çiftçimiz mi? Hayır. Elinde buğday stok edebilen çiftçimiz; o da, birkaç taneyi geçmez veyahut fukara çiftçiden alıp, buğdayı stok eden çiftçimiz kazanmıştır. Hani bu Hükümet fukaranın yanındaydı? Nerede?..

Değerli arkadaşlarım, bu Hükümetin, fakirleştirme politikasından hiç kimse yakasını kurtaramamıştır. Vatandaş gerçekten büyük bir sıkıntı içerisindedir. Hükümet ne tedbir almıştır? Sayın Ticaret Bakanının söylediği tedbirler: «Pahalılığı aracılar yaratıyor. Şu aracıları kaldırırsak pahalılık olmaz» Ne oldu? Evvela demir - çelik ithalatı devletleştirildi, ondan sonra demir - çeliğin iç ticareti devletleştirildi. Birtakım vilayetlerde mevhum, halen faaliyette bulunmayan demir - çelik dağıtım birimleri kuruldu. Hangisinde demir var, hangisinde çelik var? Gene İstanbul piyasasından vatandaş 18 liraya demir alıyor. Tedbir neresidir, sonuç neresidir? Bunu görmek için basiretli olmaya ihtiyaç yoktur; piyasaya çıkmak yeterlidir.

Başka ne düşünüyor Sayın Hükümet? «Efendim, belediyelerimiz zaruri ihtiyaç maddeleri satsın; yani esnaf olsun, ticaret yapsın»

Bunu gördüm, mahallinde de tetkik ettim. Bir kısım belediyeler, esnaftan daha pahalı satıyorlar, bir kısım belediyeler esnaftan ucuz veriyorlar. «Nasıl ucuz verebiliyorsunuz?» diye sordum. Dediler ki, «Bizim çalıştırdığımız kimselerin hepsi memur, onların maaşlarını maliyete yüklemiyoruz, o zaman da ucuz veriyoruz.» Pekala, o zaman, o konularda çalışan vatandaşlarımızın maaşlarını nasıl karşılayacaksınız ve bu maaşlar hangi seviyeye çıkabilir?

Türkiye'de 2,5 milyon küçük esnaf ve sanatkâr var. Bunun en az 1,5 milyonu zaruri ihtiyaç maddesi dağıtıyor. Bunların yerine belediyeleri ikame ettiğiniz zaman, 1,5 milyon dağıtım merkezinde muhasebesinden tutunuz da meseleyi tevzi eden odacısına kadar bütün memurlara verdiğiniz ücretin Hazineye kaça mal olacağını hesap ettiniz mi; karşımıza bir proses çıkardınız mı? Çıkardı iseniz, bir görelim bakalım, bu ucuzluğun faturası da hangi fukaranın sırtına binecektir.

BAŞKAN — Sayın Başol, sözlerinizi toparlamanızı rica edeceğim.

HALİL BAŞOL (Devamla) — Denetim meselesine geliyorum :

Değerli arkadaşlarım, denetim için komiteler kuruldu. Aslında, 1973'te kurulmuştur. Komiteler, belli birtakım ürünler için denetim ünitesi değil, «isteyin istediğiniz kadar zam» ünitesidir.

Otomotiv sanayiine, traktöre, otomobile uygulanan zamlar % 120 oranına varmıştır; ama bugün otomobil sanayii, % 30 noksanına, Almanya'daki işçilere mal satıyor; «Geliniz istediğiniz kadar zam verelim...» Sebebi ne? Karaborsadan şikâyet etmesin. Fiyatları karaborsa seviyesine çıkarmak için görev yapmıştır bu denetim komitesi.

Pazarları geziyorlar, sonuç ne olmuştur? Sonuç; bir senede % 67 paralılık; 9 ayda % 40 pahalılık; sonuç bu... Pekala, bu sonucu doğuran önlemler var, araçlar var; hâlâ bu araçlardan medet uman da bir Hükümet var. Bunun ikisinin yan yana bulunması nasıl mümkün? Fevkalade kötü sonuç vermiş.

Sayın Bakana bir konuda teşekkür etmek istiyorum. Fiyat yüksekliğinden bahsederken, üretim azlığını da söz konusu etti. İşte, fiyat yüksekliğinin altında yatan, üretim noksanlığıdır, arz ve talep dengesizliğidir. Bu dengeyi hiç dikkate almayacaksınız, en zaruri zamların yapıldığı dönemlerde «zamlar halkı eziyor, biz gelirsek size ucuzluk getireceğiz» diyeceksiniz, sonra da hasbelkader, belli bir yoldan iktidara geldikten sonra, o günlerde yapılan zamların üç mislini, beş mislini yapacaksınız.

Piyasada ucuz olan bir şey var Sayın Bakanım...

BAŞKAN — Sayın Başol, rica ediyorum toparlayınız, lütfen.

HALİL BAŞOL (Devamla) — Toparlıyorum.

Piyasada ucuz olan bir şey var, Türk parası ucuzladı. Pahalılıktan bahsederken, herkesin hakkını yemeyelim, ucuzu da var. Türk parası dolara karşı % 30, Marka ve İsviçre Frangına karşı da % 50'lilerin üzerinde ucuzladı.

Nasıl ucuzladı? Amaçların hiç birisi tahakkuk etmeden ucuzladı. Ne ihracatımız arttı, ne işçi dövizlerimiz arttı, ne de dış ödemeler dengemizde ıslah edici bir durum meydana geldi; Türk parası buna rağmen ucuzladı. İşte, onun için vatandaş büyük bir sıkıntı içerisindedir.

GALİP ÇETİN (Uşak) — Onların kabahati yok, dalgalanmaya bıraktılar.

HALİL BAŞOL (Devamla) — Değerli arkadaşlarım, Hükümette bulunmak iyi bir şeydir, iktidarı kullanmak iyi bir şeydir; ama vatandaşa zulmetmek, pahalılığı zulüm derecesine getirmek, sadece millete verilen sözleri tutmamak anlamına gelmez; aynı zamanda, demokratik rejimi en az anarşik olaylar kadar tehlikeye sokmak anlamına gelir.

Bakınız, demokrasiler nerelerde tehlikeye düşmüşse, mutlaka, altında büyük bir enflasyon hızı yatmaktadır. Geliniz, bu araştırmaya müspet oy veriniz; Meclis, Hükümet çalışmalarına katkıda bulunsun. Eğer 1977 seçimlerinde pahalılıktan bahsedişiniz, vatandaşın fukaralığından bahsedişiniz samimi ise, gerçek ise geliniz araştırmanın açılması yönünde müspet oy kullanınız. Belki bir şeyler yapabiliriz. Yapabiliriz demiyorum, Millet Meclisi olarak, Millet olarak bir şeyler yapmaya mecburuz. Fiyatların böylesine inkişafını, üretimin böylesine durgunlaşmasını bizim ekonomimiz taşıyamaz; dar gelirli vatandaşımız hiç taşıyamaz; bir gün gelecek ki, bu ağrılığı Hükümetimiz de taşıyamayacaktır, Cumhuriyet Halk Partisinin Parlamento Grupu da taşıyamayacaktır. O günlere gelmeden buna çare bulmak için, Meclisin çalışmalarından yararlanmayı bir kere denemenizi özellikle istirham ediyorum değerli Cumhuriyet Halk Partili arkadaşlarım.

Beni dilediğiniz için şahsım adına ve Adalet Partisi Grupu adına hepinize sevgi ve saygılarımı sunuyorum. (AP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN — Teşekkür ederim Sayın Başol.

Milliyetçi Hareket Partisi Grupu adına Tokat Milletvekili Sayın Faruk Demirtola. buyurun efendim. (MHP sıralarından alkışlar)

MHP GRUPU ADINA FARUK DEMİRTOLA (Tokat) — Sayın Başkan, saygıdeğer üyeler; hayat pahalılığı konusunda verilen Meclis Araştırması önergesinin, Milliyetçi Hareket Partisi adına konuşmasını yapmak üzere söz almış bulunuyorum; Yüce Meclisi ve sayın üyeleri saygı ile selamlarım.

Artan hayat pahalılığı ile mücadelede fiyat artışlarının önlenmesi, köklü ekonomik tedbirlerin vaktinde alınmasıyla mümkün olur. Yatırımları artırmadan, işsizliği önlemeye, üretim ve tüketim dengesini düzeltmeye imkân yoktur. Pahalılıkla savaşta tek etkin çare üretimi artırmaktır. Polisiye tedbirlerle, vergilerle, fiyat kontrollarıyla, cezaların artırılmasıyla ucuzluk asla getirilemez. Ekonominin en basit kanunu, en geçerli kanunu arz ve talep kanununa uymaktır.

İnsangücünün değerlendirilmesi, yatırımlara önem verilmesi, teşvik ve teşebbüslere faydalı olmak başta gelen ve hayatı ucuzlatacak, pahalılığı önleyecek çareler arasındadır.

İşsizliğin ve gizli işsizliğin önlenmesi şarttır. Ücretlerde verimin esas olarak ele alınması, ücretle verim arasında adil bir denge kurulması, sık sık yapılan grevlerle, hazır işgücünün tüketici sınıfa geçmesinin önlenmesi gereklidir.

Madenlerimizin ihracını artırmak için iyi bir işletmeciliğe geçiş, hayvan yetiştirmeyi ve hayvancılığı teşvik, su ürünlerine layıkıyla önem vermek, ziraatta ihracı mümkün olan ürünlere ağırlık kazandırmak, yani zirai bir reform yapmak, memleketimiz için ilk akla gelen önemli tedbirlerden birkaçıdır.

Ekonomimizi dış ülkelerle birkaç hususta karşılaştırırsak, pahalılık nedenlerini daha iyi anlamış olacağız. İşsizlik oranı 1976 - 1977 yıllarında ortalama olarak Norveç, Finlandiya ve japonya'da % 2, Almanya'da % 3, Fransa ve İngiltere'de % 4,5, İtalya'da % 6, Amerika Birleşik Devletlerinde % 8 ve Türkiye'de % 13'tür. Bu oranın 1978'de Türkiye'de % 18'e çıktığı hesap edilmektedir.

Bu hükümetin işbaşına gelmesiyle ilk yaptığı iş, 1977'de hazırlanmış olan Dördüncü Beş Yıllık Planı geri çekip, ortadan kaldırmak, yatırımları durdurmak, kalkınma hızını % 7'den sıfıra düşürmek ve işsizliği süratle artırmak olmuştur. Halen 2,5 milyon işsiz mevcuttur yurdumuzda. Gizli işsizlik, şişirme kadroların tıka basa doldurulması, memleketimizi son derece vahim ve ekonomik krizlere sürüklemiştir. Ücretler alabildiğine süratle artmış ve maliyet yükselmiştir.

Sayın üyeler, imalat sanayiindeki ücret artışlarını diğer milletlerle karşılaştırırsak, Amerika Birleşik Devletlerinde 1977'de, yani geçen yıl % 8, 1978'de 8,3; Almanya'da geçen yıl % 7, bu yıl % 6; Yunanistan'da geçen yıl % 17, bu yıl % 15; İspanya'da geçen yıl % 25, bu yıl % 40; İsviçre'de geçen yıl % 2, bu yıl % 3; Türkiye'de geçen yıl % 32, bu yıl % 83 olarak hesap edilmektedir. Bu oranlar, üretim mallarına da daha yüksek ölçülerde inikâs etmektedir.

Memleketimiz, kalkınmak üzere olan bir ülke olduğuna göre, bunu gözönünde tutarsak, bu fiyat artışlarını milletçe makul bir ölçüde karşılayabilirdik; fakat bu artışlar 1978 yılında çok süratli ve başdöndürücü olmuştur. Altın fiyatları 1977 yılında gramı 135 lira idi, bugün 215 liraya yükselmiştir.

Hükümetin aldığı tedbirler ve para değerindeki düşüş, ihracatımızda olumlu bir gelişme temin edemediği gibi, süratli fiyat artışlarına da yol açmıştır. Bir örnek olmak üzere, hangi Hükümet zamanında ne nispette para ayarlamaları yapıldığını, para değerinin düşürüldüğünü istatistiki bilgi olarak arz etmek istiyorum. Bu vereceğim rakamlar, bir yıla isabet eden ortalama yüzde oranlarıdır.

İsmet İnönü zamanı: 1938 - 1950 yılları arasında, 12 yıllık iktidar süresinde, % 47.

Adnan Menderes zamanı: 1950 - 1960, 10 yıllık iktidar süresinde, % 15 nispetinde para değeri düşmüştür, ortalama bir yıla isabet eden.

Milli Birlik döneminde: 1960 - 1963, 3 yıllık bir iktidar devri, % 5 nispetinde.

İnönü - Demirel Koalisyonu: 1963 - 1965, 2 yıllık iktidar % 4 civarında.

Süleyman Demirel'in: 1965 - 1971, 7 yıllık iktidarı süresinde % 8 oranında.

12 Mart Hükümetleri zamanında: 1971 - 1974 yılları arasında, 3 yıllık iktidar, % 20 oranında.

Süleyman Demirel'in ikinci defa: 1974 - 1977 Başvekilliği süresinde, % 42.

Bülent Ecevit'in, 1978 yılındaki 10 aylık süre içerisinde % 73 nispetinde, 1978'in ilk ayında % 35 oranındaki devalüasyon ve sonraki kur ayarlamalarıyla - fiilen düşen para değiridir - fiilen % 50 ile % 80 arasında tüm malların fiyatlarında bu para ayarlamaları bir artışa yol açmıştır.

Bu artışa paralel olarak, üreticinin, halkımızın mallarına taban fiyatlarına gerekli zamlar verilmemiştir; verilse de, bu ancak % 10 - 15'lik bir artış olarak kalmıştır.

Halktan yana olduğunu söyleyen bu Hükümet, halkın ürettiği mallara % 10 - 15 civarında bir zam yaparken, genel fiyat artışlarıyla, ortaya çıkan pahalılıkla, köylümüzü ve üretici vatandaşımızı % 70 - 80 civarındaki fiyat artışlarıyla % 60 nispetinde bir zarara sokmuş bulunmaktadır.

Diğer yandan, memurlar da aynı duruma sürüklenmiştir. Mart ayında katsayı 12'den 14'e çıkarılmak suretiyle memurlara yapılan zam % 12 ile % 15 arasındadır. Halbuki, hayat pahalılığı bugün % 60 civarında olmuştur. Eğer geçen yıl MC Hükümetinin yaptığı 1 000 liralık yakıt zammı olmasaydı, bugün memurlar daha çok zor durumda kalacaklardır.

Şeker pancarına yapılan zamlar yine aynı orandadır, % 10 - 15 civarında zam yapılmıştır. Halbuki, bu yapılan zammı gelen pahalılık ve fiyat artışları daha fazlasıyla götürmüştür ve köylü geçen yıl ürettiği buğday ve pancarı daha pahalıya maletmiştir; yani cebinden para ödemek zorunda bırakılmış-

tır. Paranın hakiki değerine göre cebinden para ödemiş gibi bir duruma düşürülmüştür.

TURAN KOÇAL (İstanbul) — Afrika ülkelerinden daha iyiyiz.

FARUK DEMİRTOLA (Devamla) — Sayın milletvekilleri, savurganlığı önlemeden sık sık laf edenler, geniş çapta resepsiyonlar vermek, sık sık dış ülkelere topluca seyahatler tertip etmek suretiyle savurganlığın ve israfın gözle görülür örneklerini sergilemektedirler.

Başbakanın yaptığı son Amerika seyahati 25 kişi ile olmuştur. 25 kişi ile bir seyahate gerek var mı idi, yok mu idi takdirlerinize arz ederim. Bu 25 kişi Amerika'ya gittiği zaman bir geceliği 250 dolar olan otellerde kalmışlardır. 250 dolar, Türk parasıyla 9 000 lira eder. Bir geceliği 9 000 lira ve 25 üye gitmiştir. Bu bir savurganlık örneği değil midir?

Ayrıca, tarlalardan taş toplatmak için bir sürü insan toplanıp götürülmüş, tarlalardan taş topluyor diye maaş ödenmektedir. Halbuki karı koca köylü 10 dönümlük tarlasının taşını günde kaç defa topluyor? Bu Devlet Hazinesinden maaş vermekiçin, memlekette gizli işsizliği yaratmak için açılmış bir yoldur, bu yol ileride ekonomimizi daha kötü badirelere sürükleyecektir.

Hükümet Programındaki şatafatlı, yuvarlak lafları milletimiz unutmamıştır. Omuzlardan sulh güvercinlerini uçurmakla, geleceğe yönelik ümit balonlarını havalandırmakla ne anarşi yönünden, ne de ekonomik yönden milletimize verilen bir şey olmamıştır. Bundan sonra da bu millete verecekleri bir şey yoktur.

HÜSEYİN KALELİ (Konya) — Hayırlı akşamlar.

FARUK DEMİRTOLA (Devamla) — Anarşiyi bıçak keser gibi keseceğinizi söylediniz, anarşi beş misli arttı. İyi dinleyin lütfen.

Anarşinin vitamini oldunuz. Anarşinin vitamini oldunuz.

AKIN SİMAV (İzmir) — Sen de anarşinin gübresisin.

FARUK DEMİRTOLA (Devamla) — Ucuzluk vaat ettiniz; fiyatlar başdöndürücü bir şekilde yükseliyor.

HÜSEYİN KALELİ (Konya) — Sen de anarşinin dinamitisin.

FARUK DEMİRTOLA (Devamla) — Para değerini her geçen gün düşürmeye devam ediyorsunuz. Adalet ve hukuktan bahsedildi; işkence ve zulüm devri açıldı. Eşitlik ve kardeşlik vaat ettiniz; partizanlık ve bölücülük yaptınız. Kurtarılmış bölgeler ihdas edildi. Kardeş kardeşe düşman oldu, polis polise silah çeker duruma düştü.

Dış politikada yaygınlık ve esneklik dediniz, işgüzarlık ve beceriksizlik örnekleri verdiniz. Bir gün NATO'ya hücum ettiniz, üç ay sonra NATO tesislerini açtınız ve bunun karşılığını da talep edemediniz, etmediniz.

Amerika Birleşik Devletlerine, «gölge etme başka ihsan istemem» denildi, birkaç ay sonra sıra ile Amerika'ya borç para istemeye gittiniz. Demin arz ettiğim 25 kişilik heyet; Bakanlar ve heyetler gittiler. Karamanlis'i Montrö ve Zürih'te arabasına kadar teşyi ettiniz, biz de misafirdik orada, Karamanlis de misafirdi. Ne lüzum vardı arabasının kapısına kadar yolcu edip eliyle böyle başbaş yapmaya?

AKIN SİMAV (İzmir) — Bunun pahalılıkla ne ilgisi var?

FARUK DEMİRTOLA (Devamla) — Var, var; yapılan işler hep böyle, tutarsız.

GÜNAY YALIN (Ordu) — Partim dış politikada başarılı, diyordunuz.

FARUK DEMİRTOLA (Devamla) — Geleceğim onlara, şimdi dönüyorum.

Sayın milletvekilleri, pahalılık ile anarşi arasında yakın bir ilişki vardır.

GÜNAY YALIN (Ordu) — Davadan döndün mü? Davadan döndüysen başka.

FARUK DEMİRTOLA (Devamla) — Bu Hükümet iktidar olduğu günden beri pahalılığa da, anarşiye de hep yanlış teşhis koymuştur. Tahrip edilen müesseseler milli gelir kaybına, işsizliğin artmasına ve pahalılığa yol açmıştır. Sokaklarda, «Devrim kansız olmaz, kurtuluşa kadar savaş» yazılarına Hükümet olarak müsamaha gösterildi. Bu müsamahanın sonunda anarşi, müesseseleri ve işyerlerini tahrip etti; meskenleri yıktı, tahrip etmeye başladı.

Devlet Güvenlik Mahkemeleri kurulması yıllardır istenirken ve bir Anayasa hükmü iken, Cumhuriyet Halk Partisi bunun devamlı olarak hem iktidarda hem de muhalefette karşısına çıkmıştır. Hükümet olunca yine bu inadında ısrarla devam etmiştir. Fakat şimdi ne diyor iktidar partisi? «Biz ihtisas mahkemeleri kuracağız» dediler, bir ses çıkmadı, fakat sonra bu yine değişti. Bu defa da «Ağır Ceza Mahkemelerini genişleteceğiz, ihtisas mahkemelerinden de vazgeçtik» dediler. «Ağır ceza mahkemelerinin yükünü hafifletici tedbirler alacağız, büyük şehirlerde ilave birkaç ağır ceza mahkemeleri kurduracağız» dediler. Bu fi-

kir değişikliklerine sebep nedir? Bu memleket harabe haline gelinceye kadar Devlet Güvenlik Mahkemelerini kurdurmayacaklar mı? Askeri hâkimlere itimadınız yok mu? Sivil ve askeri hâkimler karışık olarak Devlet Güvenlik Mahkemelerinde görev yapıyor. Askeri hâkimlere itimadınız yok mu? «Sıkıyönetim gelsin» dedik; askere itimadınız yok muydu? Sıkıyönetim ve Devlet Güvenlik Mahkemeleri, 1960'da Cumhuriyet Halk Partisinin ekseriyette bulunduğu bir Mecliste kabul edilen, 1960 Anayasasıyla kabul edilmişti. Bu Anayasa hükümlerini de her geçen gün çiğnemeye devam ediyorsunuz.

Malatya olaylarından sonra, Malatya'daki Cumhuriyet Savcısı, Hükümetten tedbir istedi; «Hamido'nun ölümünden sonra büyük kargaşalıklar çıkar» dedi ve tedbir alınmadı. Bir iki gün sonra 24 saatliğine sıkıyönetim Malatya'ya geldi, fakat o zamana kadar olan olmuştu. Son aldığımız rakamlar; Devlet 62 milyon lira zarar ve ziyan ödemek durumunda kalmıştır. Bu da, bu tedbirsizliğin, zamanında alınmayan tedbirsizliğin...

AKIN SİMAV (İzmir) — Sayın Başkan, burada İçişleri Bakanı yok; arkadaş galiba dünden kaldı, lütfen uyarınız.

FARUK DEMİRTOLA (Devamla) — Ben pahalılıktan ve Devletin parasının israf edildiğinden bahsediyorum.

BAŞKAN — Rica ederim Sayın Simav. Pahalılıkla ilgili olarak bazı siyasi konulara da herhalde temas ediyor. Devam edin efendim.

FARUK DEMİRTOLA (Devamla) — Anarşiyle pahalılık arasında çok yakın ilişki vardır. 62 milyon lirayı sokağa atıyorsunuz, sonra da pahalılık neden geldi diye düşünmeye çalışıyorsunuz. Bu mümkün değildir. Siz Devlet Güvenlik Mahkemelerini kurmuş olsaydınız belki anarşi bu kadar büyümeyecek ve 62 milyon lira da Devletin kasasında kalmış olacaktı.

AKIN SİMAV (İzmir) — TARİŞ'te 16 ihracatçıdan 6 milyon lira haracın nasıl alındığını da söyle...

FARUK DEMİRTOLA (Devamla) — Size de sıra gelecek, buyurun konuşun. Ben, bugün Meclisin şu sükûnetini bozmak istemiyorum. Daha çok söylenecek sözler vardır.

GÜNAY YALIN (Ordu) — Adam öldürtme ücretlerinde de artış oldu mu bu arada?

EROL H. YEŞİLPINAR (İzmir) — Anarşistlerin aylıklarına da zam yapıldı, 25 bin liraya çıkarıldı.

FARUK DEMİRTOLA (Devamla) — Cumhuriyet Halk Partisi Hükümeti anarşiye yol açmıştır, müsamaha göstermiştir, şemsiyesi altında yeşertmiştir, anarşiyi sulamıştır, demin arz ettiğim gibi anarşinin vitamini olmuştur.

Bu Hükümet, sırtındaki Hükümet ortağı olan ve devamlı kanını emen POL-DER, TÖB-DER, DİSK gibi dernekleri, sendikaları sırtından atmadıkça ve Hükümet ortağı olarak kabul etmedikçe ne pahalılık durur, ne de anarşi durur. TÖB-DER'li, POL-DER'li, DİSK'li hilkat garibesi bir koalisyonun anarşiye engel olması mümkün değildir. Anarşiye engel olunmadığı müddetçe de hayatı ucuzlatmak mümkün olmayacaktır. Anarşinin tahrip ettiği milli servet, kaybolan işgücü devamlı fiyat artışlarına yol açmaktadır. Otomobili yakılan evi ve işyeri tahrip edilen, fidanlığı bir gecede kesilen bir ailenin durumu; cinayetlerin yarattığı intikam, kin ve göz yaşları ekonomimizi ters yönde etkilemektedir. İşte anarşiyle pahalılık arasındaki ilişki budur.

Malatya'daki 500 işyeri ve mesken, Iğdır'da 100 işyerinin tahribinde, Çiçek Pasajının çökmesinde... (AP ve CHP sıralarından karşılıklı tartışmalar)

BAŞKAN — Rica ediyorum sayın arkadaşlar, rica ediyorum Sayın Yeşilpınar, Sayın Simav...

EROL H. YEŞİLPINAR (İzmir) — Sayın Başkan, durmadan laf atıyorlar.

BAŞKAN — Her ikiniz de birbirinize esprili konuşuyorsunuz; ama sayın hatibin sözünü de engelliyorsunuz, rica ederim Sayın Simav.

FARUK DEMİRTOLA (Devamla) — ...Yıba çarşısının yanmasında, Zonguldak'taki maden ocağındaki grizu da, anlayıncaya kadar konuşacağız ve tekrar edeceğiz. Mermere yazı yazar gibi tekrar tekrar konuşacağız ve kafalarda iz bırakacağız.

AKIN SİMAV (İzmir) — Hep aynı. Kellim kellim la yenfa.

FARUK DEMİRTOLA (Devamla) — 10 aylık bir iktidar döneminde memleketimize çöken bu uğursuz hadiselerin tekrar etmemesini Yüce Tanrıdan dileriz.

Sayın milletvekileri, yatırımları artırarak işsizliği önlemeden, üretim ve tüketim dengesini kurmadan, ekonomik sağlığa kavuşmamız imkansızdır; polisiye tedbirler, vergilerin artırılması, yatırımların kısılması memlekete ucuzluk değil pahalılık, sükûnet değil huzursuzluk getirir.

Sağlıklı bir ekonomi, insan gücünün değerlendirilmesi, yatırım teşebbüs ve teşviklerinin artmasıyla mümkün olur. İnsan gücünün değerlendirilmesi hür teşebbüse, çalışma ve kabiliyetlere pranga vurularak

asla ortaya konulamaz. Döviz tasarrufu, yatırımların hızlandırılmasını ve pahalılığı önleyen başlıca yoldur. Hammadde ithal edemediğimiz için bugün bir bir küçük müesseseler kapanmak durumundadır ve bu, işsizliğe yol açmıştır. Gene hammadde bulunamadığı için sağlığa en mübrem ilaçlar eczanelerde bulunamamaktadır. Bu Hükümet zamanında olan döviz israfları neticesinde artık ithalat durmuştur.

Şimdi Başvekil olan Sayın Ecevit, muhalefetteyken dış ülkelere gidip Türk işçilerine : «Yurda para yollamayınız, Miliyetçi Cephe Hükümeti bu paralarınızı çarçur eder» demişti. Şimdi ise kendisi memleket memleket dolaşıp borç döviz aramaya ve dış borçları ertelemeye çareler bulmak için dış ülkelere el açmış durumdadır. İşte ilahi adalet tecelli etmiştir, kendileri şimdi hükümet olmuştur zor duruma düşmüştür, fakat milletimizi de zor duruma düşürmüştür.

Vaktiyle memleket kalkınması için dış ülkelerden MC Hükümetinin borçlanarak aldığı dövizlerin şimdi bu Hükümet faiz ve ödeme sürelerinin ertelenmesi işlemleriyle uğraşıyor ve bunu bir övünme ve başarı vesilesi olarak ilan ediyor.

Ne garip bir olaydır ki, 2,5 milyar borç döviz temin edip memlekette işsizliği, hayat pahalılığını önleyen, fabrika ve barajlar kuran MC Hükümeti mensupları bu başarılarıyla övünmüyorlar. Acaba bu övünceli tutumları ve sık sık dış seyahatleri sinir sistemlerine mi, yoksa memleketin ekonomik değerlerine mi yararı olacaktır? Türk işçilerinin, Türkiye'ye göndermeyip de Alman bankalarında topladıkları dövizler kimlerin kıskanç yüreklerine su serpecektir? Şimdi, kendileri 100 milyon, 500 milyon dolar borç için uğraşırken, eski sözlerini hatırlayıp pişmanlık duymayacaklar mı?

İki yıl önce, işçilere ücret konusunda, «İsteyin istediğiniz kadar» diyen bir zihniyet, bugün iktidar olup açmaza düşünce, «İşçi ücretlerinin alabildiğine artırılmasına olanak yoktur» diyebiliyor.

AKIN SİMAV (İzmir) — Bugün 11 milyar verdik, bugün bugün.

FARUK DEMİRTOLA (Devamla) — Devlet idare etmek ve hükümet olmakla kabili telif olmayan bu çelişik görüş sahiplerinden ciddi ekonomik tedbirler beklemek, milletimiz için fakirlik ve aynı zamanda en büyük ıstırap kaynağı olacaktır.

Tabiat kanununun gereğince, hırslı ve mantıksız bir başlangıca, perişan, şaşkın ve hüzün dolu bir son yaşatacaktır.

Hükümetler çare müessesesidir. Bugüne kadar pahalılıkla mücadele için bir çare getirilmedi. Milliyetçi Hareket Partisi olarak önerdiğimiz çareleri bir cümle ile tekrar etmek istiyorum.

Milli stok müessesesinin kurulmasını; üretim ve tüketim merkezleri arasındaki koordinasyonun sağlanmasını ve her şeyden önce de üretime önem verilmesinin gereğini ifade etmek istiyorum. Bu bakımdan önergeye müspet oy verildiği takdirde, bu konu Meclisçe ve Hükümete yardımcı olmak üzere seçilecek bir komisyon marifetiyle Türk ekonomisinin daha iyi ve daha olumlu istikamette idare edileceğine inanarak, Yüce Meclisi saygı ile selamlıyorum. (MHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN — Teşekkür ederim Sayın Demirtola.

Cumhuriyet Halk Partisi Grupu adına Gaziantep Milletvekili Sayın Ahmet Karahan, buyurun efendim.

Sayın Karahan, konuşma süreniz 20 dakikadır.

CHP GRUPU ADINA AHMET KARAHAN (Gaziantep) — Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; hayat pahalılığı ile ilgili olarak verilmiş bulunan Meclis Araştırması Önergesi ile ilgili olarak söz almış bulunuyorum. Yüce Meclisi, Grupum adına saygı ile selamlarım.

Değerli milletvekilleri, eğer Adalet Partisi ve Sayın Milliyetçi Hareket Partisinin sözcüleri önergenin konusu içinde kalsa idiler bu sınırlı içinde konuşacak, diğer konulara dokunmayacaktım. Ama, meseleyi anarşiden, hatta Türkiye'nin dış politikasından ve diğer meselelerden birbirine karıştırılmışlığı görerek, anlaşılması kolay olsun diye, bu konularda da görüşlerimi ve düşüncelerimi belirtmek gereğini duydum.

Şunu anladım ki, Cumhuriyet Halk Partisi Hükümetleri zor günlerin hükümetidir. 1974'de Cumhuriyet Halk Partisi, Birinci Ecevit Hükümetini kurduğu zaman da, gerek memleketin içinde bulunduğu koşullar ve gerekse dünya koşulları, geçmişinde emsali görülmemiş bir bunalımın içinde idi.

Petrol üreten ülkeler, OPEC ülkeleri, kendi milli ekonomilerini ve mallarının değerlerini korumak için aralarındaki ortaklıklara güç katmışlar, birlikte hareket etmeyi düşünmüşler ve bir varil petrol o dönemde 2,50 dolarken, 12,5 dolara yükseltmişlerdir. Petrol çok önemli bir ana ve bir ara maddesidir. Petrolün girmediği hiçbir şey ve ekonomik işlev yoktur. Bu nedenle gelişmiş ülkelerde bile, fiyatlar süratle yükselmiş ve milli sınırlarımızı da bu fiyat artışları

alabildiğine zorlamaya başlamıştı. Gelişmesini tamamlamış ülkelerde bile, teknolojilerini tamamlamış ülkelerde bile fabrikalar faaliyetlerini durdurmuşlar ve kemerlerini sıkmışlardı. İşte böyle bir dönemde Cumhuriyet Halk Partisi Hükümeti - bu, ulusun iyi bir talihidir - işbaşına geldi.

Bunun dışında; hiç beklenmeyen, bütçesi yapılırken düşünülmemiş olan bir de Kıbrıs Barış Harekâtı gibi, masrafları ve harekâtı yapmak da bu Hükümete düşmüştür. Bu harekâtın mali portesi 15 milyar Türk lirasının üzerindeydi. Ama bütün bu koşullara rağmen Cumhuriyet Halk Partisinin aldığı basiretli ekonomik tedbirler, bu ulusa bugünkü çektiğimiz sıkıntıyı çektirmemiştir. Çünkü bu dönemde Hareket Partisinin ortaklığı, Devleti işgal etme, bu biçimde bir istihdam, Devlete daha musallat olmamıştı.

Değerli arkadaşlarım, anarşide de durum böyle. Bahsediyorlar, «Hükümet ve Cumhuriyet Halk Partisi teşhisini yanlış koyuyor; Türkiye için tehlike özellikle komünizm tehlikesidir, başka bir tehlike yok» diyorlar.

Gönülden katılmak isterim buna. Türkiye için başka bir tehlikenin bulunmadığını düşünmeye gerçekten gönülden katılmak isterim. Ama Türkiye bunun yanında daha bir sürü tehlikelerle karşı karşıya, göğüs göğüse uğraş veriyor.

12 Mart döneminde ve onun öncesinde Türkiye'de sol bir terör, sol bir eylemci grup vardı. Nitekim sıkıyönetim mahkemeleri meseleye elkoydu, sanıkları teker teker yakalandı ve hesaplarını da verdiler. Devlet için, onun güvenlik kuvvetleri için uğraş verilecek hedef ve hasım bir tek taraftaydı. Bunun için üstesinden kolayca gelinmişti.

Peki bundan sonra Türkiye yeniden niye anarşi ortamına girdi? Bir tek sebebe bağlıyorlar. Diyorlar ki; «Ecevit Hükümeti geldi, mahkemelerin mahkum ettiği devlet ve ulus düşmanlarını çıkardığı bir af yasasıyla salıverdi de mesele bundan kaynaklandı.» diyorlar. Yalan söylüyorlar. Değerli milletvekilleri, bunu kendi hareketlerini kamufle etmek için söylüyorlar. İşte sanıkların listesi. Dünkü çocuklar, affedilen çocuklarla bugünkülerin arasında isim benzerliği olmadığı gibi, akrabalık ilişkisi de yok. Demek ki, yeni eylemciler - Solda da olsa - ortaya çıkmış; ama çıkışının nedeni, MC'deki yanlış teşhis ve uygulama. Bir hukuk adamı olarak şunu ifade ediyorum :

Devlet bir otorite kavramıdır. Devlette bu otoriteyi sağlayacak anayasal kurumlar, kuruluşlar vardır; idaresi vardır, güvenlik kuvvetleri vardır, dış tehlikelere karşı kendisini koruyacak silahlı gücü vardır. Devletin, kendisini korumasını, sorumsuz kuruluşlara, başıbozuk sergerdelere teslim etmek hatanın en büyüğü idi. Bu Devlete ve yönetime Adalet Partisinin en büyük günahı - bu ulus önünde söylüyorum - bunu bulaştırdı.

ÖZER YILMAZ (Bursa) — İçişleri Bakanı adına mı konuşuyor?

AHMET KARAHAN (Devamla) — Evet, evet. İçişleri Bakanı hakkında da konuştunuz, onun da cevabını aldınız. Ama bir yanıt vermek durumundayız, bunu yapmak görevimiz bizim.

Değerli milletvekilleri, bu yanlış görüş ve teşhis ve karşı çıkılma biçimindeki hata, Türkiye'deki anarşinin kaynağı olmuştur. Anarşi, anarşi ile önlenmez. Solda bir anarşi varsa, bunun karşısına ben sağda bir anarşi yapar ve çıkarırım derseniz, işte Türkiye'yi içinden çıkılmaz duruma o zaman sokarsınız.

Biz Hükümet olarak, sorumlular olarak ve Başbakanın ifadesiyle Başbakan olarak, anarşinin sağı solu olmaz, diyoruz.

AHMET SAYIN (Burdur) — Grup adına mı konuşuyorsun?

AHMET KARAHAN (Devamla) — Grupum adına konuşuyorum. Ama sorumluluğunu Hükümetimle paylaşıyorum, omuzlarımda taşıyorum.

Anarşinin sağı solu olmaz. Sağdakinin elindeki silah kişiyi öldürür de, soldaki öldürmez mi? Elbet öldürür. Birisini, diğerinin mazereti olarak ortaya atmak ve çıkarmak çok büyük hata idi, bu yapılmıştır. Ama, dündeki ağır koşullardan ülkeyi esenliğe götüren Cumhuriyet Halk Partisi Hükümeti, bunun da üstesinden gelecektir. Biraz sabretmenizi rica ediyorum.

Sayın milletvekilleri, Türkiye'de gerçekten içinde yaşadığımız bu dönemde dayanılması son derece zor bir hayat pahalılığı vardır. Bunu milletvekilleri olarak, bırakın işsiz veya ekmeğine katık bulmak için bir işe girmiş vatandaşımız değil, bugün milletvekili seviyesinde olan sizler bile çekiyorsunuz. Ama bu hayat pahalılığının kaynağı nedir, nereden gelmiştir? Gerçek yurtseverlik, burada bunu tartışmaktır.

EROL H. YEŞİLPINAR (İzmir) — MC hükümetinden.(!)

AHMET KARAHAN (Devamla) — Evet MC.

Şimdi memleketin bu duruma düşmesinin sebepleri şunlar :

Cumhuriyet Halk Partisi, biz hükümeti bıraktığımız zaman 2 milyar dolar döviz bırakmıştı, ama hü-

kümeti devraldığımız zaman 13 milyar dolar borç, 5 milyar dolar muaccel borç ve kendilerinin Başbakanının ağzıyla ifade edeyim, 70 sente de muhtaç bir ülkeyi devrettiniz bize,

EROL H. YEŞİLPINAR (İzmir) — Şimdi 10 sente de muhtacız.

AHMET KARAHAN (Devamla) — Şimdi meseleyi bu açıdan aldığımız zaman...

NİHAN İLGÜN (Tekirdağ) — Meseleyi bu açıdan alırsanız bir yere gidemezsiniz.

AHMET KARAHAN (Devamla) — Siz yerinizden laf atmayın, lütfen dinleyin.

Şimdi meseleye bu açıdan bakıldığı zaman, gerçekten bu Meclis Araştırması Önergesinin ciddi olarak Türkiye'deki hayat pahalılığının önüne geçmek için verilmediği anlaşılıyor. Sayın Ticaret Bakanı teknik bilgiler verdiler. Türkiye'de hayat pahalılığının temelindeki tahribatın bizden önceye ait olduğunu söyledim; ama önlemlerini almak da Hükümetimizin görevi. Bunun için :

1. Eksik olan denetim sağlanacak,

2. Türkiye'de fiyat kontrolleri, 1930'un şartlarına göre yapılmış yasalara göre düzenlenmesi mümkün değil. Bu sınırları taşmış. Bu bakımdan denetim yasaları getirilecek.

Türkiye'de gerçekten fiyat artışlarının sebebi olan, üreticiden tüketiciye olan yolun uzaklığı kısaltılacak ve kesin olarak üretici kesimin ve kesin olarak tüketicinin örgütlenmesi yoluna gidilecek.

Bütün bunların yasal tedbirleri getirildiği zaman, pahalılıktan şikâyet eden sayın muhalefet gruplarının Hükümete yardımcı olmasını bekliyoruz.

ÖZER YILMAZ (Bursa) — Açın araştırmayı, öğretelim size.

AHMET KARAHAN (Devamla) — Sizin öğrettiklerinizden bu milletin neler çektiğini hepimiz biliyoruz.

Konuşmamı bu düşünceler içerisinde noktalıyor, hepinize saygılar sunuyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN — Teşekkür ederim Sayın Karahan.

Önerge sahibi olarak Sıvas Milletvekili Sayın Ali Gürbüz, buyurunuz efendim.

Sayın Gürbüz süreniz 10 dakikadır efendim.

ALİ GÜRBÜZ (Sıvas) — Sayın Başkan, muhterem milletvekilleri; grupum ve şahsım adına hepinize saygı ve hürmetlerimi sunarım.

Sayın Ecevit Hükümetinin işbaşına geliş sebeplerinden birisi de - aynı anarşide olduğu gibi - pahalılığı bıçak gibi kesmek, fiyatları durdurmak ve piyasayı ucuzlatmak idi. Hattâ evi olmayana ev, işi olmayana iş, toprağı olmayana toprak, arabası olmayana araba, hayvanı olmayana da sürü veriyordu. Heyhat nerede!

AKIN SİMAV (İzmir) — Mezarı olmayana mezar.

HÜSEYİN KALELİ (Konya) — Denizi olmayana deniz, ırmağı olmayana ırmak veriyordu.

ALİ GÜRBÜZ (Devamla) — İşte bu umuda kapılan vatandaş, Dimyat'a pirince giderken evdeki bulgurdan da oldu.

Milletimiz CHP iktidarı sayesinde kuru fasulyeyi karşısında 60 liraya bulunca şaşkına döndü. Bir zamanlar nimetten saymadığı kuru fasulyenin huzurunda şimdi, Ecevit Hükümeti sayesinde saygı ve hürmetle eğilmeye başladı.

AHMET MELİK (Urfa) — O dediklerin Tercüman Gazetesinde.

ALİ GÜRBÜZ (Devamla) — Ama iş işten geçti, ay bacayı savuştu. Kapısına araba bekleyen vatandaşımız şimdi dolmuşa binemez hale geldi sayenizde. Hazır daire bekleyen vatandaşımız ise dünyadan elini eteğini çekti, umut Allah'a kaldı. Artan kiralar karşısında değil küçük memur, dar gelirli vatandaş, bir genel müdür dahi bugün aylığının tamamını kira vermek mecburiyetiyle karşı karşıya sayenizde getirildi.

20 - 30 yıldır CHP'nin iktidar olması için çalışan memur şimdi Ecevit Hükümetinin hışmına uğradı, defteri dürüldü, hayat hakkı elinden alındı; daha doğrusu, yıllardır sol yumruğunu havaya kaldıran CHP, şimdi % 100 isabetle dar gelirli vatandaşın ve memurun gözünün üstüne o yumruğu indirdi. Bir ton odun 2 bin lira arkadaşlar, hiç bağırmaya çağırmaya lüzum yok. Bir ton kömür 2 500 liraya fırladı, 1 kilo et 120 - 130 lira, beyaz peynir 80 - 90 liraya CHP'yi selamlamak için hazırlandı. Keza, altı ay önce 6 180 lira olan ve her ev için elzem bulunan bir dikiş makinesi, bugün 13 290 liraya satılmak için müşteri bekliyor. Bir yıl önce 106 bin lira olan yerli arabanın, yine sayenizde, umut hükümeti sayesinde daha doğrusu, fabrika fiyatı 218 700 liradır.

AKIN SİMAV (İzmir) — O arabayı kim getirdi Türkiye'ye? Biz getirmedik; arabaya gelinceye kadar çok şeylere ihtiyaç vardı.

BAŞKAN — Sayın arkadaşlar, rica ediyorum, hatibin düzenli konuşmasına imkân veriniz, rica ediyorum.

ALİ GÜRBÜZ (Devamla) — 5 - 6 bin lira olan televizyon 12 000 lira, 8 - 9 ay önce 7 bin lira civarında olan bir buzdolabı 14 000 liraya yükseldi sayenizde.

Tüm yiyecek, içecek maddeleri ateş pahasına yükseldi, hiç buna telaş etmeye gerek yok, hepimiz biliyoruz. Ama, Amerika Birleşik Devletleri, şartlı da olsa, ambargoyu kaldırdı. Ancak, Ecevit Hükümeti tüm yiyecek, içecek, giyim ve kuşam maddelerine Türkiye'de ambargo koydu, âdeta yasakladı.

Kendi tabirleri ile bu iş doğaldı. Çünkü, Sayın Ecevit Hükümetinin, CHP'li bakanlarının olanak ve olasılığı bunu gösteriyordu.

Sebep? Sebep şu : Bundan 2 ay 10 gün öncesinin «Günaydın Gazetesi», bakanlarla bir mini anket yaptığını söylüyor, burada herkes kendisini tanır, 5 tane. Sayın Başbakana soruyorlar: «Gıda maddelerinin fiyatları ne durumda?» «Ayak üstü bir şey diyemem» diyor. Ben de onu haklı buluyorum, çünkü, neden? Mahzenlerde gizli evrakları karıştırmaktan fiyatları bilemiyor, doğrudur.

AKIN SİMAV (İzmir) — Ha, foyanız meydana çıktı değil mi?

ALİ GÜRBÜZ (Devamla) — İki; Sayın Maliye Bakanına da soruyorlar, ekmek kaç lira, yumurta kaç kuruş, et bilmem nedir diye. Bunu size vereyim çerçeveletin, asın, lâzım olur; diyor ki...

AHMET MELİK (Urfa) — Okusana, okusana.

ALİ GÜRBÜZ (Devamla) — İşte burada yazıyor, yalansa tekzip etmeliydi. «Yumurta 90 kuruş» diyor, arkadaşlar. 90 kuruşa yumurta var mı? Aynı gazete diyor ki...

AKIN SİMAV (İzmir) — Sizin yediğiniz nane mi?

ALİ GÜRBÜZ (Devamla) — Maliye Bakanının 250 - 300 kuruş arasındaki yumurtaya «90 kuruş» demesi çok ilginçtir. Evet, pekâlâ, size şimdi soruyorum; hiç değilse bir yumurtanın fiyatını bilen birini Maliye Bakanı yapaydınız da bu sözleri dinlemeseniz daha iyi olmaz mıydı? (CHP sıralarından gürültüler)

İkincisi, Sayın Köprülüler zaten CHP'yi batırdı, inşallah Türkiye'yi batırmaz. (CHP sıralarından gürültüler)

«Et kaç lira» diyor, bırakacağım kendilerine. (CHP sıralarından «100 liraya alıyoruz» sesleri) Bir dakika, 120 liraya alıyoruz, 130 liraya. Et kaç lira? Sayın Bakanımız şimdi cevap verecek, buraya da bırakacağım, diyor ki : «70 - 80 lira arasında.»

AKIN SİMAV (İzmir) — Sen de bir kasap dükkânı aç, zaten insan kasabısınız.

ALİ GÜRBÜZ (Devamla) — Peki, şimdi size soruyorum; 80 liraya, 70 liraya et alıyor musunuz? (CHP sıralarından «Alıyoruz» sesleri) Bir şartla alırsınız. Sahura iki saat kala fakir fukarayı gönderir, et tanzimin kuyruğuna sokar, ya orada efendi ölür veyahutda size 2 kilo et getirebilir. Bundan başka nereden alırsınız, yalan mı?

AKIN SİMAV (İzmir) — Yalan söylemiyorlar. Sen de bir kasap dükkanı aç, insan kasabı olur mu?

BAŞKAN — Sayın Gürbüz rica ediyorum. Sayın üyeler rica ediyorum. Karşılıklı konuşma şekline, diyaloğa bindirmeyelim, rica ediyorum.

ALİ GÜRBÜZ (Devamla) — Başka bir Bakanımız, «Ben» diyor «anadan doğdum doğalı hiçbir şeyin fiyatını bilmem. Ailem beni böyle yetiştirdi.» Allah herkese nasip etsin. (CHP sıralarından «Hangi Bakan» sesleri) Kendini bilir o. Vatan kurtaranlardan. Ancak ve ancak yaşlı bir zat - kendisine hürmetim var, eski toprak - «et kaç lira?» diye sordukları zaman «100 lira civarında» demiş. İnşallah dört sene sonra demek ki 120 lira olacağını bilecektir.

CELÂL ERTUĞ (Elazığ) — Yok, et şimdi 100 lira.

ALİ GÜRBÜZ (Devamla) — Yok, o zaman da öyleydi.

Şimdi değerli arkadaşlarım, işin şakası yok. Siz bunu bilmezseniz, Bakanlarınız bilmezse bu işi kim bilecek? Bu nasıl olacak yani? Bunun şakaya alınacak, biraz şey konuştum diye bir şakaya alınacak yanı ve tarafı var mı? Umutlar kapandı, bugün burada birbirimizi gerek şöyle, gerek böyle diye ayıplamayalım. Tarafsız vatandaş, Devletin Hazinesinden fayda temin etmeyen CHP'li vatandaş, CHP'liyim demeğe artık utanıyor. Neden? Yumurtayı 90 kuruş diyen ve ilan eden sizin bakanlarınızın yüzünden.

BAŞKAN — Sayın Gürbüz, bir dakikanız kaldı, toparlamanızı rica ediyorum, lütfen.

ALİ GÜRBÜZ (Devamla) — Bir de değerli arkadaşlarım, bunları söylerken atalarımız «Yiğidi öldür, hakkını yeme» demişler. Bu Hükümet hiç mi bir şey yapmadı? Yaptı. Onları da söyleyelim.

1) Paranın değerini % 60 düşürdü.

2) Devletin itibarı ve otoritesi ucuzladı. «İnsan hayatı - tavuk hindi» durumuna getirildi.

AKIN SİMAV (İzmir) — Sayenizde... Sayenizde.

ALİ GÜRBÜZ (Devamla) — Sayenizde; çünkü anarşi iktidara geldiğiniz gün duracaktı.

Ucuzlayan maddeler. CHP'nin umudu söndü, forsu kırıldı. Ankara Belediye Başkanınız sayesinde demir parmaklık ile Ankara ikiye bölündü, Utanç Duvarı haline geldi, yabancılık çekmeyelim diye.

AHMET ÇOBANOĞLU (Konya) — Bütün dünyada uygulanan usul bu.

ALİ GÜRBÜZ (Devamla) — Daha önemlisi, dinleyin; daha önemlisi; millet aç, susuz beklerken, çare ararken; çok iş yaptı, CHP Enternasyonal'e girdi; ancak şifayı kaptı ve hapı yuttu.

BAŞKAN — Sayın Gürbüz toparlayın lütfen, rica ediyorum efendim.

ALİ GÜRBÜZ (Devamla) — Arkadaşlarım, CHP iktidarı bitkisel hayata girdi. Ancak çabuk hayatından vazgeçmesin, çabuk dünyasını değişmesin diye TRT serum taktı. Ağzına bu ağır hastanın dayamış su veriyor. Ancak yazık ediyor, yazık... O suyu çekse de bu mevta biran önce gideceği yere gitse artık rahata kavuşsa.

Bizim memlekette çok iyi âşıklar çıkar. Rahmetli Âşık Veysel şöyle demiş...

EROL SARAÇOĞLU (Ankara) — Âşık Veysel'i ağzına alma.

ALİ GÜRBÜZ (Devamla) — «Gidiyorum gündüz, gece»...

BAŞKAN — Sayın Gürbüz... Sayın Gürbüz rica ediyorum efendim lütfen bağlayınız.

ALİ GÜRBÜZ (Devamla) — «Gidiyorum gündüz gece, bilmiyorum ne haldeyim».

Şimdi siz gece ve gündüz gidiyorsunuz, TRT sizi bir yere götürüyor; ama ne kendi biliyor, ne de siz biliyorsunuz. Şunu çok iyi bilin ki, TRT sizden desteğini çektiği gün size iman - Kur'an dileriz.

Hepinize saygı ve hürmetler sunarım. (MHP ve AP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN — Teşekkür ederim Sayın Gürbüz.

Meclis Araştırması önergesi üzerindeki öngörüşmeler tamamlanmıştır. Şimdi önergeyi oylarınıza sunacağım: Önergeyi kabul edenler... Kabul etmeyenler.... Kabul edilmemiştir efendim.

III. — BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI (Devam)

C) DANIŞMA KURULU TEKLİFLERİ

1. — Kurban Bayramı resmi tatili nedeniyle birleşimin 16 Kasım 1978 Perşembe gününe ertelenmesine dair Danışma Kurulu önerisi.

BAŞKAN — Sayın üyeler, Danışma Kurulu önerisi vardır, okutup oylarınıza sunacağım.

Danışma Kurulu Önerisi :

Araya Kurban Bayramı resmi tatilinin girmesi nedeniyle birleşimin 16 Kasım 1978 Perşembe gününe ertelenmesi önerilmiştir.

Cahit Karakaş	Altan Öymen
Millet Meclisi Başkanı	CHP Grup Başkanvekili
Esat Kıratlıoğlu	Şener Battal
AP Grup Başkanvekili	MSP Grup Görevlisi
Faruk Demirtola	
MHP Grup Başkanvekili	

BAŞKAN — Efendim, öneriyi oylarınıza arz ediyorum : Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir efendim.

Çalışma süremiz dolmak üzeredir. O itibarla biraz evvel aldığımız karar gereğince, gündemdeki konuları sırasıyla görüşmek için 16 . 11 . 1978 Perşembe günü saat 15.00'te toplanılmak üzere Birleşimi kapatırken, büyük milletimize ve sayın üyelerimize huzur dolu hayırlı bayramlar diler, derin saygılar sunarım.

Kapanma saati : 18.32

Millet Meclisi

GÜNDEMİ

5 NCİ BİRLEŞİM

9 : 11 . 1978 Perşembe

Saat : 15.00

1

BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI

2

ÖZEL GÜNDEMDE YER ALACAK İŞLER

3

SEÇİM

4

OYLAMASI YAPILACAK İŞLER

5

GENEL GÖRÜŞME VE MECLİS ARAŞTIRMASI YAPILMASINA DAİR ÖNGÖRÜŞMELER

1. — Sıvas Milletvekili Ali Gürbüz ve 9 arkadaşının, hayat pahalılığı konusunda Anayasanın 88 nci, Millet Meclisi İçtüzüğünün 102 ve 103 ncü maddeleri uyarınca bir Meclis Araştırması açılmasına ilişkin önergesi. (10/23)

2. — Niğde Milletvekili Sadi Somuncuoğlu ve 10 arkadaşının, Malatya olaylarında Başbakan ve İçişleri Bakanının tutumu konusunda Anayasanın 88 nci, Millet Meclisi İçtüzüğünün 100 ve 101 nci maddeleri uyarınca bir Genel Görüşme açılmasına ilişkin önergesi. (8/7)

3. — Malatya Milletvekili Mehmet Recai Kutan ve 9 arkadaşının, Mersin 4 ncü Gübre Kompleksinin mühendislik ve satınalma hizmetlerinin ihalesinde yolsuzluk yapıldığı iddiasını saptamak amacıyla Anayasanın 88 nci, Millet Meclisi İçtüzüğünün 102 ve 103 ncü maddeleri uyarınca bir Meclis Araştırması açılmasına ilişkin önergesi. (10/25)

4. — Tokat Milletvekili Faruk Demirtola ve 10 arkadaşının, 1 Mayıs'ta Taksim Alanında yapılan gösteriler konusunda, Anayasanın 88 nci, Millet Meclisi İçtüzüğünün 100 ve 101 nci maddeleri uyarınca bir genel görüşme açılmasına ilişkin önergesi. (8/8)

5. — Konya Milletvekili Necmettin Erbakan ve 14 arkadaşının, Taksim Alanında yapılan 1 Mayıs gösterileri konusunda Anayasanın 88 nci, Millet Meclisi İçtüzüğünün 102 ve 103 ncü maddeleri uyarınca bir Meclis Araştırması açılmasına ilişkin önergesi. (10/26)

6. — Adana Milletvekili Hasan Gürsoy ve 9 arkadaşının, anarşik olayların gerçek nedenleri ile alınacak tedbirleri saptamak amacıyla Anayasanın 88 nci, Millet Meclisi İçtüzüğünün 102 ve 103 ncü maddeleri uyarınca bir Meclis Araştırması açılmasına ilişkin önergesi. (10/27)

7. — MSP Grupu adına Grup Başkanvekili Oğuzhan Asiltürk ve Süleyman Arif Emre ile 8 arkadaşının, Ankara - Yıba Çarşısı yangını konusunda Anayasanın 88 nci, Millet Meclisi İçtüzüğünün 102 ve 103 ncü maddeleri uyarınca bir Meclis Araştırması açılmasına ilişkin önergesi. (10/28)

8. — Ankara Milletvekili Mustafa Başoğlu ve 10 arkadaşının, Hükümetin işçi haklarıyla ilgili tutumu konusunda Anayasanın 88 nci, Millet Meclisi İçtüzüğünün 100 ve 101 nci maddeleri uyarınca bir Genel Görüşme açılmasına ilişkin önergesi. (8/9)

9. — Ankara Milletvekili Mustafa Başoğlu ve 11 arkadaşının, iş kazalarının nedenleri ile alınması gereken önlemleri saptamak amacıyla Anayasanın 88 nci, Millet Meclisi İçtüzüğünün 102 ve 103 ncü maddeleri uyarınca bir Meclis Araştırması açılmasına ilişkin önergesi. (10/29)

10. — Muğla Milletvekili Ahmet Buldanlı ve 9 arkadaşının, İstanbul Valisinin icraatı konusunda Anayasanın 88 nci, Millet Meclisi İçtüzüğünün 102 ve 103 ncü maddeleri uyarınca bir Meclis Araştırması açılmasına ilişkin önergesi. (10/30)

11. — İstanbul Milletvekili Fehmi Cumalıoğlu ve 9 arkadaşının, Çalışma Bakanının tutumu konusunda Anayasanın 88 nci, Millet Meclisi İçtüzüğünün 102 ve 103 ncü maddeleri uyarınca bir Meclis Araştırması açılmasına ilişkin önergesi. (10/31)

12. — Antalya Milletvekili İhsan Ataöv ve 9 arkadaşının, Konya Milletvekili Mustafa Üstündağ'ın Bakanlığı zamanında yakınlarına Kıbrıs'ta men-

faat sağladığı iddialarını saptamak amacıyla Anayasanın 88 nci, Millet Meclisi İçtüzüğünün 102 ve 103 ncü maddeleri uyarınca bir Meclis Araştırması açılmasına ilişkin önergesi. (10/32)

13. — Zonguldak Milletvekili Köksal Toptan ve 12 arkadaşının, demir tevzi ve tahsis işlerinde yolsuzluk yapıldığı iddiasını saptamak amacıyla Anayasanın 88 nci, Millet Meclisi İçtüzüğünün 102 ve 103 ncü maddeleri uyarınca bir Meclis Araştırması açılmasına ilişkin önergesi. (10/33)

14. — İstanbul Milletvekili Turan Koçal ve 10 arkadaşının, yurt dışında öğrenim yapan öğrencilerin sorunlarını saptamak amacıyla Anayasanın 88 nci, Millet Meclisi İçtüzüğünün 102 ve 103 ncü maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi. (10/34)

15. — İstanbul Milletvekili Turan Koçal ve 9 arkadaşının, Demirci Eğitim Enstitüsünde meydana gelen olaylarla bu olaylar karşısında Milli Eğitim Bakanının tutumunu saptamak amacıyla Anayasanın 88 nci Millet Meclisi İçtüzüğünün 102 ve 103 ncü maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi. (10/35)

16. — Zonguldak Milletvekili Köksal Toptan ve 17 arkadaşının, Zonguldak - Ereğli Kömürleri İşletmesinde yapılan tayin ve nakiller ile sonuçlarını saptamak amacıyla Anayasanın 88 nci, Millet Meclisi İçtüzüğünün 102 ve 103 ncü maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi. (10/36)

17. — Kars Milletvekili Hasan Yıldırım ve 9 arkadaşının, Anamuhalefet Liderinin Kars Kalesine kızıl bayrak çekildiği iddiasını saptamak amacıyla Anayasanın 88 nci, Millet Meclisi İçtüzüğünün 102 ve 103 ncü maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi. (10/37)

18. — Ankara Milletvekili Mustafa Başoğlu ve 11 arkadaşının, İmar ve İskân Bakanlığında bazı işçilerin işten çıkarılmasının gerçek nedenlerini saptamak amacıyla Anayasanın 88 nci, Millet Meclisi İçtüzüğünün 102 ve 103 ncü maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi. (10/38)

19. — Milli Selâmet Partisi Millet Meclisi Grupu Başkanı Necmettin Erbakan ve 12 milletvekilinin, hububat fiyatları ve destekleme alımları konusunda Anayasanın 88 nci, Millet Meclisi İçtüzüğünün 100 ve 101 nci maddeleri uyarınca bir genel görüşme açılmasına ilişkin önergesi. (8/10)

20. — Muğla Milletvekili Ahmet Buldanlı ve 9 arkadaşının, Hükümetin Hakkâri yöresinde çarpışan yabancı iki aşiretle ilgili tutumu konusunda Anayasanın 88 nci, Millet Meclisi İçtüzüğünün 100 ve 101 nci maddeleri uyarınca bir Genel Görüşme açılmasına ilişkin önergesi. (8/11)

21. — Muğla Milletevkili Ahmet Buldanlı ve 9 arkadaşının, ilaç yokluğu konusunda Anayasanın 88 nci, Millet Meclisi İçtüzüğünün 102 ve 103 ncü maddeleri uyarınca bir Meclis Araştırması açılmasına ilişkin önergesi. (10/39)

22. — İstanbul Milletvekili Turan Koçal ve 9 arkadaşının, Çalışma Bakanının Bakanlığı ile ilgili tutumu konusunda Anayasanın 88 nci, Millet Meclisi İçtüzüğünün 102 ve 103 ncü maddeleri uyarınca bir Meclis Araştırması açılmasına ilişkin önergesi. (10/40)

23. — Kırşehir Milletvekili Mustafa Eşrefoğlu ve 11 arkadaşının, Edirne Eğitim Enstitüsü yangını nedenleri ve diğer eğitim enstitülerinin eğitim, öğretim ve yönetim durumlarını saptamak amacıyla Anayasanın 88 nci, Millet Meclisi İçtüzüğünün 102 ve 103 ncü maddeleri uyarınca bir Meclis Araştırması açılmasına ilişkin önergesi. (10/41)

24. — Antalya Milletvekili Kaya Çakmakçı ve 9 arkadaşının, Antalya Belediye Başkanının tutum ve davranışları hakkında Anayasanın 88 nci, Millet Meclisi İçtüzüğünün 102 ve 103 ncü maddeleri uyarınca bir Meclis Araştırması açılmasına ilişkin önergesi. (10/42)

25. — Aydın Milletvekili Nahit Menteşe ve 15 arkadaşının, Tariş ve iştiraklerinde yasa dışı uygulamalar yapıldığı iddiasını saptamak amacıyla Anayasanın 88 nci, Millet Meclisi İçtüzüğünün 102 ve 103 ncü maddeleri uyarınca bir Meclis Araştırması açılmasına ilişkin önergesi. (10/43)

26. — Kocaeli Milletvekili Adem Ali Sarıoğlu ve 9 arkadaşının, özel sektöre ait bir kömür işletmesine Enerji ve Tabii Kaynaklar ve Sosyal Güvenlik Bakanlarınca yasa dışı olanaklar sağlandığı iddiasını saptamak amacıyla Anayasanın 88 nci, Millet Meclisi İçtüzüğünün 102 ve 103 ncü maddeleri uyarınca bir Meclis Araştırması açılmasına ilişkin önergesi. (10/44)

27. — Balıkesir Milletvekili İlhan Aytekin ve 9 arkadaşının, Milli Eğitim Bakanının Balıkesir Necati Eğitim Enstitüsü ile ilgili tutum ve davranışları hakkında Anayasanın 88 nci, Millet Meclisi İçtüzüğünün

102 ve 103 ncü maddeleri uyarınca bir Meclis Araştırması açılmasına ilişkin önergesi. (10/45)

28. — Bolu Milletvekili Müfit Bayraktar ve 9 arkadaşının, Edirne Gümrüğünde meydana geldiği iddia edilen bir kaçakçılık olayını ve sorumlularını saptamak amacıyla Anayasanın 88 nci, Millet Meclisi İçtüzüğünün 102 ve 103 ncü maddeleri uyarınca bir Meclis Araştırması açılmasına ilişkin önergesi. (10/46)

29. — Kahramanmaraş Milletvekili Mehmet Şerefoğlu ve 9 arkadaşının, Uşak Eğitim Enstitüsünde bazı öğrencilere baskı yapılarak öğrenimden alıkonulduğu iddiasını saptamak amacıyla Anayasanın 88 nci, Millet Meclisi İçtüzüğünün 102 ve 103 ncü maddeleri uyarınca bir Meclis Araştırması açılmasına ilişkin önergesi. (10/47)

30. — Bursa Milletvekili Özer Yılmaz ve 10 arkadaşının, Türk Standartlar Enstitüsünde yasa dışı tasarruflar yapıldığı iddialarını saptamak amacıyla Anayasanın 88 nci, Millet Meclisi İçtüzüğünün 102 ve 103 ncü maddeleri uyarınca bir Meclis Araştırması açılmasına ilişkin önergesi. (10/48)

6
SÖZLÜ SORULAR

1. — Kocaeli Milletvekili Kenan Akman'ın, yaşlı, kimsesiz ve yoksul vatandaşlara yapılan yardımın artırılmasına ilişkin Başbakandan sözlü soru önergesi. (6/58) (*)

2. — Artvin Milletvekili Hasan Ekinci'nin, anarşik olaylara ilişkin Başbakandan sözlü soru önergesi (6/24)

3. — İzmir Milletvekili Zeki Efeoğlu'nun, basın toplantısında yaptığı açıklamalara ilişkin Başbakandan sözlü soru önergesi. (6/25)

4. — İzmir Milletvekili Zeki Efeoğlu'nun, Bakanlık girişindeki tabloların kaldırılmasına ilişkin Ticaret Bakanından sözlü soru önergesi. (6/26)

5. — Kahramanmaraş Milletvekili Mehmet Şerefoğlu'nun, Kahramanmaraş Adalet Partisi il ve ilçe binasına yapılan saldırıya ilişkin İçişleri Bakanından sözlü soru önergesi. (6/30)

6. — Kayseri Milletvekili Mehmet Doğan'ın, görevden alınan genel müdürlere ilişkin Ticaret Bakanından sözlü soru önergesi. (6/31)

7. — Elazığ Milletvekili Mehmet Tahir Şaşmaz'ın, anarşik olayların önlenmesinde polis yerine askeri birliklerin kullanılmasına ilişkin İçişleri Bakanından sözlü soru önergesi. (6/32)

8. — Erzurum Milletvekili Nevzat Kösoğlu'nun, yüksek dereceli bazı emniyet mensuplarının görevden alınmasına ilişkin İçişleri Bakanından sözlü soru önergesi. (6/33)

9. — Niğde Milletvekili Sadi Somuncuoğlu'nun, ilköğretim müfettişlerinin durumuna ilişkin Milli Eğitim Bakanından sözlü soru önergesi. (6/34)

10. — Erzurum Milletvekili Nevzat Kösoğlu'nun, bazı öğrenci yurtlarının aranmasına ilişkin İçişleri Bakanından sözlü soru önergesi. (6/35)

11. — Niğde Milletvekili Sadi Somuncuoğlu'nun, polis dernekleri üyesi emniyet görevlilerinin tayinlerine ilişkin İçişleri Bakanından sözlü soru önergesi. (6/36)

12. — Artvin Milletvekili Hasan Ekinci'nin, İstanbul valisine ilişkin Başbakandan sözlü soru önergesi. (6/37)

13. — Çorum Milletvekili Mustafa Kemal Biberoğlu'nun, kanuni faiz oranlarının yükseltilmesine ilişkin Adalet Bakanından sözlü soru önergesi. (6/38)

14. — İstanbul Milletvekili Turan Koçal'ın, bazı derneklerin yayınladıkları bildiriye ilişkin Başbakandan sözlü soru önergesi. (6/40)

15. — Trabzon Milletvekili Kemal Cevher'in, Fiskobirlik eski Genel Müdürü hakkındaki Danıştay kararına ilişkin Ticaret Bakanından sözlü soru önergesi. (6/41)

16. — Mardin Milletvekili Abdülkadir Timuraşaoğlu'nun, Doğu ve Güneydoğu yörelerinin sorunlarına ilişkin İçişleri Bakanından sözlü soru önergesi. (6/42)

17. — Mardin Milletvekili Abdülkadir Timuraşaoğlu'nun, Doğu ve Güneydoğu yörelerinin sorunlarına ilişkin Başbakandan sözlü soru önergesi. (6/43)

18. — Çorum Milletvekili Mehmet Irmak'ın, yabancı uyruklu kadınlarla evli Dışişleri Bakanlığı mensupları bulunup bulunmadığına ilişkin Dışişleri Bakanından sözlü soru önergesi. (6/45)

19. — Çorum Milletvekili Mehmet Irmak'ın, çevre kirliliği yaratan Çorum Çimento Fabrikasına ilişkin Başbakandan sözlü soru önergesi. (6/46)

20. — Çorum Milletvekili Mehmet Irmak'ın, 2022 sayılı Kanunun uygulamasına ilişkin Maliye Bakanından sözlü soru önergesi. (6/44)

21. — Artvin Milletvekili Hasan Ekinci'nin, Diyanet İşleri Başkanlığında görevden alınan müfettişlere ilişkin Devlet Bakanından sözlü soru önergesi. (6/59)

(*) İçtüzüğün 96 ncı maddesi uyarınca sözlü soruya çevrilmiştir.

22. — Sıvas Milletvekili Ali Gürbüz'ün, «Kurtarılmış Bölge» deyimine ilişkin Başbakandan sözlü soru önergesi. (6/60)

23. — İzmir Milletvekili Zeki Efeoğlu'nun, Hükümetin dış politikasına ilişkin Dışişleri Bakanından sözlü soru önergesi. (6/61)

24. — Muğla Milletvekili Ahmet Buldanlı'nın, DİSK'in yapacağı 1 Mayıs gösterilerine ilişkin Başbakandan sözlü soru önergesi. (6/62)

25. — Diyarbakır Milletvekili M. Yaşar Göçmen'in, Dünya Bankası Başkanı Mc. Namara'nın ziyaretine ilişkin Başbakandan sözlü soru önergesi. (6/63)

26. — Diyarbakır Milletvekili M. Yaşar Göçmen'in, Türkiye Elektromekanik Sanayi Anonim Şirketine ilişkin İşletmeler Bakanından sözlü soru önergesi (6/64)

27. — Diyarbakır Milletvekili M. Yaşar Göçmen'in, Bakanlıkta çalışan bazı memurlara baskı yapıldığı iddiasına ilişkin Çalışma Bakanından sözlü soru önergesi. (6/65)

28. — Gümüşhane Milletvekili Mehmet Çatalbaş'ın, Gümüşhane Adalet Partisi Merkez İlçe Başkanının gözaltına alınış nedenlerine ilişkin İçişleri Bakanından sözlü soru önergesi. (6/66)

29. — Erzurum Milletvekili Nevzat Kösoğlu'nun, Ankara Valisine ilişkin İçişleri Bakanından sözlü soru önergesi. (6/67)

30. — Muğla Milletvekili Ahmet Buldanlı'nın, Türkiye - Nato ilişkileri ile SSC Birliği Genel Kurmay Başkanının Türkiye'yi ziyaretine ilişkin Başbakandan sözlü soru önergesi. (6/68)

31. — Ankara Milletvekili Mustafa Başoğlu'nun, Bakanlıkta açılan maiyet memuru sınavını kazanan bazı kişilere ilişkin İçişleri Bakanından sözlü soru önergesi. (6/69)

32. — Muğla Milletvekili Ahmet Buldanlı'nın, Hükümet üyelerinin dış seyhatlarına ilişkin Başbakandan sözlü soru önergesi. (6/70)

33. — Malatya Milletvekili Mehmet Recai Kutan'ın, Mersin 4 ncü Gübre Kompleksinin ihalesine ilişkin Sanayi ve Teknoloji Bakanından sözlü soru önergesi. (6/71)

34. — Ankara Milletvekili Mustafa Başoğlu'nun, Genel Sağlık Sigortasıyla ilgili beyanına ilişkin Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanından sözlü soru önergesi (6/72)

35. — Ankara Milletvekili Mustafa Başoğlu'nun, işçi sağlığı ve iş emniyetine ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanından sözlü soru önergesi. (6/73)

36. — Kayseri Milletvekili Mehmet Doğan'ın 1 Mayıs'ta DİSK tarafından düzenlenen gösterilere ilişkin Başbakandan sözlü soru önergesi. (6/74)

37. — Gaziantep Milletvekili Cengiz Gökçek'in, 1 Mayıs gösterileri nedeniyle yaptığı açıklamaya ilişkin Başbakandan sözlü soru önergesi. (6/75)

38. — Niğde Milletvekili Sadi Somuncuoğlu'nun, DİSK'in İstanbul'da düzenlediği 1 Mayıs gösterilerine ilişkin İçişleri Bakanından sözlü soru önergesi. (6/76)

39. — Zonguldak Milletvekili Köksal Toptan'ın, Ereğli Kömürleri İşletmelerinden emekliye ayrılan işçilerin kıdem tazminatlarına ilişkin Başbakandan sözlü soru önergesi. (6/77)

40. — İzmir Milletvekili Erol H. Yeşilpınar'ın 1 Mayıs gösterilerine ilişkin Başbakandan sözlü soru önergesi. (6/78)

41. — Çorum Milletvekili Mehmet Irmak'ın, Bayındırlık Bakanının demecine ilişkin Başbakandan sözlü soru önergesi. (6/79)

42. — Muğla Milletvekili Ahmet Buldanlı'nın, Bademler Köyü Benzin İstasyonunun hizmete açılışına ilişkin Ticaret Bakanından sözlü soru önergesi. (6/80)

43. — Muğla Milletvekili Ahmet Buldanlı'nın, toplu sözleşmelerle ilgili beyanına ilişkin Başbakandan sözlü soru önergesi. (6/81)

44. — Hatay Milletvekili Ali Yılmaz'ın, orta dereceli okullardan ahlâk derslerinin kaldırılacağı iddialarına ilişkin Milli Eğitim Bakanından sözlü soru önergesi. (6/82)

45. — Çorum Milletvekili Mehmet Irmak'ın, bir kısım emniyet mensuplarının özel koruyucu olarak görevlendirildiği iddiasına ilişkin İçişleri Bakanından sözlü soru önergesi. (6/83)

46. — Adana Milletvekili Hasan Gürsoy'un, orta dereceli okullardan ahlâk derslerinin kaldırılacağı iddialarına ilişkin Milli Eğitim Bakanından sözlü soru önergesi. (6/84)

47. — Konya Milletvekili İhsan Kabadayı'nın, anarşik olayların soruşturmalarını yapan görevlilerin başka illere tayin edildiği iddiasına ilişkin Başbakandan sözlü soru önergesi. (6/85)

48. — Ankara Milletvekili Mustafa Başoğlu'nun, YSE Genel Müdürlüğünde bir kısım işçilerin siyasi nedenlerle işten çıkarıldığı iddiasına ilişkin Köy İşleri ve Kooperatifler Bakanından sözlü soru önergesi. (6/86)

49. — İstanbul Milletvekili Turan Koçal'ın, orta dereceli okullardan ahlâk derslerinin kaldırılacağı id-

dialarına ilişkin Milli Eğitim Bakanından sözlü soru önergesi. (6/87)

50. — Sıvas Milletvekili Ali Gürbüz'ün, orta dereceli okullardan ahlak derslerinin kaldırılacağı iddialarına ilişkin Milli Eğitim Bakanından sözlü soru önergesi. (6/88)

51. — Muğla Milletvekili Ahmet Buldanlı'nın, Başbakanla ilgili radyo ve televizyon yayınlarına ilişkin Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısından sözlü soru önergesi. (6/89)

52. — Mardin Milletvekili Abdülkadir Timurağaoğlu'nun, bazı müzelerin cami haline getirilmesine ilişkin Devlet Bakanından sözlü soru önergesi. (6/90)

53. — İstanbul Milletvekili Turan Koçal'ın, öğrenci yurtlarıyla ilgili beyanlarına ilişkin Gençlik ve Spor Bakanından sözlü soru önergesi. (6/91)

54. — Muğla Milletvekili Ahmet Buldanlı'nın, Kültür Bakanlığının «Seçme Kuruluna» seçilen kişilere ilişkin Kültür Bakanından sözlü soru önergesi. (6/92)

55. — İstanbul Milletvekili Turan Koçal'ın, Gazi Eğitim Enstitüsü öğretmenlerine ilişkin Milli Eğitim Bakanından sözlü soru önergesi. (6/93)

56. — Çorum Milletvekili Mehmet Irmak'ın, Beden Terbiyesinde görevli bir kişiye ilişkin Gençlik ve Spor Bakanından sözlü soru önergesi. (6/94)

57. — Çorum Milletvekili Mehmet Irmak'ın, bazı kurumlarda din ve ibadet hürriyetlerinin kısıtlandığı iddiasına ilişkin Başbakandan sözlü soru önergesi. (6/95)

58. — Ankara Milletvekili Mustafa Başoğlu'nun, polis derneklerine ilişkin İçişleri Bakanından sözlü soru önergesi. (6/96)

59. — Artvin Milletvekili Hasan Ekinci'nin, Devlet lojmanlarında oturanların senatör ve milletvekili olup olmadığına ilişkin Maliye Bakanından sözlü soru önergesi. (6/98)

60. — Mardin Milletvekili Abdülkadir Timurağaoğlu'nun, Mardin iline bağlı ilçelerin sağlık hizmetlerine ilişkin Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanından sözlü soru önergesi. (6/99)

61. — Ankara Milletvekili Mustafa Başoğlu'nun, Anadolu Ajansında çalışanların sosyal haklarına ilişkin Başbakandan sözlü soru önergesi. (6/100)

62. — Kahramanmaraş Milletvekili M. Yusuf Özbaş'ın, işkence iddialarına ilişkin İçişleri Bakanından sözlü soru önergesi. (6/101)

63. — Artvin Milletvekili Hasan Ekinci'nin, Artvin - Şavşat kazasında meydana gelen olaylara ilişkin Adalet Bakanından sözlü soru önergesi. (6/102)

64. — Niğde Milletvekili Sadi Somuncuoğlu'nun, Bayındırlık Bakanlığında çalışan bir memura işkence yapıldığı iddiasına ilişkin İçişleri ve Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlarından sözlü soru önergesi. (6/103)

65. — İstanbul Milletvekili Turan Koçal'ın, Türk Ceza Kanununun 141 ve 142 nci maddeleri ile ilgili beyanına ilişkin Bayındırlık Bakanından sözlü soru önergesi. (6/104)

66. — Sıvas Milletvekili Tevfik Koraltan'ın, Sıvas Divriği Ulucami Müzesi soygununa ilişkin İçişleri Bakanından sözlü soru önergesi. (6/105)

67. — Çorum Milletvekili Mehmet Irmak'ın, bazı memurlara rapor verilmemesi için sağlık kurullarına ve doktorlara baskı yapıldığı iddiasına ilişkin Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanından sözlü soru önergesi. (6/106)

68. — Çorum Milletvekili Mehmet Irmak'ın, emniyet teşkilatındaki tayin ve nakillere ilişkin İçişleri Bakanından sözlü soru önergesi. (6/107)

69. — Elazığ Milletvekili Rasim Küçükel'in, Elazığ'da meydana gelen olaylara ilişkin İçişleri Bakanından sözlü soru önergesi. (6/108)

70. — Adana Milletvekili Hasan Gürsoy'un, yabancı iki aşiretin çarpıştığı iddiasına ilişkin İçişleri Bakanından sözlü soru önergesi. (6/109)

71. — Mardin Milletvekili Abdülkadir Timurağaoğlu'nun, Mardin Ovasının sulanması ile ilgili çalışmalara ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanından sözlü soru önergesi. (6/110)

72. — Konya Milletvekili Agâh Oktay Güner'in, Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarına ilişkin Başbakandan sözlü soru önergesi. (6/111)

73. — Niğde Milletvekili Sadi Somuncuoğlu'nun, 22 Haziran günü televizyonda kullanılan bir cümle ye ilişkin Turizm ve Tanıtma Bakanından sözlü soru önergesi. (6/112)

74. — Niğde Milletvekili Sadi Somuncuoğlu'nun, eski sıkıyönetim komutan ve görevlilerinin can güvenliklerine ilişkin İçişleri Bakanından sözlü soru önergesi. (6/113)

75. — İstanbul Milletvekili Turan Koçal'ın, belediyelere yapılan yardımlara ilişkin Başbakandan sözlü soru önergesi. (6/114)

76. — Sıvas Milletvekili Ali Gürbüz'ün, «Toplumsal kalkınmada Gençlik projesine» ilişkin Başbakandan sözlü soru önergesi. (6/115)

77. — İstanbul Milletvekili Turan Koçal'ın, Ahlat Orduevinde meydana gelen bir olaya ilişkin Başbakandan sözlü soru önergesi. (6/116)

78. — Sıvas Milletvekili Ali Gürbüz'ün Sıvas - Divriği ilçesi Ulu Cami soygun olayına ilişkin İçişleri Bakanından sözlü soru önergesi. (6/117)

79. — İstanbul Milletvekili Turan Koçal'ın, bazı tarihi eserlerin Kariye Müzesinden çalınmasına ilişkin Kültür Bakanından sözlü soru önergesi. (6/118)

80. — İstanbul Milletvekili Turan Koçal'ın, Dünya Komünist Gençliği toplantısına Türkiye'den katılan olup olmadığına ilişkin Başbakandan sözlü soru önergesi. (6/119)

81. — İstanbul Milletvekili Turan Koçal'ın, gözaltına alınan kişilere ilişkin İçişleri Bakanından sözlü soru önergesi. (6/120)

82. — İstanbul Milletvekili Turan Koçal'ın, Balıkesir Cezaevinde meydana gelen olaylara ve sorumlularına ilişkin Adalet Bakanından sözlü soru önergesi. (6/121)

83. — Kırşehir Milletvekili Mustafa Eşrefoğlu'nun, TÖB - DER üyesi öğretmenler ile TÖB - DER Genel Kurul toplantısına ilişkin Başbakandan sözlü soru önergesi. (6/122)

84. — Erzurum Milletvekili Nevzat Kösoğlu'nun, İtalya ile yapılacak milli futbol karşılaşmasına ilişkin Gençlik ve Spor Bakanından sözlü soru önergesi. (6/123)

7

KANUN TASARI VE TEKLİFLERİYLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

× 1. — Bazı vergi kanunlarında değişiklik yapılmasına ilişkin kanun tasarısı ve Plan Komisyonu raporu. (1/126) (S. Sayısı : 111) (Dağıtma tarihi : 31 . 5 . 1978)

2. — Isparta İli Yayla mahallesi, Hane 131, Cilt 7/2, Sayfa 38'de kayıtlı Osman oğlu Zeliha'dan olma 21.3.1942 doğumlu Ahmet Mehmet Uluğbay (Ulubay)'ın ölüm cezasının yerine getirilmesine dair Başbakanlık tezkeresi ve Adalet Komisyonu raporu. (3/86) (S. Sayısı : 12) (Dağıtma tarihi : 14 . 2 . 1978)

3. — Yalvaç ilçesi. Debbağlar Mahallesi. Hane 21 de nüfusa kayıtlı Ramazan oğlu, Emine'den doğma 1.2.1956 doğumlu Hüseyin Çaylı'nın, ölüm cezasının yerine getirilmesine dair Başbakanlık tezkeresi ve Adalet Komisyonu raporu. (3/85) (S. Sayısı : 13) (Dağıtma tarihi : 14.2.1978)

4. — Malatya, Merkez İlçesi, İsmetiye Mahallesi, Hane 122/94, Cilt 18, Sayfa 82'de kayıtlı Hacıbekir oğlu Emine'den doğma 1939 doğumlu Muzaffer Öner'in, TCK'nun 450/4-5 maddesi uyarınca ölüm cezasının yerine getirilmesine dair Başbakanlık tezkeresi ve Adalet Komisyonu raporu. (3/87) (S. Sayısı : 14) (Dağıtma tarihi : 14.2.1978)

5. — Hendek İlçesi, Aşağıçalıca Köyü, Hane 13, Cilt 8, Sayfa 131'de kayıtlı Mehmet Emin oğlu, Ayşe Şerife'den olma 25.10.1945 doğumlu Sabri Altay hakkında TCK'nun 450/3, 4 ncü maddesi uyarınca ölüm cezasının yerine getirilmesine dair Başbakanlık tezkeresi ve Adalet Komisyonu raporu. (3/88) (S. Sayısı : 15) (Dağıtma tarihi : 14.2.1978)

6. — Dursunbey İlçesi, Naipler Köyü, Hane 15'de kayıtlı Yusuf oğlu Şekibe'den olma 25.1.1947 doğumlu Adem Özkan'ın, ölüm cezasının yerine getirilmesine dair Başbakanlık tezkeresi ve Adalet Komisyonu raporu. (3/89) (S. Sayısı : 16) (Dağıtma tarihi : 14.2.1978)

7. — Korkuteli İlçesi, Yazır Köyü, Hane 92, Cilt 5703, Sayfa 34'de kayıtlı İsmail oğlu Düriye'den olma Ağustos 1951 doğumlu Osman Demiroğlu'nun ölüm cezasının yerine getirilmesine dair Başbakanlık tezkeresi ve Adalet Komisyonu raporu. (3/205) (S. Sayısı : 17) (Dağıtma tarihi : 14.2.1978)

8. — Devlet memurlarının disiplin cezalarının affına dair kanun teklifinin reddi hakkında C. Senatosu Başkanlığı tezkeresi ve M. Meclisi Adalet Komisyonu raporu. (M. Meclisi : 2/360; C. Senatosu : 2/83) (M. Meclisi S. Sayısı : 48; C. Senatosu S. Sayısı : 481) (Dağıtma tarihi : 28 . 2 . 1978)

9. — C. Senatosu Adana Üyesi Kemâl Sarıibrahimoğlu'nun, 1136 sayılı Avukatlık Kanununun geçici 17 nci maddesinin son fıkrasının kaldırılmasına ve geçici 1/A fıkrasının (a) bendinin tadiline ilişkin kanun teklifi, Konya Milletvekili Şener Battal'ın, 1136 sayılı Kanunun geçici 17 nci maddesine bir fıkra eklenmesine dair kanun teklifi ve Sıvas Milletvekili Azimet Köylüoğlu'nun, 1136 sayılı Avukatlık Yasasının geçici 17 nci maddesinin 1238 sayılı Yasa ile değişik son fıkrasının kaldırılmasına dair yasa önerisi ve Adalet Komisyonu raporu. (2/315, 2/289, 2/334) (S. Sayısı : 49) (Dağıtma tarihi : 28.2.1978)

10. — 1086 sayılı Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununun 110 ncu maddesinin değiştirilmesi hakkında kanun teklifinin reddine dair C. Senatosu Başkanlığı tezkeresi ve M. Meclisi Adalet Komisyonu raporu. (M. Meclisi : 2/359; C. Senatosu : 2/81) (M. Meclisi S. Sayısı : 50; C. Senatosu S. Sayısı : 482) (Dağıtma tarihi : 28 . 2 . 1978)

11. — C. Senatosu Balıkesir eski Üyesi Mehmet Güler ve 32 arkadaşının, Ticaret ve Sanayi Odaları, «Ticaret Odaları», «Sanayi Odaları», «Ticaret Borsaları» ve Ticaret ve Sanayi Odaları, Ticaret Odaları, Sanayi Odaları ve Ticaret Borsaları Birliği Kanununun bazı maddelerini değiştiren kanun teklifinin reddine dair C. Senatosu Başkanlığı tezkeresi ve M. Meclisi Sanayi ve Teknoloji ve Ticaret Komisyonu raporu. (M. Meclisi : 2/390; C. Senatosu : 2/282) (M. Meclisi S. Sayısı : 51; C. Senatosu S. Sayısı : 1374 ve 1374'e ek) (Dağıtma tarihi : 28 . 2 . 1978)

12. — 6972 sayılı Korunmaya Muhtaç Çocuklar Hakkındaki Kanunun 1 nci maddesinin değiştirilmesi hakkındaki kanun teklifinin reddine dair C. Senatosu Başkanlığı tezkeresi ve M. Meclisi Adalet Komisyonu raporu. (M. Meclisi : 2/363; C. Senatosu : 2/118) (M. Meclisi S. Sayısı : 52; C. Senatosu S. Sayısı : 699 ve 699'a birinci ek) (Dağıtma tarihi : 28 . 2 . 1978)

13. — C. Senatosu Nevşehir Üyesi Ragıp Üner'in, 765 sayılı Türk Ceza Kanununun 403 ncü maddesinin 2 ve 4 ncü bentlerinde değişiklik yapılmasına ilişkin kanun teklifi ve Adalet Komisyonu raporu. (2/313) (S. Sayısı : 53) (Dağıtma tarihi : 28 . 2 . 1978)

14. — C. Senatosu Nevşehir Üyesi Ragip Üner'in, 765 sayılı Türk Ceza Kanununun 450 nci maddesinin 2 nci fıkrasında değişiklik yapılmasına ilişkin kanun teklifi ve Adalet Komisyonu raporu. (2/312) (S. Sayısı : 54) (Dağıtma tarihi : 28 . 2 . 1978)

15. — Sıvas Milletvekili Azimet Köylüoğlu'nun, 1136 sayılı Avukatlık Kanununun geçici 2 nci maddesine bir bent eklenmesi hakkında kanun teklifi ve Adalet Komisyonu raporu. (2/321) (S. Sayısı : 60) (Dağıtma tarihi : 7 . 3 . 1978)

16. — Sıvas Milletvekili Azimet Köylüoğlu'nun, 1086 sayılı Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununun 445 nci maddesine bir fıkra eklenmesine dair kanun teklifi ve Adalet Komisyonu raporu. (2/338) (S. Sayısı : 61) (Dağıtma tarihi : 7 . 3 . 1978)

17. — Sıvas Milletvekili Azimet Köylüoğlu'nun, Türk Ceza Kanununun 455 ve 459 ncu maddelerine birer fıkra eklenmesi hakkında kanun teklifi ile 455 nci maddesinin ikinci fıkrasının değiştirilmesi hakkında kanun teklifi ve Adalet Komisyonu raporu. (2/322, 2/328) (S. Sayısı : 62) (Dağıtma tarihi : 7 . 3 . 1978)

18. — C. Senatosu Ankara Üyesi Yiğit Köker'in, 4367 sayılı Ordu mensuplarıyla, Emniyet Umum Müdürlüğü ve Gümrük Muhafaza ve Muamele sınıfında çalışanlara birer er tayını verilmesi hakkındaki Kanunun bazı maddelerinin değiştirilmesi hakkında kanun teklifi ve İçtüzüğün 38 nci maddesi uyarınca Gündeme alınma önergesi. (2/262) (S. Sayısı : 67) (Dağıtma tarihi : 30 . 3 . 1978)

19. — Çalışma eski Bakanı Ali Rıza Uzuner'in, Dilekçe Karma Komisyonu Genel Kurulunun 10 . 1 . 1972 tarih ve 34 sayılı Haftalık Karar Cetvelindeki Emine Şinik'e ait 2510 sayılı Kararın tatbik edilemeyeceğine dair yazısı ile C. Senatosu Başkanlığı tezkeresi ve 140 sayılı Kanunun 9 ncu maddesi gereğince Kararın Genel Kurulda görüşülmesine dair Dilekçe Karma Komisyonu raporu. (M. Meclisi : 5/6; C. Senatosu : 4/168) (M. Meclisi S. Sayısı : 69; C. Senatosu S. Sayısı : 378, 378'e 1 ve 2 nci ek) (Dağıtma tarihi : 7 . 4 . 1978)

20. — Maliye eski Bakanı Mesut Erez'in, Dilekçe Karma Komisyonu Genel Kurulunun 30 . 6 . 1970 tarih ve 8 sayılı Haftalık Karar Cetvelindeki 883 sayılı Hicriye İlker'e ait Kararın tatbik edilemeyeceğine dair yazısı ile C. Senatosu Başkanlığı tezkeresi ve 140 sayılı Kanunun 9 ncu maddesi gereğince kararın Genel Kurulda görüşülmesine dair Dilekçe Karma Komisyonu raporu. (M. Meclisi : 5/8; C. Senatosu : 4/191) (M. Meclisi S. Sayısı : 75; C. Senatosu S. Sayısı : 389, 389'a 1 ve 2 nci ek) (Dağıtma tarihi : 24 . 4 . 1978)

21. — Milli Savunma eski Bakanı İlhami Sancar'ın, Dilekçe Karma Komisyonu Genel Kurulunun 21 . 6 . 1973 tarih ve 159 sayılı Haftalık Karar Cetvelindeki 19065 sayılı Bekir Şirin'e ait Kararın tatbik edilemeyeceğine dair yazısı ile C. Senatosu Başkanlığı tezkeresi ve 140 sayılı Kanunun 9 ncu maddesi gereğince kararın Genel Kurulda görüşülmesine dair Dilekçe Karma Komisyonu raporu. (M. Meclisi : 5/9; C. Senatosu : 4/166) (M. Meclisi S. Sayısı : 76; C. Senatosu S. Sayısı : 379, 379'a 1 ve 2 nci ek) (Dağıtma tarihi : 24 . 4 . 1978)

22. — Konya Milletvekili Şener Battal ile İstanbul Milletvekili Süleyman Arif Emre'nin, 1 Mart 1926 tarihli ve 765 sayılı Türk Ceza Kanununun 426, 427 ve 428 nci maddelerinin değiştirilmesine dair kanun teklifi ve Konya Milletvekili Şener Battal'ın aynı Kanunun 426 ve 428 nci maddelerinin değiştirilmesine ilişkin kanun teklifi ve Adalet Komisyonu raporu. (2/293, 2/291) (S. Sayısı : 79) (Dağıtma tarihi : 25 . 4 . 1978)

23. — Süleyman oğlu 1942 doğumlu Süleyman Özel in özel affına dair kanun teklifinin Millet Meclisince

reddedilen metni hakkında C. Senatosu Başkanlığı tezkeresi ve C. Senatosunca kabul edilen metne dair M. Meclisi Adalet Komisyonu raporu. (M. Meclisi : 2/288; C. Senatosu : 2/126) (M. Meclisi S. Sayısı : 6'ya 1 nci ek; C. Senatosu S. Sayısı : 767) (Dağıtma tarihi : 26 . 4 . 1978)

24. — C. Senatosu Mardin Üyesi Mehmet Ali Arıkan'ın, 5434 sayılı TC Emekli Sandığı Kanununa geçici bir madde eklenmesine dair kanun teklifi ve Plan Komisyonu raporu. (2/106) (S. Sayısı : 81) (Dağıtma tarihi : 26 . 4 . 1978)

25. — Nuri Sayın'ın, özel affına dair kanun teklifinin Millet Meclisince reddedilen metni hakkında C. Senatosu Başkanlığı tezkeresi ve C. Senatosunca kabul edilen metne dair M. Meclisi Adalet Komisyonu raporu. (M. Meclisi : 2/348; C. Senatosu : 2/127) (M. Meclisi S. Sayısı : 7'ye 1 nci ek; C. Senatosu S. Sayısı : 765) (Dağıtma tarihi : 26.4.1978)

26. — Rize Milletvekili Yılmaz Balta'nın, 657 numaralı Kanunun 1897 numaralı Kanunla değişik 36 ncı maddesinin Ortak Hükümler (A) bendinin (2) numaralı altbendinin değiştirilmesine dair kanun teklifi ve Plan Komisyonu raporu. (2/554) (S. Sayısı : 97) (Dağıtma tarihi : 10 . 5 . 1978)

27. — Sıvas Milletvekili Azimet Köylüoğlu ile Ankara Milletvekili Semih Eryıldız'ın, 5 . 1 . 1961 tarihli ve 222 sayılı İlköğretim ve Eğitim Kanununun 5 nci maddesine bir fıkra eklenmesi hakkında kanun teklifi ve Dışişleri ve Milli Eğitim komisyonları raporları. (2/394) (S. Sayısı : 105) (Dağıtma tarihi : 18 . 5 . 1978)

28. — C. Senatosu Cumhurbaşkanınca Seçilen Üyesi Hüsamettin Çelebi ve 7 arkadaşının, 359 sayılı TRT Kanununun 29 . 2 . 1972 tarih ve 1568 sayılı Kanunla değiştirilen 47 nci maddesinin değiştirilmesine ve bu Kanuna bir geçici madde eklenmesine dair kanun teklifi ve Plan Komisyonu raporu. (2/130) (S. Sayısı : 108) (Dağıtma tarihi : 18 . 5 . 1978)

29. — Balıkesir Milletvekili Cihat Bilgehan'ın, Fahrettin Dönertaş'ın özel affına dair kanun teklifi ve Adalet Komisyonu raporu. (2/532) (S. Sayısı : 109) (Dağıtma tarihi : 18 . 5 . 1978)

30. — 1475 sayılı İş Kanununa bir madde eklenmesine dair kanun tasarısı ile Ankara Milletvekili Semih Eryıldız ve Sıvas Milletvekili Azimet Köylüoğlu'nun, aynı Kanuna bir madde eklenmesine dair kanun teklifi ve Sağlık ve Sosyal İşler Komisyonu raporu. (1/132, 2/470) (S. Sayısı : 110) (Dağıtma tarihi : 29 . 5 . 1978)

31. — C. Senatosu Cumhurbaşkanınca Seçilen Üyesi Hüsamettin Çelebi'nin 1 . 3 . 1926 tarih ve 765 sayılı Türk Ceza Kanununun 220 nci maddesine bir fıkra eklenmesine ilişkin kanun teklifi ve Adalet Komisyonu raporu. (2/287) (S. Sayısı : 112) (Dağıtma tarihi : 7 . 6 . 1978)

32. — Tokat - Merkez İlçesi Sofyon Mahallesi Hane : 103, Cilt : 2-A, Sayfa : 119'da kayıtlı Mehmet oğlu Meliha'dan olma ve 25 . 9 . 1957 doğumlu Ednan Kavaklı'nın, Türk Ceza Kanununun 450/9 ncu maddesi uyarınca idam cezasıyla mahkûmiyetine dair Başbakanlık tezkeresi ve Adalet Komisyonu raporu. (3/316) (S. Sayısı : 113) (Dağıtma tarihi : 7 . 6 . 1978)

33. — 1412 sayılı Ceza Muhakemeleri Usulü Kanununun bazı maddelerinin değiştirilmesi, bazı maddelerine fıkra ve bu Kanuna bir ek madde eklenmesi; 1086 sayılı Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununun 427 nci maddesinin 2 nci fıkrasının değiştirilmesi ve 443 ncü maddesine bir fıkra eklenmesi; 647 sayılı Cezaların İnfazı Hakkında Kanunun bazı maddelerinin değiştirilmesi : 765 sayılı Türk Ceza Kanununun bazı maddelerinin ve 5435 sayılı Kanunun 2 nci maddesinin değiştirilmesi; 1918 sayılı Kaçakçılığın Men ve Takibine Dair Kanunun, bazı maddelerinin değiştirilmesi, 33 ncü maddesine bir fıkra eklenmesi ve 58 nci maddesinin 2 nci fıkrasının yürürlükten kaldırılması hakkında kanun tasarısı ve Adalet Komisyonu raporu. (1/130) (S. Sayısı : 114) (Dağıtma tarihi : 7 . 6 . 1978)

34. — Ali Ulusoy'un özel affına dair kanun tasarısı ve Adalet Komisyonu raporu. (1/138) (S. Sayısı : 119) (Dağıtma tarihi : 14 . 6 . 1978)

35. — Mehmet oğlu 1933 doğumlu Şerif Darak'ın, özel affına dair Kanun tasarısı ve Adalet Komisyonu raporu. (1/127) (S. Sayısı : 120) (Dağıtma tarihi : 14 . 6 . 1978)

36. — Veli oğlu 1955 doğumlu Baki Güneş'in özel affına dair kanun tasarısı ve Adalet Komisyonu raporu. (1/129) (S. Sayısı : 121) (Dağıtma tarihi : 14 . 6 . 1978)

37. — Mehmet oğlu 1946 doğumlu Akif Çalık'ın, özel affına dair kanun tasarısı ve Adalet Komisyonu raporu. (1/96) (S. Sayısı : 122) (Dağıtma tarihi : 14 . 6 . 1978)

38. — İsmail Niyazi Aksoy'un özel affına dair kanun tasarısı ve Adalet Komisyonu raporu. (1/139) (S. Sayısı : 123) (Dağıtma tarihi : 14 . 6 . 1978)

39. — Demir oğlu 1956 doğumlu Mehmet Emin Tambahçeci'nin özel affına dair kanun tasarısı ve Adalet Komisyonu raporu. (1/128) (S. Sayısı : 124) (Dağıtma tarihi : 14 . 6 . 1978)

40. — Kütahya Milletvekili Nizamettin Çoban ile 34 arkadaşının, 20 - 21 Mayıs 1963 olayları dolayısıyla Harp Okulundaki öğrenimlerini tamamlayamayarak ayrılan askeri öğrencilerin okulda geçen sürelerinin borçlanmaksızın fiili hizmet sürelerine ilâvesi hakkında kanun teklifi ve Milli Savunma ve Plan komisyonları raporları. (2/533) (S. Sayısı : 126) (Dağıtma tarihi : 15 . 6 . 1978)

41. — Bursa Milletvekili Kasım Önadım'ın, 15 Mayıs 1957 tarihli ve 6964 sayılı Ziraat Odaları ve Ziraat Odaları Birliği Kanununun bazı maddelerinin değiştirilmesi ve Kanuna bazı hükümler eklenmesi hakkında kanun teklifi ve Tarım, Orman ve Köy İşleri Komisyonu raporu. (2/399) (S. Sayısı : 128) (Dağıtma tarihi : 19 . 6 . 1978)

42. — C. Senatosu Nevşehir Üyesi Ragıp Üner ve Kastamonu Milletvekili Sabri Tığlı ile Ankara Milletvekili Semih Eryıldız'ın, 1580 sayılı Belediye Kanununa bazı maddeler eklenmesine dair kanun teklifi ve İçişleri Komisyonu raporu. (2/227) (S. Sayısı : 130) (Dağıtma tarihi : 19 . 6 . 1978)

× 43. — Uyuşmazlık Mahkemesinin kuruluş ve işleyişi hakkında kanun tasarısı ve Trabzon Milletvekili Lütfi Göktaş ve 2 arkadaşı ile Sıvas Milletvekili Azimet Köylüoğlu'nun aynı mahiyette olan kanun teklifi ve İçişleri, Milli Savunma ve Adalet komisyonları raporları. (1/108, 2/221) (S. Sayısı : 131) (Dağıtma tarihi : 21 . 6 . 1978)

44. — Trabzon Milletvekili Ahmet Şener'in, 1765 sayılı Üniversite Personel Kanununun bazı maddelerini değiştiren 1991 sayılı Kanunun 16 ncı maddesinin 3 ncü fıkrasının değiştirilmesine ilişkin kanun teklifi ile Adana Milletvekili Hasan Gürsoy'un, aynı Kanunun 4 ncü maddesinin 2 nci fıkrası ve 16 ncı maddesinin 3 ncü fıkrasının değiştirilmesine dair kanun teklifi ve Milli Eğitim ve Plan komisyonları raporları. (2/142, 2/566) (S. Sayısı : 133) (Dağıtma tarihi : 22 . 6 . 1978)

45. — Çocuk mahkemelerinin kuruluşu, görev ve yargılama usulleri hakkında kanun tasarısı ve Adalet Komisyonu raporu. (1/107) (S. Sayısı : 134) (Dağıtma tarihi : 23 . 6 . 1978)

46. — Sıvas Milletvekili Azimet Köylüoğlu'nun, Sümerbank'a bağlı Sıvas Çimento Müessesesinin T. Çimento Sanayii TAŞ'ne devri hakkında kanun teklifi ve Sanayi ve Teknoloji ve Ticaret ve Plan komisyonları raporları. (2/378) (S. Sayısı : 135) (Dağıtma tarihi : 23 . 6 . 1978)

47. — Balıkesir Milletvekili Sadullah Usumi ile Kars Milletvekili Doğan Araslı'nın, Basın yolu ile işlenmiş suçların affı hakkında kanun teklifi ve Adalet Komisyonu raporu. (2/357) (S. Sayısı : 136) (Dağıtma tarihi : 23 . 6 . 1978)

48. — Sıvas Milletvekili Azimet Köylüoğlu'nun, 20 . 4 . 1929 tarihli ve 1412 sayılı Ceza Muhakemeleri Usulü Kanununda değişiklik yapılmasına dair kanun teklifi ve Adalet Komisyonu raporu. (2/330) (S. Sayısı : 137) (Dağıtma tarihi : 27 . 6 . 1978)

49. — Urfa Milletvekili Necmettin Cevheri'nin, Yusuf Kemal Yaşar'ın, özel affına dair kanun teklifi ve Adalet Komisyonu raporu. (2/593) (S. Sayısı : 138) (Dağıtma tarihi : 26 . 6 . 1978)

50. — Konya Milletvekili İhsan Kabadayı ve 6 arkadaşının, Türk vatandaşlığı hakkındaki 403 sayılı Kanuna ek kanun teklifi ve Dışişleri ve İçişleri komisyonları raporları. (2/397) (S. Sayısı : 139) (Dağıtma tarihi : 27 . 6 . 1978)

51. — Tekirdağ Milletvekili Yılmaz Alpaslan ile 4 arkadaşının, İçel Milletvekili Süleyman Şimşek'in, 657 sayılı Kanunun 1897 sayılı Kanun ile değişik 36 ncı maddesinin ortak hükümler kısmının (A) bendinin yeniden düzenlenmesine dair kanun teklifleri ve Plan Komisyonu raporu. (2/120, 2/606) (S. Sayısı : 140) (Dağıtma tarihi : 23 . 6 . 1978)

52. — 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 1897 sayılı Kanunla değişik ek geçici 8 nci maddesinin değiştirilmesi hakkında kanun tasarısı ile Ankara Milletvekili İsmail Hakkı Köylüoğlu, Ankara Milletvekili İ. Hakkı Köylüoğlu ile 6 arkadaşının aynı kanunu değiştiren kanun teklifleri, Yozgat Milletvekili Mevlüt Güngör Erdinç, C. Senatosu Adana Üyesi Kemâl Sarıibrahimoğlun'nun, Hâkim, savcı, Anayasa Mahkemesi, Danıştay ve Sayıştay üyeleri, Anayasa Mahkemesi raportör, Danıştay raportör, kanunsözcüsü ve başyardımcıları ile Sayıştay raportör ve savcılarının maaş ve tazminatlarına ilişkin kanun teklifleri ve Adalet ve Plan komisyonları raporları. (1/161, 2/121, 2/314, 2/502, 2/511) (S. Sayısı : 141) (Dağıtma tarihi : 27 . 6 . 1978)

× 53. — C. Senatosu İdare amirlerinin, 1978 yılı Bütçe Kanununa bağlı (A) işaretli cetvelde değişiklik yapılması hakkında kanun teklifi ve Bütçe Kar-

ma Komisyonu raporuna dair C. Senatosu ve Bütçe Karma Komisyonu başkanlıkları tezkereleri. (M. Meclisi : 2/609; C. Senatosu : 2/134) (M. Meclisi S. Sayısı : 142; C. Senatosu S. Sayısı : 799) (Dağıtma tarihi : 28 . 6 . 1978)

54. — 5434 sayılı TC Emekli Sandığı Kanununun bazı maddelerinin değiştirilmesine ve bu kanuna ek ve geçici maddeler eklenmesine dair kanun tasarısı ve Plan Komisyonu raporu. (1/153) (S. Sayısı : 143) (Dağıtma tarihi : 29 . 6 . 1978)

55. — Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü kuruluş ve görevleri hakkında kanun tasarısı ve İstanbul Milletvekili Süleyman Arif Emre'nin, aynı konuda teklifi ile İstanbul Milletvekili Süleyman Arif Emre ve Sıvas Milletvekili Azimet Köylüoğlu'nun, Devlet Arşiv Kanun teklifi ve Adalet, İçişleri ve Plan komisyonları raporları. (1/45, 2/223, 2/309) (S. Sayısı : 144) (Dağıtma tarihi : 20.9.1978)

56. — Kütahya Milletvekili İlhan Ersoy'un, imar affı kanun teklifi ve İçişleri ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm komisyonları raporları. (2/225) (S. Sayısı : 145) (Dağıtma tarihi : 20.9.1978)

57. — Diyarbakır Milletvekili Abdüllatif Ensarioğlu'nun, yasama dokunulmazlığının kaldırılmasına ilişkin Başbakanlık tezkeresi ve Anayasa ve Adalet komisyonlarından kurulu Karma Komisyon raporu. (3/227) (S. Sayısı : 146) (Dağıtma tarihi : 20.9.1978)

58. — Adana Milletvekili Mehmet Halit Dağlı'nın, yasama dokunulmazlığının kaldırılmasına ilişkin Başbakanlık tezkeresi ve Anayasa ve Adalet komisyonlarından kurulu Karma Komisyon raporu. (3/242) (S. Sayısı : 147) (Dağıtma tarihi : 20.9.1978)

59. — Rize Milletvekili Yılmaz Baltan'ın, yasama dokunulmazlığının kaldırılmasına ilişkin Başbakanlık tezkeresi ve Anayasa ve Adalet komisyonlarından kurulu Karma Komisyon raporu. (3/237) (S. Sayısı : 148) (Dağıtma tarihi : 20.9.1978)

60. — Siirt Milletvekili Zeki Çeliker'in, yasama dokunulmazlığının kaldırılmasına ilişkin Başbakanlık tezkeresi ve Anayasa ve Adalet komisyonlarından kurulu Karma Komisyon raporu. (3/228) (S. Sayısı : 149) (Dağıtma tarihi : 20.9.1978)

61. — Rize Milletvekili Yılmaz Baltan'ın, yasama dokunulmazlığının kaldırılmasına ilişkin Başbakanlık tezkeresi ve Anayasa ve Adalet komisyonlarından kurulu Karma Komisyon raporu. (3/246) (S. Sayısı : 150) (Dağıtma tarihi : 20.9.1978)

62. — Gaziantep Milletvekili Emin Altınbaş ile Celâl Doğan'ın, yasama dokunulmazlıklarının kaldırılmasına ilişkin Başbakanlık tezkeresi ve Anayasa ve Adalet komisyonlarından kurulu Karma Komisyon raporu. (3/251) (S. Sayısı : 151) (Dağıtma tarihi : 20.9.1978)

63. — Diyarbakır Milletvekili Mehmet Yaşar Göçmen'in yasama dokunulmazlığının kaldırılmasına ilişkin Başbakanlık tezkeresi ve Anayasa ve Adalet komisyonlarından kurulu Karma Komisyon raporu. (3/252) (S. Sayısı : 152) (Dağıtma tarihi : 20.9.1978)

64. — Konya Milletvekili Necmettin Erbakan'ın yasama dokunulmazlığının kaldırılmasına ilişkin Başbakanlık tezkeresi ve Anayasa ve Adalet komisyonlarından kurulu Karma Komisyon raporu. (3/201) (S. sayısı : 153) (Dağıtma tarihi : 20 . 9 . 1978)

65, — Konya Milletvekili Necmettin Erbakan'ın yasama dokunulmazlığının kaldırılmasına ilişkin Başbakanlık tezkeresi ve Anayasa ve Adalet komisyonlarından kurulu Karma Komisyon raporu. (3/202) (S. sayısı : 154) (Dağıtma tarihi : 20 . 9 . 1978)

66. — Siirt Milletvekili Mehmet Nebil Oktay'ın yasama dokunulmazlığının kaldırılmasına ilişkin Başbakanlık tezkeresi ve Anayasa ve Adalet komisyonlarından kurulu Karma Komisyon raporu. (3/206) (S. Sayısı : 155) (Dağıtma tarihi : 20.9.1978)

67. — Kahramanmaraş Milletvekili Oğuz Söğütlü'nün yasama dokunulmazlığının kaldırılmasına ilişkin Başbakanlık tezkeresi ve Anayasa ve Adalet komisyonlarından kurulu Karma Komisyon raporu. (3/207) (S. Sayısı : 156) (Dağıtma tarihi : 20 . 9 . 1978)

68. — İzmir Milletvekili Kaya Bengisu'nun yasama dokunulmazlığının kaldırılmasına ilişkin Başbakanlık tezkeresi ve Anayasa ve Adalet komisyonlarından kurulu Karma Komisyon raporu. (3/208) (S. Sayısı : 157) (Dağıtma tarihi : 20 . 9 . 1978)

69. — Yozgat Milletvekili Ali Fuat Eyüboğlu'nun yasama dokunulmazlığının kaldırılmasına ilişkin Başbakanlık tezkeresi ve Anayasa ve Adalet komisyonlarından kurulu Karma Komisyon raporu. (3/209) (S. Sayısı : 158) (Dağıtma tarihi : 20 . 9 . 1978)

70. — Isparta Milletvekili Süleyman Demirel'in yasama dokunulmazlığının kaldırılmasına ilişkin Başbakanlık tezkeresi ve Anayasa ve Adalet komisyonlarından kurulu Karma Komisyon raporu. (3/216) (S. Sayısı : 159) (Dağıtma tarihi : 20 . 9 . 1978)

71. — Urfa Milletvekili Mehmet Celâl Bucak'ın yasama dokunulmazlığının kaldırılmasına ilişkin Baş-

bakanlık tezkeresi ve Anayasa ve Adalet komisyonlarından kurulu Karma Komisyon raporu. (3/220) (S. Sayısı : 160) (Dağıtma tarihi : 20 . 9 . 1978)

72. — Gaziantep Milletvekili Ekrem Çetin'in yasama dokunulmazlığının kaldırılmasına ilişkin Başbakanlık tezkeresi ve Anayasa ve Adalet komisyonlarından kurulu Karma Komisyon raporu. (3/223) (S. Sayısı : 161) (Dağıtma tarihi : 20 . 9 . 1978)

73. — Isparta Milletvekili Süleyman Demirel'in yasama dokunulmazlığının kaldırılmasına ilişkin Başbakanlık tezkeresi ve Anayasa ve Adalet komisyonlarından kurulu Karma Komisyon raporu. (3/226) (S. Sayısı : 162) (Dağıtma tarihi : 20.9.1978)

74. — Niğde Milletvekili Yılmaz Cemal Bor'un yasama dokunulmazlığının kaldırılmasına ilişkin Başbakanlık tezkeresi ve Anayasa ve Adalet komisyonlarından kurulu Karma Komisyonu raporu. (3/183) (S. Sayısı : 163) (Dağıtma tarihi : 20 . 9 . 1978)

75. — Siirt Milletvekili Abdülkadir Kaya'nın yasama dokunulmazlığının kaldırılmasına ilişkin Başbakanlık tezkeresi ve Anayasa ve Adalet komisyonlarından kurulu Karma Komisyon raporu. (3/186) (S. Sayısı : 164) (Dağıtma tarihi : 20 . 9 . 1978)

76. — Adana Milletvekili Mehmet Oğuz Yazıcıoğlu'nun yasama dokunulmazlığının kaldırılmasına ilişkin Başbakanlık tezkeresi ve Anayasa ve Adalet komisyonlarından kurulu Karma Komisyon raporu. (3/187) (S. Sayısı : 165) (Dağıtma tarihi : 20.9.1978)

77. — Tekirdağ Milletvekili Yılmaz Alpaslan'ın yasama dokunulmazlığının kaldırılmasına ilişkin Başbakanlık tezkeresi ve Anayasa ve Adalet komisyonlarından kurulu Karma Komisyon raporu. (3/188) (S. Sayısı : 166) (Dağıtma tarihi : 20 . 9 . 1978)

78. — İzmir Milletvekili Süleyman Genç'in yasama dokunulmazlığının kaldırılmasına ilişkin Başbakanlık tezkeresi ve Anayasa ve Adalet komisyonlarından kurulu Karma Komisyon raporu. (3/192) (S. Sayısı : 167) (Dağıtma tarihi : 20 . 9 . 1978)

79. — Ordu Milletvekili Hamdi Mağden'in yasama dokunulmazlığının kaldırılmasına ilişkin Başbakanlık tezkeresi ve Anayasa ve Adalet komisyonlarından kurulu Karma Komisyon raporu. (3/193) (S. Sayısı : 168) (Dağıtma tarihi : 20 . 9 . 1978)

80. — Denizli Milletvekili Ömer İhsan Paköz'ün yasama dokunulmazlığının kaldırılmasına ilişkin Başbakanlık tezkeresi ve Anayasa ve Adalet komisyonlarından kurulu Karma Komisyon raporu. (3/195) (S. Sayısı : 169) (Dağıtma tarihi : 20 . 9 . 1978)

81. — Uşak Milletvekili Galip Çetin'in yasama dokunulmazlığının kaldırılmasına ilişkin Başbakanlık tezkeresi ve Anayasa ve Adalet komisyonlarından kurulu Karma Komisyon raporu. (3/199) (S. Sayısı : 170) (Dağıtma tarihi : 20 . 9 . 1978)

82. — Konya Milletvekili Necmettin Erbakan'ın yasama dokunulmazlığının kaldırılmasına ilişkin Başbakanlık tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonlarından kurulu Karma Komisyon raporu. (3/200) (S. Sayısı : 171) (Dağıtma tarihi : 20 . 9 . 1978)

83. — Muğla Milletvekili Ahmet Buldanlı'nın yasama dokunulmazlığının kaldırılmasına ilişkin Başbakanlık tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonlarından kurulu Karma Komisyon raporu. (3/194) (S. Sayısı : 172) (Dağıtma tarihi : 20 . 9 . 1978)

84. — Ankara Milletvekili Oğuz Aygün'ün yasama dokunulmazlığının kaldırılmasına ilişkin Başbakanlık tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonlarından kurulu Karma Komisyon raporu. (3/160) (S. Sayısı : 173) (Dağıtma tarihi : 20 . 9 . 1978)

85. — Samsun Milletvekili Mustafa Dağıstanlı'nın yasama dokunulmazlığının kaldırılmasına ilişkin Başbakanlık tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonlarından kurulu Karma Komisyon raporu. (3/145) (S. Sayısı : 174) (Dağıtma tarihi : 20 . 9 . 1978)

86. — Adana Milletvekili Alparslan Türkeş'in yasama dokunulmazlığının kaldırılmasına ilişkin Başbakanlık tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonlarından kurulu Karma Komisyon raporu. (3/161) (S. Sayısı : 175) (Dağıtma tarihi : 20 . 9 . 1978)

87. — Konya Milletvekili Necmettin Erbakan'ın yasama dokunulmazlığının kaldırılmasına ilişkin Başbakanlık tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonlarından kurulu Karma Komisyon raporu. (3/162) (S. Sayısı : 176) (Dağıtma tarihi : 20 . 9 . 1978)

88. — Zonguldak Milletvekili Bülent Ecevit'in yasama dokunulmazlığının kaldırılmasına ilişkin Başbakanlık tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonlarından kurulu Karma Komisyon raporu. (3/163) (S. Sayısı : 177) (Dağıtma tarihi : 20 . 9 . 1978)

89. — Isparta Milletvekili Süleyman Demirel'in yasama dokunulmazlığının kaldırılmasına ilişkin Başbakanlık tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonlarından kurulu Karma Komison raporu. (3/164) (S. Sayısı : 178) (Dağıtma tarihi : 20 . 9 . 1978)

90. — Erzincan Milletvekili Nurettin Karsu'nun yasama dokunulmazlığının kaldırılmasına ilişkin Başbakanlık tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonlarından kurulu Karma Komisyon raporu. (3/166) (S. Sayısı : 179) (Dağıtma tarihi : 20 . 9 . 1978)

91. — Zonguldak Milletvekili Bülent Ecevit'in yasama dokunulmazlığının kaldırılmasına ilişkin Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonlarından Kurulu Karma Komisyon raporu (3/168) (S. Sayısı : 180) (Dağıtma tarihi : 20.9.1978)

92. — Sıvas Milletvekili Ali Gürbüz'ün yasama dokunulmazlığının kaldırılmasına ilişkin Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet komisyonlarından Kurulu Karma Komisyon Raporu (3/169) (S. Sayısı: 181) (Dağıtma tarihi : 20.9.1978

93. — Zonguldak Milletvekili Bülent Ecevit'in yasama dokunulmazlığının kaldırılmasına ilişkin Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonlarından Kurulu Karma Komisyon raporu. (3/170) (S. Sayısı : 182) (Dağıtma tarihi: 20.9.1978)

94. — Van Milletvekili Muslih (Müslihittin) Görentaş'ın yasama dokunulmazlığının kaldırılmasına ilişkin Başbakanlık tezkeresi ve Anayasa ve Adalet komisyonlarından kurulu Karma Komisyon raporu (3/171) (S Sayısı : 183) (Dağıtma tarihi: 20.9.1978)

95. — Konya Milletvekili Necmettin Erbakan'ın yasama dokunulmazlığının kaldırılmasına ilişkin Başbakanlık tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonlarından kurulu Karma Komisyon raporu. 3/172) (S. Sayısı : 184) (Dağıtma tarihi : 20.9.1978)

96. — İzmir Milletvekili Yüksel Çakmur'un yasama dokunulmazlığının kaldırılmasına ilişkin Başbakanlık tezkeresi ve Anayasa ve Adalet komisyonlarından kurulu Karma Komisyon raporu (3/173) (S Sayısı : 185) (Dağıtma tarihi : 20.9.1978)

97. — Ağrı Milletvekili Mikâil Aydemir'in yasama dokunulmazlığının kaldırılmasına ilişkin Başbakanlık tezkeresi ve Anayasa ve Adalet komisyonlarından kurulu Karma Komisyon raporu. (3/174) (S. Sayısı: 186) (Dağıtma tarihi: 20.9.1978)

98. — İstanbul Milletvekili Cengiz Özyalçın'ın yasama dokunulmazlığının kaldırılmasına ilişkin Başbakanlık tezkeresi ve Anayasa ve Adalet komisyonlarından kurulu Karma Komisyon raporu (3/176) (S. Sayısı: 187) (Dağıtma tarihi: 20.9.1978)

99. — Niğde Milletvekili Burhan Ecemiş'in yasama dokunulmazlığının kaldırılmasına ilişkin Başbakanlık tezkeresi ve Anayasa ve Adalet komisyonlarından kurulu Karma Komisyon raporu (3/177) (S. Sayısı : 188) (Dağıtma tarihi : 20.9.1978)

100. — Samsun Milletvekili İbrahim Ethem Ezgü'nün yasama dokunulmazlığının kaldırılmasına ilişkin Başbakanlık tezkeresi ve Anayasa ve Adalet komisyonlarından kurulu Karma Komisyon raporu. (3/178) (S. Sayısı : 189) (Dağıtma tarihi : 20 . 9 . 1978)

101. — Zonguldak Milletvekili M. Kemal Anadol'un yasama dokunulmazlığının kaldırılmasına ilişkin Başbakanlık tezkeresi ve Anayasa ve Adalet komisyonlarından kurulu Karma Komisyon raporu. (3/180) (S. Sayısı : 190) (Dağıtma tarihi : 20.9.1978)

102. — Ankara Milletvekili Selâhattin Öcal'ın yasama dokunulmazlığının kaldırılmasına ilişkin Başbakanlık tezkeresi ve Anayasa ve Adalet komisyonlarından kurulu Karma Komisyon raporu. (3/181) (S. Sayısı : 191) (Dağıtma tarihi : 20 . 9 . 1978)

103. — Erzincan Milletvekili Nurettin Karsu'nun yasama dokunulmazlığının kaldırılmasına ilişkin Başbakanlık tezkeresi ve Anayasa ve Adalet komisyonlarından kurulu Karma Komisyon raporu. (3/182) (S. Sayısı : 192) (Dağıtma tarihi : 20 . 9 . 1978)

104. — Muş Milletvekili Kasım Emre'nin yasama dokunulmazlığının kaldırılmasına ilişkin Başbakanlık tezkeresi ve Anayasa ve Adalet komisyonlarından kurulu Karma Komisyon raporu. (3/126) (S. Sayısı : 193) (Dağıtma tarihi : 20 . 9 . 1978)

105. — Tekirdağ Milletvekili Yılmaz Alpaslan'ın yasama dokunulmazlığının kaldırılmasına ilişkin Başbakanlık tezkeresi ve Anayasa ve Adalet komisyonlarından kurulu Karma Komisyon raporu. (3/127) (S. Sayısı : 194) (Dağıtma tarihi : 20 . 9 . 1978)

106. — İzmir Milletvekili Mahmut Türkmenoğlu'nun yasama dokunulmazlığının kaldırılmasına ilişkin Başbakanlık tezkeresi ve Anayasa ve Adalet komisyonlarından kurulu Karma Komisyon raporu. (3/129) (S. Sayısı : 195) (Dağıtma tarihi : 20.9.1978)

107. — Tokat Milletvekili Cevat Atılgan'ın yasama dokunulmazlığının kaldırılmasına ilişkin Başbakanlık tezkeresi ve Anayasa ve Adalet komisyonlarından kurulu Karma Komisyon raporu. (3/130) (S. Sayısı : 196) (Dağıtma tarihi : 20 . 9 . 1978)

108. — Zonguldak Milletvekili Bülent Ecevit'in yasama dokunulmazlığının kaldırılmasına ilişkin Başbakanlık tezkeresi ve Anayasa ve Adalet komisyonlarından kurulu Karma Komisyon raporu. (3/159) (S. Sayısı : 197) (Dağıtma tarihi 20 . 9 . 1978)

109. — Trabzon Milletvekili Ahmet Şener ile Giresun Milletvekili M. Kemal Çilesiz'in yasama dokunulmazlığının kaldırılmasına ilişkin Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonlarından Kurulu Karma Komisyon Raporu (3/131) (S. Sayısı : 198) (Dağıtma tarihi : 20.9.1978)

110. — Urfa Milletvekili Mehmet Aksoy'un yasama dokunulmazlığının kaldırılmasına ilişkin Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komis-

yonlarından Kurulu Karma Komisyon Raporu (3/135) (S. Sayısı : 199) (Dağıtma tarihi : 20.9.1978)

111. — İçel Milletvekili Nazım Baş'ın yasama dokunulmazlığının kaldırılmasına ilişkin Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonlarından Kurulu Karma Komisyon Raporu (3/139) (S. Sayısı : 200) (Dağıtma tarihi : 20.9.1978)

112. — Adana Milletvekili Hasan Cerit'in yasama dokunulmazlığının kaldırılmasına ilişkin Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonlarından kurulu Karma Komisyon raporu. (3/140) (S. Sayısı : 201) (Dağıtma tarihi : 20.9.1978)

113. — Antalya Milletvekili Ömer Buyrukçu'nun yasama dokunulmazlığının kaldırılmasına ilişkin Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonlarından Kurulu Karma Komisyon Raporu. (3/141) (S. Sayısı : 202) (Dağıtma tarihi 20.9.1978)

114. — Kocaeli Milletvekili İbrahim Akdoğan'ın yasama dokunulmazlığının kaldırılmasına ilişkin Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonlarından Kurulu Karma Komisyon Raporu. (3/142) (S. Sayısı : 203) (Dağıtma tarihi : 20.9.1978)

115. — Elazığ Milletvekili Rasim Küçükel'in yasama dokunulmazlığının kaldırılmasına ilişkin Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonlarından Kurulu Karma Komisyon Raporu. (3/144) (S. Sayısı : 204) (Dağıtma tarihi : 20.9.1978)

116. — İzmir Milletvekili Adil Demir'in yasama dokunulmazlığının kaldırılmasına ilişkin Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonlarından Kurulu Karma Komisyon Raporu. (3/146) (S. Sayısı : 205) (Dağıtma tarihi : 20.9.1978)

117. — Kars Milletvekili Abdülkerim Doğru'nun yasama dokunulmazlığının kaldırılmasına ilişkin Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonlarından Kurulu Karma Komisyon Raporu. (3/148) (S. Sayısı : 206) (Dağıtma tarihi : 20.9.1978)

118. — Adana Milletvekili Ahmet Topaloğlu'nun yasama dokunulmazlığının kaldırılmasına ilişkin Başbakanlık tezkeresi ve Anayasa ve Adalet komisyonlarından kurulu Karma Komisyon raporu. (3/150) (S. Sayısı : 207) (Dağıtma tarihi : 20 . 9 . 1978)

119. — Konya Milletvekili Necmettin Erbakan'ın yasama dokunulmazlığının kaldırılmasına ilişkin Başbakanlık tezkeresi ve Anayasa ve Adalet komisyonlarından kurulu Karma Komisyon raporu. (3/151) (S. Sayısı : 208) (Dağıtma tarihi : 20 . 9 . 1978)

120. — Konya Milletvekili Necmettin Erbakan'ın yasama dokunulmazlığının kaldırılmasına ilişkin Başbakanlık tezkeresi ve Anayasa ve Adalet komisyonlarından kurulu Karma Komisyon raporu. (3/152) (S. Sayısı : 209) (Dağıtma tarihi : 20 . 9 . 1978)

121. — Niğde Milletvekili Sadi Somuncuoğlu'nun yasama dokunulmazlığının kaldırılmasına ilişkin Başbakanlık tezkeresi ve Anayasa ve Adalet komisyonlarından kurulu Karma Komisyon raporu. (3/153) (S. Sayısı : 210) (Dağıtma tarihi : 20 . 9 . 1978)

122. — Hatay Milletvekili Mehmet Sait Reşa'nın yasama dokunulmazlığının kaldırılmasına ilişkin Başbakanlık tezkeresi ve Anayasa ve Adalet komisyonlarından kurulu Karma Komisyon raporu. (3/154) (S. Sayısı : 211) (Dağıtma tarihi : 20 . 9 . 1978)

123. — Konya Milletvekili Necmettin Erbakan'ın yasama dokunulmazlığının kaldırılmasına ilişkin Başbakanlık tezkeresi ve Anayasa ve Adalet komisyonlarından kurulu Karma Komisyon raporu. (3/157) (S. Sayısı : 212) (Dağıtma tarihi : 20 . 9 . 1978)

124. — Ankara Milletvekili Semih Eryıldız'ın yasama dokunulmazlığının kaldırılmasına ilişkin Başbakanlık tezkeresi ve Anayasa ve Adalet komisyonlarından kurulu Karma Komisyon raporu. (3/260) (S. Sayısı : 213) (Dağıtma tarihi : 20 . 9 . 1978)

125. — Erzurum Milletvekili İsmail Hakkı Yıldırım'ın yasama dokunulmazlığının kaldırılmasına ilişkin Başbakanlık tezkeresi ve Anayasa ve Adalet komisyonlarından kurulu Karma Komisyon raporu. (3/262) (S. Sayısı : 214) (Dağıtma tarihi : 20 . 9 . 1978)

126. — Tokat Milletvekili Sermet Durmuşoğlu'nun yasama dokunulmazlığının kaldırılmasına ilişkin Başbakanlık tezkeresi ve Anayasa ve Adalet komisyonlarından kurulu Karma Komisyon raporu. (3/263) S. Sayısı : 215) (Dağıtma tarihi : 20.9.1978)

127. — Tokat Milletvekili Sermet Durmuşoğlu'nun yasama dokunulmazlığının kaldırılmasına ilişkin Başbakanlık tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonlarından kurulu Karma Komisyon raporu. (3/277) (S. Sayısı : 216) (Dağıtma tarihi : 20.9.1978)

128. — İzmir Milletvekili Adil Demir'in yasama dokunulmazlığının kaldırılmasına ilişkin Başbakanlık tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonlarından kurulu Karma Komisyon raporu. (3/293) (S. Sayısı : 217) (Dağıtma tarihi : 20.9.1978)

129. — Bolu Milletvekili Ahmet Çakmak'ın yasama dokunulmazlığının kaldırılmasına ilişkin Başbakanlık tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonlarından kurulu Karma Komisyon raporu. (3/90) (S. Sayısı : 218) (Dağıtma tarihi : 20.9.1978)

130. — Tokat Milletvekili Feyzullah Değerli'nin yasama dokunulmazlığının kaldırılmasına ilişkin Başbakanlık tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonlarından kurulu Karma Komisyon raporu. (3/91) (S. Sayısı : 219) (Dağıtma tarihi : 20.9.1978)

131. — İçel Milletvekili Nazım Baş'ın yasama dokunulmazlığının kaldırılmasına ilişkin Başbakanlık tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonlarından kurulu Karma Komisyon raporu. (3/92) (S. Sayısı : 220) (Dağıtma tarihi : 20.9.1978)

132. — İzmir Milletvekili Kaya Bengisu'nun yasama dokunulmazlığının kaldırılmasına ilişkin Başbakanlık tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonlarından kurulu Karma Komisyon raporu. (3/93) (S. Sayısı : 221) (Dağıtma tarihi : 20.9.1978)

133. — İzmir Milletvekili Adil Demir'in yasama dokunulmazlığının kaldırılmasına ilişkin Başbakanlık tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonlarından kurulu Karma Komisyon raporu. (3/94) (S. Sayısı : 222) (Dağıtma tarihi : 20.9.1978)

134. — Trabzon Milletvekili Ömer Çakıroğlu'nun yasama dokunulmazlığının kaldırılmasına ilişkin Başbakanlık tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonlarından kurulu Karma Komisyon raporu. (3/95) (S. Sayısı : 223) (Dağıtma tarihi : 20.9.1978)

135. — Urfa Milletvekili Celâl Paydaş'ın yasama dokunulmazlığının kaldırılmasına ilişkin Başbakanlık tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonlarından kurulu Karma Komisyon raporu. (3/96) (S. Sayısı : 224) (Dağıtma tarihi : 20.9.1978)

136. — Çankırı Milletvekili Arif Tosyalıoğlu'nun yasama dokunulmazlığının kaldırılmasına ilişkin Başbakanlık tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonlarından kurulu Karma Komisyon Raporu. (3/97) (S. Sayısı : 225) (Dağıtma tarihi : 20 . 9 . 1978)

137. — Adana Milletvekili Alparslan Türkeş'in yasama dokunulmazlığının kaldırılmasına ilişkin Başbakanlık tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonlarından kurulu Karma Komisyon Raporu. (3/99) (S. Sayısı : 226) (Dağıtma tarihi: 20 . 9 . 1978)

138. — Erzincan Milletvekili Nurettin Karsu'nun yasama dokunulmazlığının kaldırılmasına ilişkin Başbakanlık tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonlarından kurulu Karma Komisyon Raporu. (3/101) (S. Sayısı : 227) (Dağıtma tarihi : 20 . 9 . 1978)

139. — Kırklareli Milletvekili Mehmet Dedeoğlu'nun yasama dokunulmazlığının kaldırılmasına ilişkin Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonlarından Kurulu Karma Komisyon Raporu. (3/102) (S. Sayısı : 228) (Dağıtma tarihi : 20 . 9 . 1978)

140. — İzmir Milletvekili Coşkun Karagözoğlu'nun yasama dokunulmazlığının kaldırılmasına ilişkin Başbakanlık tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonlarından Kurulu Karma Komisyon Raporu. (3/104) (S. Sayısı : 229) (Dağıtma tarihi : 20 . 9 . 1978)

141. — Balıkesir Milletvekili İlhan Aytekin'in yasama dokunulmazlığının kaldırılmasına ilişkin Başbakanlık tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonlarından Kurulu Karma Komisyon Raporu. (3/106) (S. Sayısı : 230) (Dağıtma tarihi : 20 . 9 . 1978)

142. — Balıkesir Milletvekili İlhan Aytekin'in yasama dokunulmazlığının kaldırılmasına ilişkin Başbakanlık tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonlarından Kurulu Karma Komisyon Raporu. (3/107) (S. Sayısı : 231) (Dağıtma tarihi : 20 . 9 . 1978)

143. — Erzurum Milletvekili İsmail Hakkı Yıldırım'ın yasama dokunulmazlığının kaldırılmasına ilişkin Başbakanlık tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonlarından Kurulu Karma Komisyon Raporu. (3/108) (S. Sayısı : 232) (Dağıtma tarihi : 20 . 9 . 1978)

144. — Aydın Milletvekili Behiç Tozkoparan'ın yasama dokunulmazlığının kaldırılmasına ilişkin Başbakanlık tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonlarından Kurulu Karma Komisyon Raporu. (3/109) (S. Sayısı : 233) (Dağıtma tarihi : 20 . 9 . 1978)

145. — Erzincan Milletvekili Nurettin Karsu'nun yasama dokunulmazlığının kaldırılmasına ilişkin Başbakanlık tezkeresi ve Anayasa ve Adalet komisyonlarından kurulu Karma Komisyon Raporu. (3/112) (S. Sayısı : 234) (Dağıtma tarihi : 20.9.1978)

146. — Ordu Milletvekili Kemal Şensoy'un yasama dokunulmazlığının kaldırılmasına ilişkin Başbakanlık tezkeresi ve Anayasa ve Adalet komisyonlarından kurulu Karma Komisyon Raporu (3/115) (S. Sayısı : 235) (Dağıtma tarihi : 20 . 9 . 1978)

147. — Zonguldak Milletvekili Bülent Ecevit'in yasama dokunulmazlığının kaldırılmasına ilişkin Başbakanlık tezkeresi ve Anayasa ve Adalet komisyonlarından kurulu Karma Komisyon Raporu (3/116) (S. Sayısı : 236) (Dağıtma tarihi : 20.9.1978)

148. — Bursa Milletvekili Kasım Önadım'ın yasama dokunulmazlığının kaldırılmasına ilişkin Başbakanlık tezkeresi ve Anayasa ve Adalet komisyonlarından kurulu Karma Komisyon Raporu (3/118) (S. Sayısı : 237) (Dağıtma tarihi : 20.9.1978)

149. — Bolu Milletvekili Ahmet Çakmak'ın yasama dokunulmazlığının kaldırılmasına ilişkin Baş-

bakanlık tezkeresi ve Anayasa ve Adalet komisyonlarından kurulu Karma Komisyon Raporu (3/119) (S. Sayısı : 238) (Dağıtma tarihi : 20.9.1978)

150. — Siirt Milletvekili Mehmet Nebil Oktay'ın yasama dokunulmazlığının kaldırılmasına ilişkin Başbakanlık tezkeresi ve Anayasa ve Adalet komisyonlarından kurulu Karma Komisyon Raporu (3/120) (S. Sayısı : 239) (Dağıtma tarihi : 20.9.1978)

151. — Tekirdağ Milletvekili Yılmaz Alpaslan'ın yasama dokunulmazlığının kaldırılmasına ilişkin Başbakanlık tezkeresi ve Anayasa ve Adalet komisyonlarından kurulu Karma Komisyon raporu. (3/122) (S. Sayısı : 240) (Dağıtma tarihi : 20.9.1978)

152. — Zonguldak Milletvekili Kemal Anadol'un yasama dokunulmazlığının kaldırılmasına ilişkin Başbakanlık tezkeresi ve Anayasa ve Adalet komisyonlarından kurulu Karma Komisyon Raporu. (3/124) (S. Sayısı : 241) (Dağıtma tarihi : 20.9.1978)

153. — İzmir Milletvekili Ali Naili Erdem'in, yasama dokunulmazlığının kaldırılmasına ilişkin Başbakanlık tezkeresi ve Anayasa ve Adalet komisyonlarından kurulu Karma Komisyon raporu. (3/125) (S. Sayısı : 242) (Dağıtma tarihi : 20.9.1978)

154. — Baha Altuğ Altınay'ın özel affına dair kanun tasarısı ve Adalet Komisyonu raporu. (1/155) (S. Sayısı : 243) (Dağıtma tarihi : 20 . 9 . 1978)

155. — Ankara Milletvekili Semih Eryıldız'ın 2556 sayılı Kanunun 15 . 6 . 1967 tarih ve 884 sayılı Kanunla değişik 18 nci maddesine ilişkin (2) sayılı cetvele bir ibare ve aynı maddeye bir fıkra ile geçici bir madde eklenmesi hakkında kanun teklifi ve Adalet Komisyonu raporu. (2/345) (S. Sayısı : 244) (Dağıtma tarihi : 20 . 9 . 1978)

× 156. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Irak Cumhuriyeti Hükümeti arasında Hava Ulaştırma Anlaşmasının onaylanmasının uygun bulunduğu hakkında kanun tasarısı ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Dışişleri Komisyonları raporları. (1/115) (S. Sayısı : 245) (Dağıtma tarihi : 20 . 9 . 1978)

× 157. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Yunanistan Krallık Hükümeti arasında Trakya Hududunun İşaretlenmesi Hakkında Anaprotokol ile eklerinin onaylanmasının uygun bulunduğuna ilişkin kanun tasarısı ve Dışişleri Komisyonu raporu. (1/145) (S. Sayısı : 246) (Dağıtma tarihi : 20 . 9 . 1978)

× 158. — 17 Mayıs 1977 tarihinde Trablusgarp'ta imzalanan «Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Libya Arap Halk Sosyalist Cemahiriyesi arasında Deniz Nakliyatı Ortak Şirketi kurulması hakkında Anlaşmanın onaylanmasının uygun bulunduğuna dair kanun tasarısı ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Dışişleri komisyonları raporları. (1/133) (S. Sayısı : 247) (Dağıtma tarihi : 20 . 9 . 1978)

159. — 11 . 5 . 1976 tarihli ve 1995 sayılı İstanbul Teknik Üniversitesi Öğretim Üyeleri ve Öğretim Yardımcıları Kadro Kanununa Ek kanun tasarısı ve Milli Eğitim ve Plan komisyonları raporları. (1/105) (S. Sayısı : 248) (Dağıtma tarihi : 20 . 9 . 1978)

160. — C. Senatosu İstanbul Üyesi Erdoğan Adalı'nın, 657 sayılı Kanunu tadil eden 1897 sayılı Kanunun 36 - A/12 maddesine (e) fıkrası ve aynı Kanunun ek geçici ikinci maddesinin (D) bendine (e) fıkrası ilâvesine ve aynı Kanunun 8 nci maddesinin tadiline mütedair kanun teklifi ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Plan komisyonları raporları. (2/192) (S. Sayısı : 249) (Dağıtma tarihi : 20 . 9 . 1978)

161. — 6136 sayılı Ateşli Silahlar ve Bıçaklar Hakkında Kanunun başlığı ile 1, 2, 3, 4, 5, 12, 13, 14, 15, 16 ncı maddelerinin ve ek maddelerin değiştirilmesine ve bir ek madde ve bir geçici madde eklenmesine dair kanun tasarısı ve İçişleri ve Adalet Komisyonları raporları. (1/160) (S. Sayısı : 250) (Dağıtma tarihi : 20 . 9 . 1978)

× 162. — 17 Mayıs 1977 tarihinde Trablusgarp'ta İmzalanan «Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Libya Arap Halk Sosyalist Cemahiriyesi Arasında Türkiye - Libya Ortak Gemi İnşa ve Onarım Şirketi Kurulması Hakkında Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Dışişleri komisyonları raporları. (1/134) (S. Sayısı : 251) (Dağıtma tarihi : 20 . 9 . 1978)

× 163. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Libya Arap Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hava Ulaştırmasına Dair 17 Ağustos 1975 tarihli Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Dışişleri komisyonları raporları. (1/117) (S. Sayısı : 252) (Dağıtma tarihi : 20 . 9 . 1978)